

Täysistunto

Torstai 26.3.2026 klo 16.00—19.37

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.37.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.03) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (18.03—19.37).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 30/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto. Keskustelu asiasta päättyi 24.3.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Anne Kalmari on edustaja Vesa Kallion kannattamana vastoin puhemiesneuvoston ehdotusta ehdottanut, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemiesneuvoston ehdotus ”jaa”, Anne Kalmarin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 25; poissa 34 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi puhemiesneuvoston ehdotuksen.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

3. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sisäministeri Mari Rantanen
sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
työministeri Matias Marttinen
elinkeinoministeri Sakari Puisto
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 3. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevista ministereistä.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

3.1. Suullinen kysymys elinkustannusten nousemisesta (Mika Kari sd)

Suullinen kysymys SKT 52/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kari, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.03 **Mika Kari sd:** Arvoisa herra puhemies! Persianlahden sodan aiheuttama öljyn, kaasun ja lannoitteiden hintapiikki ja korkojen nousu näkyvät jokaisen suomalaisen kukkarossa kaupan kassalla, tankatessa ja asuntolainan maksuerissä. Lähtötilanne kriisiin on vaikea: Euroopan ennätystyöttömyys, nollakasvu ja massiivinen velkavuori. Kotitalouksien taloudellinen kantokyky on tiukoilla. Tavalliset suomalaiset vertailevat nyt kilohintoja ja valitsevat kaupoissa halvinta mahdollista.

Pääministeri Orpo, hallituksen aiemmat veropäätökset ovat suosineet niitä, jotka tienaa yli 9 000 euroa kuukaudessa, ja nyt olette jälleen suosimassa hyvätuloisia, kun kohdistatte lähes miljardin euron veronalennuksen suuryrityksille. Miksi ette kohdistaisi tätä yli 800 miljoonan veroalea palkansaajia hyödyttäviin toimiin?

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.04 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin yhdyn kyllä siihen näkemykseen, että tilanne on hyvin vakava. Persianlahdella Iranissa käytävän sodan vaikutukset tulivat välittömästi Suomeen. Se on osoitus siitä, miten me ollaan osa tätä maailmaa ja miten kriisi Iranissa todellakin vaikuttaa sinne koteihin. Polttonesteiden hinnat nousevat nopeasti, lähestulkoon saman tien, ja jos tämä sota kestää, pitkittyy niin se tulee näkymään ruokalaskussa, se tulee näkymään kuljetuskustannuksissa, työmatkavähennykset tulevat käytettyä loppuun ja niin edelleen — tämä on todella vakava paikka — asuntolainojen koroissa, inflaatiossa. Tämä koskee meitä kaikkia. Hallitus ottaa tämän erittäin vakavasti. Siksi me ollaan aloitettu ja annettu eilen valtiovarainministeriölle tehtäväksi arvioida erilaisia keinoja, jos tämä pitkittyy, miten me voimme auttaa.

Mitä tulee näihin mainitseminiin veronkevennyksiin, niin suurin osa veronkevennyksistä on kuitenkin ansiotuloverotuksen kevennystä keskituloisille. Ja mitä tulee yhteisöveron kevennykseen, niin sillä nimenomaan halutaan Suomeen investointeja ja työtä [Puhemies koputtaa] myös tulevaisuutta varten, jotta suomalaisilla on tuloja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

16.06 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Bensan hinta nousee, ruuan hinta nousee, korot nousevat, ja kaikki tämä näkyy suomalaisen kuluttajan kukkarossa. Hallitus selvittää nyt toimia vastauksena tähän elinkustannuskriisiin. Huoli tilanteesta on meille yhteinen, ja meillä on, arvoisa pääministeri, myös ehdottaa hallitukselle keinoja. Matkakuluvähennyksen nostaminen helpottaa kasvaneisiin työmatkakustannuksiin. Työttömyysturvan ja asumislisän suojaosien palauttaminen mahdollistaa osa-aikatyön ja siten vauhdittaa osaltaan talouskasvua. Nämä toimenpiteet maksavat vain murto-osan siitä, minkä suuryrityksien verohelpotus maksaisi. Pääministeri Orpo, helpottaisitteko kotitalouksien ahdinkoa heti käyttöön otettavilla täsmätoimilla, esimerkiksi matkakuluvähennyksellä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitää oikeasti ymmärtää se, että meidän täytyy seurata tämän kriisin syvenemistä ja pitenemistä ja pahenemista. Se, että me nyt nopeasti tekisimme tässä ja heti jonkun päätöksen, että otamme juuri tuon keinon, olisi vähän hätiköityä. Siksi me käydään nopeasti ja järjestelmällisesti läpi vaikutukset ja erilaiset työkalupakissa olevat keinot ja se, mihin meillä on varaa, ja sen jälkeen teemme johtopäätöksiä.

Me ollaan nähty vaikka viime kaudelta, kun tehtiin todella nopeasti vaikkapa energiatukipäätöksiä, että on jälkikäteen osoittautunut, että iso osa meni täysin hukkaan. Meillä ei ole varaa enää siihen, koska viime kaudella me nähtiin, että nopeat, hätiköidyt päätökset eivät ole järkeviä. Käytetään veronmaksajien rahat järkevästi. Me tulemme takuuvarmasti katsomaan, mitä pitää tehdä, ja teemme sen, mihin me pystymme, koska tämä huoli suomalaisten pärjäämisestä arjessa on aito.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Pitää myöskin nähdä se, että tämä syy tulee nyt suoraan sieltä sodasta, jota käydään. Se vaikuttaa meihin välittömästi. Tämä on meidän yhteinen huolestus, ja tähän haetaan yhdessä ratkaisuja. Kaikki keinot otetaan käsittelyyn ja mietitään, mihin me pystymme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.08 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Autoilevilla suomalaisilla, kuljetusyrittäjillä, viljelijöillä ja monilla muilla on hätä. Bensan ja dieselin hinta on jo reilusti yli kaksi euroa. Perussuomalaiset lupasivat suomalaisille viime vaaleissa euron bensaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Höpö höpö!] Puheenjohtaja Purra sanoi, että polttoaineiden hintoihin [Hälinää — Puhemies koputtaa] vaikutetaan merkittävästi kansallisin toimin. Nyt sitten levitellään käsiä, nyt ei voidakaan vaikuttaa. [Sanna Antikainen: Ei levitellä!]

Eilen kuultiin pääministeri Orpolta ja valtiovarainministeri Purralta, että ei tehdä mitään — odotellaan, selvitetään. Kysyn: Onko tämä todella hallituksen vastaus tavallisille ihmisille? Onko tämä, ministeri Purra, teidän vastauksenne oman puolueenne kansanedustajille, jotka vaativat polttoaineiden hinnan laskemista?

Puhemies! Keskustan mielestä nyt ei ole varaa odotella eikä selvittää. Ministeri Purra, mitä te vastaatte ahdingossa oleville suomalaisille ja omille kansanedustajillenne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.09 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten sosiaalidemokraattien kysymyksessä ennen keskustaa ja pääministerin vastauksissa kuvattiin, tämä ongelma, joka Lähi-idän ja Iranin tilanteesta syntyi, koskettaa meidän yhteiskuntaa, koko Eurooppaa, hyvin syvästi — ei ainoastaan polttoainekustannuksia vaan koko taloutta. Tässä tapauksessa, kun tämä sota on nyt kestänyt nelisen viikkoa, me emme vielä tiedä, kuinka pitkä se tulee olemaan, kuinka suuret vaikutukset tulevat olemaan. Me seuraamme koko ajan tilannetta ja reagoimme siihen vastaavalla tavalla.

Mutta en voi olla ihmettelemättä, että keskusta jopa täällä kyselytunnilla esittää tällaisia väitteitä, joista te varmasti itsekkin tiedätte, että ne eivät pidä paikkaansa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Tämä hallitus on jo kautensa aluksi tehnyt päätöksiä esimerkiksi polttoaineverotuksen keventämisestä historiallisella tavalla, lähes 300 miljoonalla. Edelleen tänä vuonna on laskettu verotusta, lasketaan vielä ensi vuonna. Vastaavasti jakeluvelvoiteura teidän hallitukseenne verrattuna on laskettu alemmaksi. [Puhemies koputtaa] Vastaavasti me emme ole sitoutuneita samanlaisiin ilmastopoliittisiin [Puhemies koputtaa] toimiin kuin teidän hallitukseenne. Teidän esittämänne väitteet olivat vääriä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

16.11 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri, ongelmahan tässä nyt on se, että tällä hetkellä, kun asumisen kustannukset nousevat, ruuan hinta nousee ja bensan hinta nousee, siitä kaikkein eniten kärsivät pienituloiset ja teidän politiikallanne te olette suosineet kaikkein eniten suurituloisia.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Teidän saksienne jäljiltä meillä on valitettavasti Suomessa ennätysmäärä köyhiä ihmisiä, ja veronkevennyksenne tälle vuodelle suosivat todella kovatuloisia ihmisiä, 9 000 euroa kuussa tienaaavia, samaan aikaan, kun tavallinen opettaja, insinööri, kaupan myyjä sai ehkä hieman muruja tai saattoi jäädä jopa pakkaselle. Tällä hetkellä olette löytämässä miljardi euroa yhteisöveron alennukseen, joka hyödyttää kaikkein suurimpia yrityksiä. Ei se tällä hetkellä auta pieni- eikä keskituloisten ostovoimaa parantamaan.

Pääministeri, minä kysyn nyt teiltä: Voisitteko tässä tilanteessa tähän tilanteeseen peilaten myöntää, että teidän veroratkaisunne tälle vuodelle, missä suositte suurituloisia, olivat virheellisiä? Otatteko tästä jatkossa opiksenne, ja voisitteko nyt tosissanne sen yhteisöveron kevennyksen peruuttaa ja tukea sillä rahalla pienituloisia ja keskituloisia suomalaisia ihmisiä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.12 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme aika monta kertaa käyneet edustaja Viitasen kanssa tätä keskustelua. Minä uskon siihen, että kun me verotamme työtä vähemmän, niin työtä tehdään enemmän ja syntyy enemmän verotuloja, syntyy dynamiikkaa talouteen, ihmisille jää enemmän rahaa käteen. Ja mitä tulee hallituksen veropolitiikan linjaan, niin kyllä se vain on niin, että siitä lähes puolentoista miljardin veropotista, jolla on kevennetty ansiotulojen verotusta, yli miljardi on mennyt pieni- ja keskituloisille. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Paljonko per henkilö?] Jos ei sitä olisi tehty, niin se olisi miljardi euroa enemmän veroja, ei vähemmän veroja. Ja kun niitä ylempiä progressioita on kevennetty, niin siitä kaikki tutkimus, kirjallisuus ja kokemukset muun muassa Ruotsista kertovat, että se rahoittaa itse itsensä, koska ihmiset tekevät silloin enemmän töitä. Siksi puolustan hyvin voimakkaasti tätä veropolitiikkaa, mitä on ansiotuloerotuksen osalta tehty.

Mitä yhteisöveroon tulee, niin ensin huomaan sen, että te rahoitatte kaiken, mitä te esitätte, kun te esitätte paljon uusia keinoja eri puolille, tällä samalla yhteisöverolla. Minä ja me näemme sen nimenomaan Suomen kilpailukyvyn parantamisena, jotta me saadaan investointeja Suomeen, jotta me saadaan työpaikkoja [Puhemies koputtaa] ja sitä kautta ihmisille tuloja. [Eveliina Heinäluoma: Missä ne työpaikat ovat?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.13 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdysvaltojen ja Trumpin käynnistämä operaatio vailla kansainvälisen oikeuden hyväksyntää Iranissa on osoitus siitä, että ne laineet lyövät jo heti tänne Eurooppaan ja Suomeen. Huoli tästä on yhteinen, siitä olemme samaa mieltä, arvoisa pääministeri, ja olemme samaa mieltä siitäkin, että ne keinot, joita nyt tämän tilanteen helpottamiseksi kansalaisille on valittava, on sovittava tähän jättimäiseen Euroopan nopeimpaan velkaantumiseen, jonka olemme tällä vaalikaudella nähneet. Julkisen talouden liikkumavara on vähäinen.

Arvoisa puhemies! Juuri sen takia hiukan ihmettelemme, että juuri tässä tilanteessa hallituksen valitsema linja itse asiassa on kiristänyt tälle vuodelle 2 000 euroa ansaitsevan myyjän tai siivoajan verotusta, [Vasemmalta: Ohhoh!] samalla kun suurituloiset ovat saaneet nyt niin isot veronkevennykset, että ei heillä ole vielä tässä mitään hätää, vaikka tämä tilanne kohdistuu kaikkiin. [Puhemies koputtaa] Pääministeri, onko teille tärkeämpää

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

edelleen suurituloisten suojeleminen tässäkin tilanteessa [Puhemies koputtaa] vai tavallisten kansalaisten arjen helpottaminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.15 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikan ja työmarkkinoillakin tehtyjen ratkaisujen myötä hallituksen toimikauden aikana palkansaajien ostovoima eli käytettävissä olevat rahat ovat nousseet vuosi vuodelta, ja nyt on kurottu kiinni se kuoppa, [Välihuuto vasemmistoliiton ryhmästä] mihin viime kaudella päädyttiin. Eli ostovoima on parantunut. Se on osin hallituksen toimien ansiota, ja se on erinomainen asia.

Kyllä se tosiasia nyt kuitenkin on niin, että kuten te kuvasitte, meillä ei ole paljon liikkumavaraa, koska se velkaantuminen on alkanut jo aikaisemmillä vaalikausilla ja se jatkuu johtuen siitä, että meidän taloustilanne erityisesti Suomen ulkopuolella on niin vaikea. Meillä ei ole paljon liikkumavaraa, ja siksi ne keinot, joita nyt valitaan ja mitkä sitten mahdollisesti otetaan käyttöön, pitää valita huolella, valmistella hyvin, ei rynnätä johtopäätöksiin. Tehdään nyt kaikkemme sen eteen, että tämä karmea sota loppuisi ja sitä kautta maailmankauppa piristyisi ja se meidän lupaavasti vuoden alussa liikkeelle lähtenyt talouden kasvu pääsisi taas käyntiin. Suomalaiset ansaitsisivat sen, että meillä olisi parempaa näkymää. [Puhemies koputtaa] Valitettavasti sen joku aina jossain pilaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.16 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Pääministeri Orpo ja valtiovarainministeri Purra, te olette nähdäkseni aivan perustellusti muistuttaneet siitä, että tässä julkisen talouden tukalassa tilanteessa mahdolliset toimet energiakriisin vaikutusten helpottamiseksi pitää punnita hyvin tarkkaan. Me vihreissä katsomme, että mahdollisten tukien pitää täyttää ainakin kaksi ehtoa:

Ensinnäkin niitten pitää kohdentua juuri niille ihmisille, jotka sitä tukea eniten tarvitsevat — siis kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville, pienituloisille ihmisille — ei suurituloisille, jotka pärjäävät ilmankin.

Toiseksi, toimien pitää kiihdyttää irtaantumista fossiiliriippuvuudesta, joka on tämän energiakriisin, tämänkin energiakriisin, juurisyy. [Perussuomalaisten ryhmästä: Turve takaisin!] Sen takia muun muassa ehdotukset kotimaisten uusiutuvien polttoaineiden jakeluvoitteen heikentämisestä päinvastoin syventäisivät ja pahentaisivat tätä fossiiliriippuvuutta ja sitä myötä energiakriisiä. Kysyisin hallituksen edustajilta: miten arvioitte, kannattaako pelkkiä oireita eli kohonneita fossiilisten tuontipolttoaineiden hintoja lähteä lievittämään tavalla, joka pahentaa taustalla olevaa tautia eli fossiiliriippuvuutta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.17 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin totean sen, mitä hallitus on jo tehnyt polttoaineverotuksessa: Me ollaan kevennetty polttoaineiden verotusta ja tullaan keventämään yhteensä noin 300 miljoonalla eurolla. Sen lisäksi tätä

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

jakeluvälvoitetta, jota sinänsä kehuitte, on lievennetty siitä kovin nousevasta urasta, jonka edellinen hallitus päätti.

Mutta mitä tulee energiapolitiikkaan näin laajemmin, niin koska me ollaan Suomessa tehty viisasta energiapolitiikkaa — panostettu uusiutuviin, puhtaisiin energioihin, pidetty kiinni ydinvoiman rakentamisesta ja rakennettu tuulivoimaa, aurinkovoimaa, uusia energiamuotoja — me ollaan nyt siinä tilanteessa, että kun tämä kriisi lyö Eurooppaan, niin Suomessa ja muutamissa muissa maissa, joissa näin on tehty, meidän energian hinnat, siis laajasti energian hinnat, ovat Euroopan halvimpia. Ollaan siitä hetki tyytyväisiä. Se, missä se hinta nousee, on fossiiliset polttoaineet, ja silloin se näkyy nimenomaan siellä bensa- ja dieselpumpuilla, ja siksi se isku tulee niin välittömästi. Mutta tämä toinen puoli, eli energian hinta yleisesti, on Suomessa edullisempaa kuin muualla, lähestulkoon kaikissa Euroopan maissa. [Antti Kurvinen: Liian halpaa polttoainetta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Räsänen, olkaa hyvä.

16.18 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minuun otti yhteyttä läheltä kotitilaani oleva nuori viljelijä. Hänellä on viljatila, ja hän murehti sitä, onko varaa syksyllä satoa kuivata, onko varaa kuivata viljoja. Toisaalta murhe on tällä hetkellä myös siitä, onko varaa keväällä kylvää. Tilanne on nimittäin se, että niin kuivausöljy kuin myös traktorin polttoaineet ovat siinä hintaluokassa, että se vie kannattavuuden aivan kokonaan. Tämän kaiken lisäksi vielä olemme alueella, missä ovat ongelmana nämä valkuposkivanhat, eli viljelijöillä on todellakin tällä hetkellä moninkertaiset haasteet.

Luulisi, että huoltovarmuus ja omavaraisuus ovat sellaisia asioita, mitkä ovat koko kansakunnan asia. Kysynkin teiltä, arvoisa hallitus: Mitä vastaatte tälle nuorelle viljelijälle: kannattaako kylvää, voiko kuivata viljoja? Ja mitä tehdään yleensäkin maatalouden haasteille? Viime kaudella oli energiaveron palautusten tuplaus yksi työkalu. Mikä on se viesti tällä hetkellä? Kohta on kylvöjen aika.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kysymys kuuluisi ehkä ennen kaikkea maa- ja metsätalousministeri Essayahille, joka ei ole saapuvilla, mutta pääministeri Orpo voi vastata. [Aki Lindén: Orpo on hoitanut tätä tehtävää aikaisemmin!] — Olkaa hyvä.

16.20 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ne kokemukset ovat jo yli kymmenen vuoden takaa, mutta asia tuli sinänsä rakkaaksi, että yritän vastata parhaani mukaan.

Ennen nyt tätä viimeistä kriisiä maatalouden tila oli se, että meillä oli paljon hyvää kehitystä. Kaikkein suurimmissa vaikeuksissa ovat olleet erityisesti kasvinviljelytilat. Heidän kanssaan on käyty tiivistä keskustelua ja katsottu, miten voidaan tukea. Mutta nyt kun tämä kriisi lyö päälle, niin on selvää, että ne polttoaineiden ja energian kustannukset koskettavat ruuantuotantoa, ja tämä on taas jälleen kerran yksi kohta, missä meillä on vakava paikka. Siksi peräänkuulutan edelleen sitä, että meidän on katsottava tämän kriisin vaikutukset eri puolille yhteiskuntaa, pidettävä huolta meidän huoltovarmuudesta. Meidän pitää huolehtia kaikissa tilanteissa siitä, että Suomessa päästään kylvötoihin ja että suomalainen ruuantuotanto pyörii. Tämä on erittäin vakava kysymys ja varmasti hallituksen työlliställä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

16.21 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä oikeistohallitus on ajanut pienituloiset suomalaiset ahtaalle, ja pahempaa seuraa, jos politiikan suunta ei muutu. SOSTE on julkaissut tänään köyhyysraportin, jonka mukaan köyhyys tulee lisääntymään lähivuosina edelleen noin 26 000 henkilöllä, jos mitään ei tehdä. Pian suomalaisten kukkaroa kurittavat myöskin Trumpin hinnat — vaikka perussuomalaistenhan mukaan Trumpin piti olla parasta, mitä länsimaille on tapahtunut pitkään aikaan. Ei tullut euron bensaa, vaan elinkustannuskriisi uhkaa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Arvoisa puhemies! Nyt pitäisi pyrkiä tukemaan erityisesti pienituloisia suomalaisia. Esimerkiksi työttömyysturvan suojaosa voitaisiin palauttaa ja korottaa väliaikaisesti 500 euroon kuukaudessa. Näin tehtiin muun muassa koronakriisin aikana. Se parantaisi monien työttömien toimeentuloa ja myöskin kannustaisi tarttumaan pieniinkin työtilaisuuksiin. Arvoisa hallitus, oletteko te valmiita palauttamaan suojaosan edes väliaikaisesti, vai annatteko te tämän työttömyyden ja köyhyyden nyt vain jatkaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.22 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tekee valtavasti töitä sen eteen, että Suomessa talouden käänne saadaan aikaan, että meillä olisi tulevaisuudessa työpaikkoja enemmän, että ihmiset pääsisivät työelämään kiinni, että nuoret pääsisivät työelämään ja niin edelleen — työmarkkinauudistukset, sosiaaliturvan kannusteloukkujen purkaminen, se valtava työ kasvun eteen, mitä hallitus on jo tehnyt. Mutta se, mikä on tosiasia, on se, että uudet negatiiviset yllätykset ovat seuranneet toisiaan. Eli nyt tällä hetkellä elämme tätä tämänkin päivän keskusteluissa olevaa tilannetta Lähi-idässä, jonka välittömät vaikutukset näkyvät valitettavasti myöskin Suomen taloudessa ja Suomen työllisyydessä.

Suojaosista on käyty keskustelua täällä runsaasti. Se on yksi julkisen talouden säästötoimi, johon hallitus on joutunut turvautumaan, koska me yritämme samaan aikaan myöskin lopettaa velkaantumista. Mutta siihen on pitkä matka, ja se on seuraavankin hallituskauden urakka. Haluan korostaa sitä, että työttömyysturvan sovittelu Suomessa toimii yllättävän hyvin. Meillä on olemassa järjestelmä, jossa kannattaa ottaa pienituloistakin työtä ja osa-aikaistakin työtä vastaan, ja työttömyysetuus sovittuu verrattain hyvin. [Puhemies koputtaa] Tätä tietoa olisi tärkeää levittää, että työn tekeminen kannattaa Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

16.23 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä yksi kysymys tunnista voidaan käyttää myös kriisin perussyhyn. Persianlahden sota käynnistyi kansainvälisen oikeuden vastaisilla iskuilla USA:n ja Israelin toimesta ja sitten Iranin samoin hyvin tuomittavilla iskuilla, joissa on tuotettu ihmisille hätää ja murhetta. Sitten nämä seurannaisvaikutukset energian hintaan ja saatavuuteen ja monille muille talouden aloille ovat tosi vakavia.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

On kiinnitetty syystäkin huomiota siihen, että Euroopan unioni on ollut huomattavan hampaaton tai saamaton kriisin purkamiseksi, siihen vaikuttamiseksi, että saataisiin neuvotteluteitse ratkaisua. Kun tämä asia on sekä Eurooppa-neuvoston asia että ulkoasiainneuvoston asia, niin kysynkin: miten saadaan nopeasti Euroopan unioni toimimaan, koska me olemme se suuri taloudellinen vaikuttaja tuolla alueella, että kriisi saadaan hallintaan ja sotimiset katkeamaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.24 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan Iranin sota ei alkanut Euroopan toimesta, ja me olemme johdonmukaisesti vedonneet osapuoliin, että he palaisivat takaisin neuvottelupöytään ja saataisiin tämä eskalaatiokierre päätymään. Koko sota olisi hyvä saada päätymään. Nyt olisi erittäin tärkeää se, että Iran lopettaisi erityisesti nämä suorat iskut siviili-infrastruktuuriin ja myös Hormuzinsalmen sulkemisen. Se on suoraan este myös sille, ettei kansainvälinen kauppa pääse toimimaan. Me olemme Euroopan unionissa hakeneet erilaisia vaihtoehtoja, miten voisimme tukea vapaata liikkumista myös Hormuzinsalmella sen jälkeen, kun sotatoimet ovat päättyneet, mutta on toisaalta selvää, että Euroopan unioni varsinkaan unionina ei lähde mukaan sotatoimiin, ja tämä on myös Suomen hallituksen linja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

16.25 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Korot ovat nousseet, eurobor on noussut, ja asuntojen omistajat joutuvat maksamaan enemmän korkotuloja, vaikka asuntojen hinnat laskevat. Mutta valtionlainojen korot ovat nousseet 2,2 prosentista 2,9 prosenttiin tammikuusta. Tänään otettiin esimerkiksi 385 miljoonaa lisälainaa, ja loppuvuodesta joudutaan ottamaan noin 45 miljardia lainaa, 30 miljardia uusitaan ja 15 miljardia uutta lainaa. Tämä tarkoittaa tällä 0,7 prosentin koronnousulla sitä, että meille tulee lisäkustannuksia noin 400 miljoonaa. Mitä te meinaatte tehdä tälle? Meinaatteko säästää 400 miljoonaa, vai meinaatteko ottaa lisää lainaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.26 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin markkinoilla korot liikkuvat kovaa vauhtia ylöspäin, ja tällä hetkellä hinnoitellaan jo Euroopan keskuspankille jopa kolme koronnostopäätöstä tälle vuodelle. Erityisesti näiden vaikutukset euromaihin tulevat olemaan merkittäviä, semminkin kun tämä rahapolitiikka Suomen heikkoon taloustilanteeseen on muutenkin ollut liian kireää.

Silloin kun tämä hallitus aloitti, valtionlainan korkoihin taisi mennä sellainen 800 miljoonaa. Nyt kun katsotaan noita tulevan kehyskauden lukuja, niin 2030 jo ennen tätä kriisiä valtionlainan korkomenot ovat kuusi miljardia euroa. Eli kun otetaan huomioon hyvinvointialueiden menot ja puolustukseen ja turvallisuuteen liittyvät menot, niin nämä kolme selittävät ylipäätänsä sen menojen suuren kasvun. Sitten siihen päälle vielä tämän kriisin korkovaikutusten seuraus — kaikki toivottavasti ymmärtävät tässä salissa, minkä takia menoja hillitsevä politiikka on välttämätöntä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

16.28 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pahoittelen ehkä tätä kysymykseni tyyliä. Suurinta osaa kansalaisista — työssäkäyviä, maatalousyrittäjiä ja muita yrittäjiä — ei tämä meidän väittely täällä eikä sosiaalisessa mediassa kauheasti kiinnosta. Heitä kiinnostaa, kuinka he pärjäävät arjessa, kuinka he pystyvät käymään töissä, kuinka he pystyvät työllistämään tai kuinka he pystyvät tuottamaan ruokaa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, näettekö, että ylipäätään meidän olisi mahdollista löytää semmoinen yhteinen rakentava näkemys näihin ihan tavallisten suomalaisten arjen asioihin vastaamiseen [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] — ennemmin kuin että täällä alkaa käydä taas tällainen välihuutelu? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.29 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin arvostettava puheenvuoro. Toki olen kuullut — pakko se nyt on sanoa — teidänkin ryhmänne piiristä viime päivinä aikamoista kielenkäyttöä.

Jos pysähdytään hetkeksi sen ääreen, missä Suomi taas jälleen kerran on. Me ollaan oltu korona-ajassa, Ukrainassa käytävässä Venäjän hyökkäyssodassa. Hetki sitten kävimme omituisia kriisiä Grönlannissa, ja nyt meillä on tämä. Siis maailmalta vyöryy Eurooppaan ja Suomeen kriisi toisensa perään, ja tässä maailmanajassa ne vaikutukset ovat välittömästi siellä kotona. Tämä on vakava paikka — tämä on erittäin vakava paikka.

Onneksi meillä on perusrakenteet kunnossa. Suomi on turvallinen maa. Meillä on kaiken keskellä kuitenkin työllisten määrä pysynyt aika vakaana, vaikka työttömien määrä onkin kasvanut. Meillä on hienoja yrityksiä. Meidän pitäisi pystyä todellakin ratkomaan näitä päälle kaatuvia ongelmia, hoitaa Suomen turvallisuutta ja samaan aikaan luoda tulevaisuudenuskoa. Minä olen tosi huolissani niistä nuorista, [Puhemies koputtaa] jotka katsovat tämän maailman menoa ja miettivät, [Veronika Honkasalo: Kannattaako leikata?] miten me pärjätään tulevaisuudessa. [Puhemies koputtaa] Kyllä Suomi pärjää, kun me tehdään yhdessä päättäväisesti töitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.30 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne on todella vakava, ja huoli on yhteinen. Suomi on kyettävä kannattelemaan kriisin yli, yli hallitus- ja oppositiorajojen. Sanoin kuitenkin alkukaudesta teille, kun hallituksesta lupasitte suomalaisille halpaa bensaa, että ei ole reilua luvata sellaista, koska se on itse asiassa bluffia, hinta kun määräytyy maailmanmarkkinoilla, niin kuin me nyt näemme. [Sanna Antikainen: Ei kukaan ole luvannut! Pötypuhetta!] Me vihreät vetosimme, että eikö tässä pitkien välimatkojen maassa kannattaisi ennemmin tehdä sellaisia toimia, jotka mahdollistavat yhä useammalle suomalaiselle edullisemmän liikkumisen, päästöttömät liikkumismuodot. Te valitsitte toisin. Te valitsitte bensapopulismin. Te valitsitte kurittaa sähköautoilua ja joukkoliikennettä. Nyt nähdään ja toivottavasti on opittu, että fossiiliriippuvuuden syventäminen on haitallista ja se ei vahvista Suomea.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Te olette myös leikanneet kaikkein köyhimmiltä suomalaisilta. Monen arki on nyt jo pelkkää selviytymistä, ja nyt kun elinkustannukset nousevat, heidän tilanteensa vaikeutuu entisestään.

Kysynkin ja esitän: voisitteko harkita ylimääräistä indeksitarkistusta sosiaaliturvaan kaikkein köyhimpien suomalaisten auttamiseksi? Se ei ole kovin kallis toimi, ja näin on toimittu Suomessa aiemminkin. Ja jollette te halua perua sitä kallista ja tehotonta yhteisöveron alennusta, niin voisiko sitä vaikka lykätä vuodella? Siitä tulisi jo reippaasti liikkumavaraa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.31 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kukaan ei ole hallituksessa luvannut, ei yksikään puolue, että bensan hinta tulee olemaan halpaa tai ruuan hinta tulee olemaan halpaa. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] Se, mitä me olemme halunneet korostaa, on, että hallitus puuttuu niihin seikkoihin, jotka arjen kustannuksiin liittyen ovat meidän omissa käsissämme, esimerkiksi veropolitiikka ja esimerkiksi jakeluvelvoite, ja niin tämä hallitus on todellakin tehnyt. Jo ihan ensimmäisestä budjetista lähtien me olemme pyrkineet alentamaan verotusta, mitä tulee liikkumiseen, juuri siksi, että sitä kautta ei ainakaan se paine olisi kuluttajalle ja autoilijalle liian kova. Sen sijaan teidän hallituksenne valitsi kiristää sitä verotusta, joten tässä on selkeä ero tähän hallitukseen nähden.

Mitä tulee sitten näihin moninaiisiin toimiin, joita täällä on ehdotettu ja esitetty, ja yhteisöveron kevennyskin on jo moneen kertaan käytetty, niin tähän minulla ei ole mitään lisättävää siihen, mitä pääministeri jo aiemmin sanoi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

16.32 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Polttoaineiden hinnannousun taustalla on sodaksi leimahtanut tilanne Lähi-idässä. Öljy kallistuu, koska Hormuzinsalmi on suljettu ja sen kautta kulkee merkittävä osa maailman öljystä.

Monelle suomalaiselle auto ei ole valinta vaan välttämättömyys. Kun polttoaine kallistuu nopeasti, se näkyy heti työmatkoissa, lapsiperheiden arjessa ja yrittäjien kustannuksissa. Tämä huoli pitää ottaa vakavasti erityisesti pitkien etäisyyksien Suomessa.

Samaan aikaan, kun SDP puhuu kauniita ostovoimasta, heidän omassa vaihtoehtobudjetissaan olisi kiristetty energiaveroja noin 150 miljoonalla eurolla ja peruttu jakeluvelvoitteen kevennyksiä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Kysyn valtiovarainministeri Purralta: mitä tällainen kurittamislinja tarkoittaisi tavallisten suomalaisten ostovoimalle, liikkumisen hinnalle ja Suomen huoltovarmuudelle juuri tässä epävarmassa maailmantilanteessa verrattuna hallituksen linjaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.33 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todella tämä hallitus on alusta asti tehnyt toisenlaiset valinnat ja päätökset näiden seikkojen osalta, paitsi suhteessa edelliseen hallitukseen niin kaiken kaikkiaan. Se

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

kiristi verotusta, me kevensimme sitä. Se kiristi jakeluelvoitetta, me kevensimme sitä, ja niin edelleen. Vastaavasti edustaja puhuu aivan totta juuri kuvatessaan sitä, että myös sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjetissa edelleenkin tilannetta oltaisiin haluttu heikentää. Eli siinä, missä hallitus kevensi verotusta, sosiaalidemokraatit olisivat halunneet sitä kiristää ja vastaavasti jakeluelvoitetta nostaa entistä vaativammalle uralle. Tietenkin näiden vaikutus erityisesti tässä tilanteessa olisi huomattavasti vielä heikentävä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

16.34 **Hanna Laine-Nousimaa sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen toimet rakennusalan romahtaessa pahensi taantumaa hallituskauden alussa. Miten on nyt? Hallitus selvittää, pohtii ja tarkastelee. Kuinka paljon hinnat ehtivätkään nousta kehysriihen mennessä, sitä miettii kauhulla moni suomalainen.

Arvoisa pääministeri Orpo, meillä on tarjota teille heti valmiita toimia, kuten matkakuluvähennyksen nosto, [Sanna Antikainen: Ei auttaisi nyt!] joka helpottaisi erityisesti työssäkäyvien ja haja-asutusalueilla asuvien ihmisten arjen kustannuksia. Arvoisa pääministeri Orpo, odotellessanne valtiovarainministeriön toimenpidelistaa otatteko matkakuluvähennyksen mukaan listan jatkoksi? [Sheikki Laakso: Mikä täsmätoimi tuo on?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.35 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toki hyvää oppositioretoriikkaa, että hallitus tässä vain odottelee, mutta ei me odotella. Me tehdään nyt koko ajan töitä, jotta selvitetään erilaisia vaihtoehtoja ja analysoidaan myöskin tämän sodan vaikutusta ja kestoja ja syvyyttä ja sen vaikutusten leviämistä yhteiskuntaan. Me viime kaudella nähtiin, että kun näitä ratkaisuja tehtiin hätiköimällä ja roiskimalla rahaa sinne tänne, se ei ole oikea ratkaisu. Ne ovat veronmaksajien rahoja, ja me käytämme ne vastuullisesti. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] — Taisi osua. — Me käytämme vastuullisesti myöskin ne veronmaksajien rahat ja katsomme parhaan mahdollisen kohteen, jos me jotain käytämme.

Mutta on tässäkin pakko myöntää, että huoli on oikea. Kun se polttonesteen hinta nousee, autoilun kustannus nousee, työmatkojen kustannukset kasvavat, ja se on kaikki pois siitä käteen jäävästä tulosta. Totta kai tämä on vakava paikka, ja me ymmärrämme tämän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.36 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me ollaan käyty täällä erittäin hyvä, laaja-alainen keskustelu siitä, minkälaista hätää tämä Iranin sota aiheuttaa suomalaisten arjessa. Suomalaiset työmatka-autoilijat ja raskas liikenne ovat hätää kärsimässä. Meidän maatalouden kannattavuus heikkenee entisestään. On uskomatonta, että hallitus eilen ilmoitti, että odotellaan ja katsellaan, mitä tässä tapahtuu. Saa nähdä, kuoleeko kurki ennen kuin suo sulaa — kuten vanha kansa sanoo — kun valtiovarainministeri Purra ja muut perussuomalaiset siellä miettivät, tulisiko autoilijoita auttaa vai ei. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Herra puhemies! Kyllähän tämä energiakriisi korostaa kotimaisen energian merkitystä. Me tarvitsemme Suomeen entistä enemmän kotimaista energiaa. Me emme voi olla loputtomiin amerikkalaisten, Lähi-idän maitten, venäläisten öljyn ja fossiilisten energianlähteitten varassa. [Vasemmalta: Juuri näin!] Meidän pitää lisätä Suomessa tuulivoimaa, aurinkovoimaa, puuenergiaa ja myöskin turvetta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!]

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on kiristänyt pienten lämpölaitosten turpeen käytön verotusta. Viime kaudella keskusta alensi sitä. Nyt kysyn valtiovarainministeri Purralla: [Puhemies koputtaa] mitä hallitus tekee turpeen hyväksi, ja voisitteko poistaa veronkorotuksen turpeelta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Hälinää — Aki Lindén: Ei täällä kuule mitään, kun perussuomalaiset meluavat koko aika!] — Valtiovarainministeri Purralla on nyt puheenvuoro.

16.38 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleisesti ottaen tämä kriisi jälleen kerran alleviivaa sitä, miten oleellisia huoltovarmuuteen, energiahuoltoon ja energiantuotantoon liittyvät kysymykset ovat. Kuten tuossa kyselytunnin alussa kävi ilmi, esimerkiksi meidän energianhinnassa noin laaja-alaisesti ei ole lainkaan sellaisia nousupaineita kuin esimerkiksi monissa Euroopan maissa, jotka ovat hyvin kaasuriippuvaisia, juuri siksi, että tässä maassa on tehty aika hyviä päätöksiä myös tämän hallituksen aikana. [Eveliina Heinäluoma: Fossiiliriippuvaisia! — Mikko Savola: Hallituksen teot puuttuu!]

Mitä tulee sitten turpeeseen, se on meidän kotimainen raaka-aine, jonka osalta menneinä vuosina on tehty mielestäni aivan liian hätiköityjä päätöksiä. [Antti Kurvinen: Mitä te teette?] — Teidän hallituksenne, edustaja Kurvinen, antoi rahaa siitä, että turvetuottajat romuttavat omia turvenostokoneitaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Puhemies koputtaa] — Eikä tässäkään vielä kaikki: se myös kiristi verotusta, se myös päätti liittyä toiseen päästökauppaan ja niin edelleen. Tämä kokonaisuus on mielestäni sellainen, mitä erityisesti tällaisissa oloissa pitää voida harkita nimenomaan turpeen osalta siksi, että se on kotimainen raaka-aine. [Puhemies koputtaa] Tämä epävarma aika alleviivaa tarvetta [Puhemies koputtaa] sen hyödyntämiselle ainakin kriisioloissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

16.39 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On jollakin tavalla absurdia, että keskusta esittää tässä olevansa huolissaan suomalaisen autoilijan asiasta. Kun keskusta kantoi vastuuta ja valtaa tässä maassa, he hymyssä suin äänestivät polttoaineveron korotuksien puolesta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Antti Kurvisen välihuuto] He hymyssä suin päättivät, että jakeluelvoite nousisi vuodesta 2024 alkaen siten, että pumppuhinta olisi ollut kymmeniä senttejä korkeampi. Ymmärrättekö, että se olisi tarkoittanut tässäkin tilanteessa, tässäkin kriisissä, huomattavasti korkeampaa hintaa kuin nyt? [Perussuomalaisten ryhmästä: Romuttaja-Kurvinen!]

Ja nyt te tulette tänne esittämään, että miksi hallitus ei tee mitään. Tämä hallitus on alentanut polttoaineveroja lähes 270 miljoonalla eurolla, ajoneuvoveron perusveroa 50

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

miljoonalla. Tiedättekö, keskusta, mitä? Te tulitte tänne saliin esittämään, että perukaa ajoneuvoveron alennus, tällä kaudella. Sen te teitte oppositiossa.

Nyt kysyn pääministeriltä: minkä takia me emme tässä hallituksessa ole valinneet sitä tietä, mitä vasemmistohallitus kepun tuella olisi autoilijoille halunnut tarjota, eli lisää kuritusta, lisää veroja, kalliimpia hintoja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.40 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on valinnut helpottaa ihmisten pärjäämistä arjessaan. Siksi me valitsimme jo hallitusneuvotteluissa sen tien, että me kohtuullistimme polttoaineverotusta eli autoilun kustannuksia ja me kohtuullistimme sen jakeluvelvoitteen uran, joka oli siis keskustan ja SDP:n suunnitelma, miten se olisi noussut todella jyrkästi ja nopeasti. Tänään meillä olisi korkeammat polttonesteen hinnat.

Siis on tehty noin 300 miljoonalla toimia, mikä on erittäin iso summa. Nyt jos ajatellaan, että pyrittäisiin edelleen polttonesteitä ihan veronkevennyksillä alentamaan, niin senttiä kohti ne nousevat todella korkeiksi. Tämän vain sanon siksi, että kun me mietimme niitä keinoja, niin täytyy todellakin miettiä, mitkä ovat laajemmin sinne koteihin vaikuttavia [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] siinä keinovalikoimassa, koska tämä vaikutus tästä sodasta leviää niin laajasti aina sinne ruuan hintoihin asti. Mutta kaikki nyt riippuu siitä, kuinka pitkään [Puhemies koputtaa] tämä viheliäinen sota kestää ja kuinka syvät sen vaikutukset ovat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.42 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Yhdysvaltoihin ripustautuminen ei ole tehnyt Suomelle hyvää. Trump on kiittänyt kalliilla energialla ja tulleilla. Nyt Trumpin hyökkäyssota Iranissa, jota muuten tässä ulkoministeri Valtonen ei juuri kritisoinut, uhkaa syöstä Suomenkin talouden entistä syvemmälle kuiluun. Ensin nousee polttoaineen hinta, myöhemmin sähkö, ruoka, lainojen korot. Kaiken keskellä olette tehneet useiden miljardien leikkaukset, joilla on valmiiksi romutettu suomalaisten toimeentulo ja mahdollisuus kuluttaa. On aiheutettu työttömyyden kasvu, Euroopan pahin, ja kiihtyvä velkaantuminen.

Nyt ei todellakaan ole varaa alentaa yhteisöveroja ja antaa sitä miljardia suuryhtiöille. Se miljardi olisi järkevä laittaa esimerkiksi työttömyysturvan leikkausten peruuttamiseen. Työttömyysturvan leikkaukset ovat yksi keskeinen syy paitsi köyhyyden kasvuun myös työssäkävien varovaisuuteen, kulutuskysynnän heikkenemiseen. Töiden loppumisen pelkoon yhdistyy tietoisuus romahtaneesta turvan tasosta. Varovaisuus heijastuu koko talouteen. Pääministeri Orpo, onko teillä valmiutta palauttaa esimerkiksi työttömyysturvan lapsikorotukset, [Puhemies koputtaa] jotka kautenne aluksi leikkasitte? Kustannus on vain viidesosa yhteisöveroalen hinnasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.43 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin Suomi katsoo länteen, ei itään, ja me olemme osa Eurooppaa.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Toimimme tässä läntisessä liittoumassa osana Euroopan unionia, [Minja Koskela: Mikä vastaus tämä on? — Välihuutoja vasemmalta] ja se on ihan selvä linja tähän teidän kysymykseenne ensimmäiseen osaan.

Toiseen osaan: Kaikkien näiden kriisien keskellä valitettavasti elämme myös velkakriisiä, eli Suomessa on vaarallisesti velkaantunut hyvinvointiyhteiskunta. Tämä on useiden hallituskausien tuotosta. [Veronika Honkasalo: Vastatkaa kysymykseen!] Viime hallituksen kaudella pysyviä menoja lisättiin kriisienkin ulkopuolella tavalla, joka on nyt johtanut siihen, että kun korot nousevat, niin myöskin lainakustannukset nousevat ja valtiontalouden velkaantuminen kiihtyy entisestään. [Perussuomalaisen ryhmästä: Juuri näin!] Tämä hallitus on tehnyt kymmenen miljardin euron sopeutusohjelman, jota se vie eteenpäin, ja valitettavasti seuraavalla kaudella puolueiden yhteisestä sopimuksesta joudutaan tätä urakkaa jatkamaan. Siitä syystä en pysty lupaamaan, että perumme leikkauksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

16.44 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen tavattiin laajaa Savo-Karjalan järjestökenttää, ja heidän leikkausten lisäksi kuultiin, mitä konkreettisesti tällä hetkellä on nuoren työttömän elämä ja mitä konkreettisesti on pienituloisen lapsiperheen elämä. Tarinat eivät olleet mukavia kuulla, ja päivittäin tämä järjestökentän tuska näitten ihmisten kanssa lisääntyy.

Olisiko nyt aika hallituksen kohdistaa joitain nopeita toimenpiteitä erityisesti tavalliseen suomalaisen työssäkäyvään, työttömään ja pienituloisiin lapsiperheisiin? Elinkustannuskriisi, talous ja työttömyys ahdistavat. Ei tämä satojen miljoonien bensaaralli heitä paljon lämmitä, eivätkä 800 miljoonan euron yhteisöveron alennukset. Nyt tarvittaisiin niitä nopeita toimenpiteitä, joita täällä on esitetty opposition puolelta useita: työmatkavähennyksen ylärajan nosto, työttömyysturvan suojaosan palauttaminen ja asumislisän palauttaminen. [Välihuutoja] Hyvin nopeasti ne vaikutukset pienituloisissa perheissä näkyisivät. [Puhemies koputtaa] Nyt täällä vain pyöritellään tuota bensaarallia. [Puhemies: Kysymys?] Oletteko valmiita näitä nopeita toimenpiteitä tekemään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.45 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tekee nopeita toimia, hallitus tekee aktiivisia toimia, hallitus tekee kasvutoimia, hallitus on tehnyt valtavat reformit työmarkkinoilla, kasvu-uudistuksia, [Välihuutoja] ja pyrkii siihen, että saamme tämän talouden käänteen tehtyä, koska kestävin tapa vähentää lapsiperheköyhyyttä ja köyhyyttä ylipäätään tästä maasta on edistää työllisyyttä. Onneksi meillä on tällä hetkellä se tilanne, että työllisyys on kaikista kriiseistä huolimatta pysynyt kohtuullisen vakaalla tasolla, mutta työttömyys on kiistatta meidän yhteiskunnassamme ongelma, ja siihen hallitus etsii seuraavan kerran ratkaisuja jo ihan lähitulevaisuudessa järjestettävässä kehysriihessä. Työministeri on tuonut muun muassa nuorten työllistämissetelin, monia aktiivisia toimia, joilla pyritään siihen, että saisimme ennen muuta tartuttua niihin juurisyihin ja ongelmiin ja tuotua kestävästä toimeentuloa perheisiin. Se on se linja. Sen lisäksi toki tietenkin meidän pitää pitää huolta, ja niin tehdään koko ajan, meidän sosiaaliturvajärjestelmästä, joka kestää kansainvälisen

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

vertailun. Suomessa jokainen voi luottaa siihen, että viimesijainen toimeentulo on turvattu kaikissa elämän kriiseissä. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

16.47 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten tulevaisuususkon on yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria, ja siksi sen romahtaminen on vakava hälytys meille kaikille. Nuorten tulevaisuususkon koettelevat muun muassa ympäristökriisit, maailmanpolitiikan epävarmuudet ja oman elämän paineet ja haasteet muun muassa toimeentulon saralla. Tämäkin kriisi kasaa osaltaan lisää paineita ja epävarmuutta nimenomaan nuorten niskaan.

No, onneksi monet nuorten tulevaisuususkon vahvistavat keinot olisivat samalla keinoja vastata tähän energia- ja elinkustannuskriisiin vielä ympäristön kannalta kestäväällä tavalla. Esimerkiksi viime kaudella toteutettu joukkoliikenteen arvonlisäveron painaminen nolnaan olisi fiksu täsmätoimi helpottamaan toimeentulon haasteita mutta myös kestäväää liikkumista. Tänään aiemmin kuultu valtiovarainministerin irtiotto näistä ilmastotavoitteista herättää kuitenkin huolen, onko hallituksella joitain ideologisia esteitä edistää niitä keinoja, jotka vähentäisivät Suomen ja suomalaisten fossiiliriippuvuutta, juuri nuo parjatut ilmastotoimet kun suojaisivat tulevissakin kriiseissä entistä kovemmilta iskuilta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mites se turve? — Puhemies koputtaa] Pääministeri, kysyn teiltä: sitoudutteko valitsemaan nyt vastaukset tähän kriisiin siten, että ne eivät entisestään syvennä Suomen ja suomalaisten fossiiliriippuvuutta ja siten altista suomalaisia entistä vaikeammille tilanteille tulevissa kriiseissä? [Eduskunnasta: Elämä on kaupunkien ulkopuolella!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.48 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todellakin ehkä tässä paikallaan, kun puhutaan nuorten tulevaisuususkon, nyt kerrata niitä asioita, missä me Suomea olemme onnistuneet: Yksi niistä on nimenomaan se, mihin tässä on jo viitattu, että meillä energiantuotanto on tällä hetkellä 95 prosenttia sähkön osalta fossiilivapaata, ja sen vuoksi tämä kriisi, joka nyt Iranissa ja siellä Lähi-idässä on, ei näy meillä esimerkiksi sähkön hinnassa tällä hetkellä, mikä on erittäin hyvä asia erilaisten yritysten kannalta ja teollisuuden kannalta, mutta myös kotitalouksien näkökulmasta. Tätä työtä tietysti pitkäjänteisesti pitää jatkaa.

Tämän vuoksi me ollaan esimerkiksi pääministerin kanssa tomerasti tehty töitä sen eteen, että EU-tasolla pidetään kiinni näistä ohjauskeinoista, jotka vahvistavat sen, että jatkossakin meillä investoidaan nimenomaan puhtaaseen energian. Ollaan tehty myös täällä kotimaassa kovasti työtä sen eteen, että esimerkiksi ydinenergiaa kannattaa tähän maahan rakentaa lisää, koska tulemme tarvitsemaan myös sellaista energiantuotantoa, joka on vakaata, joka toimii myös talvella ja on luotettavaa ja kotimaassa tuotettavaa. [Ben Zyskowitz: Kai vihreät edelleen vastustavat ydinvoimaa?]

Sen vuoksi, kyllä, ajattelen myös niin, että meidän pitää vahvistaa kykyämme irtautua fossiilisista polttoaineista pitkällä aikavälillä, kuitenkin huomioiden sen, [Puhemies koputtaa] että tällä hetkellä monelle nämä arjen kustannukset ovat erittäin vaikeita ja ei ole nopeasti tehtäviä toimia, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: On!] joilla voisimme suoraan

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

auttaa ihmisiä esimerkiksi vaihtamaan sähköautoon, [Puhemies koputtaa] joka tällä hetkellä olisi se edullisempi vaihtoehto.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, nyt aika on käytetty. — Ledamot Andersson, varsågod.

16.50 **Otto Andersson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Öljyn hinnan nousulla on vaikutuksia esimerkiksi kotimaiselle kuljetusalalle ja maataloudelle. Kotimainen maatalous on jo pitkään kärsinyt kannattavuuskriisistä. Jokainen lisäkustannus vaikeuttaa tilannetta. Siksi on tärkeää esimerkiksi varmistaa kohtuuhintaisen lannoitteen saatavuus.

Mutta ilman kannattavaa markkinaa Suomessa ei tulevaisuudessa ole maataloutta. Maanviljelijöiden on saatava parempi korvaus tekemästään työstä. Maailman puhtain ruoka ei synny itsestään. [Antti Kurvinen: Nyt puhutaan asiaa, hyvä!] Jonkun on aina vilja viljeltävä, karja kasvatettava ja kala merestä nostettava. Jos mikään muu ei auta, on lakia muutettava. Siksi hallitus on tänään antanut esityksen elintarvikemarkkinalain uudistamisesta. Tätä myös oppositio on tänne toivonut. [Antti Kurvinen: Kyllä!] Sen kautta luodaan reilummat pelisäännöt markkinoille ja vahvistetaan tuottajien ja kotimaisen elintarviketeollisuuden asemaa [Puhemies: Kysymys!] suhteessa päivittäistavarakauppaan. Arvoisa pääministeri, eikö tämä ole yksi askel maatalouden kannattavuuden parantamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.51 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos todella tärkeästä ja hienosti muotoillusta kysymyksestä. Siinä oli kansallisromantiikkaakin [Naurua] mutta oikeassa asiassa eli kotimaisen ruuan ja ruuantuotannon kohdalla.

Tosiaan tämä varsinainen kysymys: Tämä elintarvikemarkkinalaki on tänään annettu eduskunnalle, ja siinä mielestäni löytyi erinomainen tasapaino siinä, että sillä vahvistetaan tuottajien asemaa. Tavoitteena on, että tuottaja saa mahdollisimman hyvän korvauksen omasta tuotteestaan eli suomalaisesta ruuasta, mutta kuitenkin se tehdään tavalla, jonka ei arvioida vaikuttavan kuluttajan asemaan eli ruuan hintaan siellä kaupassa. Tämä on ollut erittäin paljon tunteita herättävä lainsäädäntö, mutta mielestäni balanssi, joka tässä löydettiin näiden kahden asian välillä, on erinomainen. [Antti Kurvinen: Kokoomuskin tuli järkiinsä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Kurviselta jäi tekemättä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.52 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on todellakin pitkien etäisyyksien maa, ja iso osa ihmisistä tarvitsee autoa työmatkoihin. Autoilun kustannukset ovat nyt jyrkässä nousussa, ja kyllä todellakin tässä tilanteessa olisi aiheellista korottaa sitä matkakuluvähennystä, jota tämä hallitus on heikentänyt aiemmin.

Arvoisa puhemies! Sain viestin tuossa alkuviikosta urakoitsijalta. Viesti oli se, että polttoaineen ja polttoöljyn hinta on nyt niin korkealla, ettei töihin pysty lähtemään tai kannata lähteä. Työt joudutaan tekemään tappiolla, ja eivät yritykset tätä kauan kestä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Kun te nyt sanotte täällä, että ei ole varaa auttaa sitä työmatkan taittäjää, ei ole varaa auttaa kuljetusyrittäjää, ei urakoitsijaa, ei sitä viljelijää, mutta olette kuitenkin kovin huolissanne tästä talouskasvusta, niin kysyn pääministeriltä: oletteko laskeneet, että jos Suomi nyt tämän kriisin seurauksena pysähtyy, niin mikä on sen taloudellinen ja inhimillinen hintalappu Suomelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.53 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sehän tässä suurin huoli tällä hetkellä onkin, että jos tuo kriisi jatkuu ja syvenee, niin kuinka valtava se hintalappu on ja inhimillinen hintalappu. [Tuomas Kettunen: On jo nyt!] Jos tämä kriisi täydellä voimallaan jatkuu, pahenee, syvenee, niin se on todella vahingollista Suomelle ja suomalaisille kodeille. [Tuomas Kettunen: Tehkää jotain!] Siksi voin vakuuttaa, että kyllä, olen murehtinut ja laskenut.

Siksi toistan nyt itseäni, että meidän täytyy nyt tarkkaan seurata tämän tilanteen kehittymistä mutta miettiä ja valmistella erilaisia ja tehokkaimpia mahdollisia keinoja tilanteen auttamiseksi niin siellä kotien tasolla kuin ylipäänsä koko Suomen taloudessa. On selvää, että kun tässä on niin paljon epävarmuustekijöitä vielä ilmassa, niin ei voi nyt rynnätä valitsemaan jotain yhtä työvälinettä. Siihen meillä ei ole varaa. Uskon, että suomalaiset ymmärtävät tämän ihan yhtä hyvin kuin minä ymmärrän sen, [Tuomas Kettunen: Ruotsissa on jo tehty, Espanjassa, Latviassa, mitä Suomi tekee?] mikä hätä sillä maanrakennusurakoitsijalla on sen polttoainelaskunsa kanssa. Mutta meidän täytyy nyt harkita ja tehdä sitten päättäväisesti [Puhemies koputtaa] oikeita ratkaisuja sen pohjalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

16.54 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaoottinen maailmantilanne ei helpota Suomen talouskasvun odotuksia. Tässä tilanteessa kuulimme juuri, että Elinkeinoelämän keskusliitto haluaa Suomeen vuosittain jopa 45 000 työperäistä maahanmuuttajaa — tämä samanaikaisesti, kun Suomen työttömyysluvut ovat ennätyksellisen korkealla tasolla. Jo nyt ulkomaalaistaustaisten työttömyysaste on Suomessa 20 prosenttia eli kaksinkertainen kantaväestöön verrattuna. Pääkaupunkiseudulla vieraskielisten osuus työttömistä on jo noin 40 prosenttia.

Arvoisa ministeri, olisiko nyt viisasta painaa hieman maahanmuuttojarrua ja keskittyä nykyisten työttömien työnsaantiin? Pitäisikö ensin löytää töitä 350 000 työttömälle ja vasta sen jälkeen pyrkiä saamaan Suomeen uusia työnhakijoita?

Työllisyystilanteen muuttuessa voidaan työvoiman tarvetta varmasti tarkastella myöhemmin uudelleen. Kysyisinkin, arvoisa ministeri, myös sitä, mikä on teidän arvionne nykyisestä ja tulevien vuosien työperäisen maahanmuuton tarpeesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.56 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia oikein paljon, arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle hyvin tärkeän ja ymmärrettävän asian esille nostamisesta. Tämä hallitus kannattaa sellaista työperäistä ja koulutusperäistä maahanmuuttoa, joka perustuu työvoiman tarpeeseen. Siksi en pidä kovin järkevänä tai

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

myöskään perusteltuna, että kävisimme keskustelua näiden lukujen kautta, koska sehän totta kai vaikuttaa hyvin paljon, niin kuin te kerroitte myös, mikä on maan suhdannetilanne. Tässä taloustilanteessa on aivan päivänselvä asia, että me emme tarvitse yhtä paljon työperäistä maahanmuuttoa kuin taas vastaavasti tilanteessa, jossa maan talous kasvaa vahvasti ja jolloin myös nähdään selkeästi, että tietyille toimialoille laajasti ympäri Suomen kaikkiin työtehtäviin ei vain kerta kaikkiaan löydetä kotimaasta työntekijöitä.

Haluan vakuuttaa teille, hyvät kansanedustajat, että tämä hallitus keskittyy siihen, että me ensisijaisesti katsomme, miten suomalaisia työttömäksi jääneitä voidaan auttaa, tukea, poluttaa, kouluttaa eteenpäin, ja samaan aikaan tehdään nimenomaan tarpeeseen perustuvaa kansainvälistä rekrytointia, jotta ne yritykset, jotka eivät löydä kotimaasta työntekijöitä, [Puhemies koputtaa] saavat kuitenkin paikat täytettyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

16.57 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies! Sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmän puheenjohtaja Tytti Tuppurainen väitti eilen A-studiossa, että hallituksen tuloveron kevennyksistä ”on käytännössä päässyt hyötymään vain ne, jotka tienaa yli 9 000 euroa kuukaudessa”. [Antti Lindtman: Olipa hyvin sanottu!] Tämähän ei tietenkään ole totta, mutta jotkut katsojat saattavat uskoa Tuppuraista. Median faktantarkistajat eivät valitettavasti ole vielä ehtineet tätä väärää tietoa oikaisemaan. Niinpä pyydän teitä, ministeri Purra, korjaamaan edustaja Tuppuraisen väärän väitteen ja kertomaan totuuden tässä asiassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.58 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näistä veroasioista menee kyllä paljon vääristynyttä tietoa paitsi täällä eduskuntasalissa myös vielä enemmän tuolla ulkopuolella, mediassa.

Jos katsotaan niitä työn verotukseen kohdistuvia kevennyksiä palkansaajalle ja työssäkäyville lapsiperheille, niin se kokonaissumma on noin 1,8 miljardia koko tämän hallituskauden aikana. Jos sitten katsotaan tätä ylimpien marginaalien keventämistä eli sinne korkeatuloisimpiin kohdistuvaa kevennystä, niin senkin rahoittamiseen lyhyellä aikavälillä menee joitakin satoja miljoonia, mutta se on oleellinen siksi, että se onkin kasvutoimi. Se tulee rahoittaneeksi vähän pidemmällä aikavälillä itse itsensä kokonaan. Eli tässä tapauksessa, vaikka verotusta kevennetään, se onkin kansantaloudelle ja verotuotoille loppujen lopuksi hyvä asia.

Kaikki palkansaajaryhmät hyötyvät näistä hallituksen veronalennuksista, se on päivänselvä. Me olemme pitäneet pieni- ja keskituloisen palkansaajan puolta, me olemme pyrkineet tekemään sellaisia kasvutoimia, jotka kohdistuvat sinne liian tiukkaan progressioon, ja tämä kaikki on tämän yhteiskunnan ja kansantalouden kannalta positiivista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

16.59 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elinkustannusten nousu totisesti ajaa nyt suomalaisia kotitalouksia ahdinkoon, kun bensan hinta nousee, ruuan hinta nousee, asumisen hinta nousee. Ja sitä kriisinkestävyyttä pitäisi nyt olla, mutta se on käynyt tämän oikeistohallituksen toimien johdosta kovin ohueksi. Valtiolla, olemme kuulleet, ei ole varaa, koska Suomi on velkaantunut ja joutunut EU:n talouspolitiikan tarkkailuluokalle, mutta kansalaisillakaan ei ole varaa, koska Suomessa on Euroopan ennätystyöttömyys ja lapsiperheköyhyys on kasvanut.

Mutta on eräs väestönosa, jota tämä hallitus on suosinut ja jolla on varaa, ja kyllä, se on ne varakkaat, kovatuloiset palkansaajat, joita nämä hallituksen veronkevennykset ovat eniten hyödyttäneet, ne yli 9 000 euroa kuukaudessa tienaat. Heillä on nyt varaa, heillä on sitä kriisinkestävyyttä, heillä on sitä puskuria, mutta meidän mielestämme sitä pitäisi olla tavallisilla pieni- ja keskituloisilla suomalaisilla.

Nyt, pääministeri Orpo, kun te lupasitte tehdä kaikkenne ja pohditte, niin voisitteko te ottaa edes tämän täsmätoimen, tämän työmatkakuluvähennyksen, joka auttaisi sitä kovaa työtä tekevää, ahkeraa suomalaista palkansaajaa, joka ajaa pitkää matkaa, pärjäämään arjessa edes vähän paremmin? [Jani Mäkelä: Oikeasti! — Sheikki Laakso: Käsittämätöntä!] Voisitteko [Puhemies koputtaa] te harkita tätä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

17.01 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten monta kertaa sanoin, kaikki nämä ideat, joita tänäänkin täällä on esiin nostettu, varmasti käydään läpi ja katsotaan, mikä onärkevin ja vaikuttavin ratkaisu suomalaisten ja suomalaisten kotien ja pärjäämisen puolesta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

4. **Timo Suhosen vapautuspyyntö lakivaliokunnan varajäsenyydestä**

Vapautuspyyntö VAP 12/2026 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 27.3.2026 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 27.3.2026 kello 10.

5. **Anette Karlssonin vapautuspyyntö liikenne- ja viestintävaliokunnan varajäsenyydestä**

Vapautuspyyntö VAP 13/2026 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 27.3.2026 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 27.3.2026 kello 10.

6. Johan Kvarnströmin vapautuspyyntö sivistysvaliokunnan varajäsenyydestä sekä liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 14/2026 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 27.3.2026 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 27.3.2026 kello 10.

7. Keskustelualoite lastensuojelun nykytilasta, uhkakuvista ja laillisesta toteutuksesta hyvinvointialueilla

Keskustelualoite KA 1/2025 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 7. asiana on ajankohtaiskeskustelu lastensuojelun nykytilasta, uhkakuvista ja laillisesta toteutuksesta hyvinvointialueilla.

Ajankohtaiskeskustelun avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Timo Suhonen. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskusteluun varataan aikaa yksi tunti. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.03 Timo Suhonen sd (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hienoa, että keskustelualoitteeni myötä tänään käydään tärkeää keskustelua lastensuojelun nykytilasta sekä uhkakuvista.

Sanonta, että lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus, ei ole pelkkä sanonta, se on fakta. On siis ensiarvoisen tärkeää huomioida kaikessa päätöksenteossa se, miten päätökset vaikuttavat maamme lapsin ja nuoriin. Tällä hetkellä yhteiskunnassamme on haastava tilanne. Köyhyys, työttömyys ja epätoivo ovat kasvaneet. Tulevaisuudennäkymä ei ole kaikille lapsiperheille, lapsille ja nuorille kovin hyvä.

Lastensuojelulain tarkoitus on kaikissa tilanteissa merkityksellinen. Miten lapsiperheet saavat apua ajoissa, miten lapsen ja nuoren turvallinen kasvuympäristö varmistetaan?

Hallitus uudistaa lastensuojelulakia, ja ensimmäinen esitys on tällä hetkellä eduskunnan käsittelyssä. Hallitus keskittyy lähinnä erilaisten rajoittamistoimien sääntelyyn ja vakavasti oireilevien lasten tilanteeseen. Toivon, että lastensuojelulain jatkovalmistelussa huomioidaan vahvasti lapsiperheiden ennakoivan avun ja tuen saaminen.

Lastensuojelulaissa se viimesijaisin toimi on lapsen tai nuoren huostaanotto. Huostaanoton keskeisin edellytys ja peruste on se, että huostaanotolla varmistetaan lapsen ja nuoren turvallinen kasvuympäristö. Aina puhuttaessa huostaanotosta se herättää

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

luonnollisesti tunteita. Koko maassa kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli 17 100 vuonna 2024. Heistä huostaanotettuina oli 11 300 lasta. Sijoitetuista lapsista kolmannes on ollut sijoitettuna vähintään puolet elämästään.

Vuoden 2025 osalta arvio on, että lastensuojelun toimenpiteiden tarve kasvaa. Tämän vuoksi lastensuojelusta ei tulisi leikata, vaan siihen tulisi satsata lisää.

Arvoisa herra puhemies! Sijaishuollon markkinoilla pyörii vuosittain miljarditason rahapotti. Tämä voi herättää ajatuksia siitä, perustuuko jokainen lapsen ja nuoren huostaanotto siihen tärkeimpään tavoitteeseen eli siihen, että huostaanotto on viimesijaisin toimi ja lapsen turvallisen kasvuympäristön mahdollistaja. Huostaanoton tulisi varmistaa se, että meillä ei koskaan tapahdu kenellekään lapselle kahdeksanvuotiaan Vilja Eerikan kohtaloa. Korostan, että huostaanoton ei tule koskaan perustua mihinkään muuhun kuin siihen, että lapsi saa paremman elämän.

Arvoisa herra puhemies! Sain tärkeän viestin lastensuojelun ammattilaisilta, ja he halusivat kertoa heidän näkemyksensä lastensuojelulain osalta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijät Karoliina Tenkanen, Päivi Autio ja Hanna Kärsämä viestivät minulle seuraavaa:

”Lastensuojeluun suunnitellut muutokset järkyttävät meitä rivisosiaalityöntekijöitä. Vuonna 2013 valmistunut Toimiva lastensuojelu -selvitystyöryhmän loppuraportti osoitti, että sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus oli erittäin suurta, asiakasmäärät olivat kohtuuttoman suuret ja nämä kaksi seikkaa selkeästi vaaransivat lasten oikeusturvan. Nyt 13 vuotta myöhemmin kaikki tämän selvitysryhmän aikaansaamat positiiviset muutokset lasten turvalliseen kasvuun, lastensuojeluun ja kehitykseen ollaan ajamassa alas.

Tällä hetkellä alueellamme lastensuojelussa on pysyvät, motivoituneet ja lasten oikeusturvaa ajavat sosiaalityöntekijät, joiden työssäjaksaminen on varsin hyvällä tasolla. Työmme on vaativaa asiantuntijatyötä, jossa kohtaamme päivittäin lapsia, joiden kasvu ja kehitys on vaarantunut tai joiden kasvuympäristö ei ole lapsen edun mukainen. Työmme sisältää päivittäin vaativaa arviointia, verkostotyötä ja kohtaamisia hyvin erilaisten lasten ja heidän perheidensä kanssa.

Hyvinvointialueiden säästöpainee näkyvät jo nyt työssämme. Lastensuojelun asiakkuuteen tulevien lasten ja nuorten tilanteet voivat olla jo lähtökohtaisesti niin kriisiytyneitä, että asiakkuus voi alkaa suoraan kiireellisellä sijoituksella ja prosessi voi edetä nopeasti huostaanoton valmisteluun. Tämä johtuu siitä, että ennaltaehkäiseviä palveluita ajetaan alas. Lapsia tai nuoria ei voida enää auttaa missään muualla kuin kaikista raskaimmissa ja viimesijaisissa palveluissa.

Se, että nyt lyhytnäköisesti ajatellaan, että lastensuojelulain kumoaminen lastensuojelun avohuollon osalta parantaisi tilannetta, on varsin erikoinen. Erikoiseksi sen tekee myös ajatus, että sosiaalihuoltolaki olisi ensisijainen laki ja lastensuojelu tapahtuisi vain sijaishuollossa. Missä tapahtuisi näiden muiden lasten suojele?”

Arvoisa herra puhemies! Tapasin äskettäin lapsiperheen, jossa yksi lapsista oli ollut huostaanotettuna laitokseen. Reilu vuoden laitoshuostaanoton jälkeen lapsi pääsi lapsen isän vahvan vaikuttamisen kautta isän ja hänen sisarensa luokse asumaan. Koin tämän tapaamisen todella tunteelliseksi, kun näin, että asiat voivat kääntyä parhain päin.

On tärkeää, että mahdollisessa viimesijaisessa tilanteessa, jossa lapsi otetaan huostaan, tulisi ensisijaisesti varmistaa mahdollisuus sijoittaa lapsi lähisukulaisen luokse.

Arvoisa herra puhemies! Minulla itselläni on kokemusta lastensuojelusta ja huostaanotosta. Tulin huostaanotetuksi yhdeksänvuotiaana. Se oli minulle pelastus. Ilman

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

tuota huostaanottoa en olisi tässä tästä tärkeästä asiasta puhumassa. Oli onnenkantamoinen, että minut ottivat huostaan isovanhemmat. Elämä ei ollut yltäkylläistä, mutta tärkeää oli se, että minulla oli puhtaat vaatteet, ruokaa pöydässä ja minusta välitettiin.

Arvoisa herra puhemies! Haluan omalla esimerkilläni tuoda esiin sitä, että yksittäinen tapahtuma voi pelastaa lapsen ja antaa toivoa elämään. Haluan tuoda toivoa ja uskoa maamme lapsille ja nuorille. Meidän on päätöksentekijöinä varmistettava, että olosuhteet olisivat mahdollisimman hyvät lapsiperheille nyt ja tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat nyt pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Hänninen.

17.08 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio puhuu leikkauksista mutta unohtaa yhden perusasian: paras tapa suojella lasta on estää kriisin syntyminen. Kun alle 23-vuotiaille on taattu pääsy terapiaan, kun kouluissa on selkeä puhelinkielto, kun kiusaamisen ehkäisyyn ja nuorten tukeen on suunnattu lisää panostuksia, kyse ei ole sivuseikasta. Kyse on lasten arjen turvallisuudesta. Ennaltaehkäisy on myös turvallisuustyötä. Tutkimukset osoittavat, että somen aiheuttamat mielenterveyshaitat ja ylikuormitus osuvat nimenomaan lapsiin ja nuoriin. Siksi hallitus selvittää nyt keinoja rajoittaa kaikkein haitallisinta sisältöä ja suojella lapsia verkossa. Kun vahvistamme mielen hyvinvointia, koulurauhaa ja perheiden varhaista tukea, me ehkäisemme myös lastensuojelun kuormittamista. Ennaltaehkäisy ei ole pehmeää politiikkaa, vaan se on kovaa turvallisuustyötä lapsen hyväksi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

17.09 **Kaisa Garedeu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun päätehtävä on suojella lapsia ja varmistaa heidän hyvinvointinsa. Tästä huolimatta tammikuussa alle 16-vuotias hatkanuori kuoli Pirkanmaalla. Kolmasosa tytöistä tulee raiskatuksi hatkan aikana. Tällä hetkellä lastensuojelun tavoite ei hatkanuorten kohdalla toteudu. Lastensuojelulain uudistuksen myötä lastensuojelun työntekijöiden ja viranomaisten toimivaltuuksiin saadaan merkittäviä parannuksia. Jatkossa hatkanuoren saa sentään ottaa kiinni.

Kannan kuitenkin edelleen huolta poliisin avunantovelvollisuuden jäämisestä puutteelliseksi. On riski, että tilanteita saatetaan esimerkiksi arvioida hitaamman virka-apuprosessin kautta, vaikka lapsen turvallisuuden takaaminen vaatisi poliisilta ripeitä kiinniottotoimenpiteitä. Jokaisen hatkanuoren henki ja terveys ovat akuutissa vaarassa. Lakiin ei saa jäädä porsaanreikiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

17.11 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä keskustelualoitteesta. Siirryin itse tähän tehtävään suoraan lastensuojelun avoimuuden sosiaalityöstä, ja olen erityisen huolissani kahdesta asiasta:

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Ensinnäkin tutkitusti tiedetään, että toimeentulotukimenot korreloivat lastensuojelun kulujen kanssa, ja tämä hallitus on sysännyt entisestään ihmisiä toimeentulotuelle ja arviolta jopa yli 30 000 lasta köyhyyteen.

Toiseksi olen erittäin huolissani hallituksen aikeista kohdistaa jopa 100 miljoonan euron leikkaukset sosiaalihuoltoon. Olenkin jättänyt ministerille kirjallisen kysymyksen ministeriön ehdotuksesta, että yhtenä säästötoimena avohuollon tukitoimet ja jälkihuolto siirrettäisiin pois lastensuojelusta, jolloin lastensuojelu typistyisi sijaishuolloksi ja huostaanottokoneistoksi. Ministeri on itsekin arvioinut, että tämä voisi lisätä huostaanottojen riskiä. Meillä on jo tilanne, että lastensuojelun asiakkuuden raja on noussut, ja tätä rajaa ei ole varaa nostaa vaan päinvastoin laskea.

Arvoisa puhemies! Kukaan ei ole hiljaisempi kuin kaltoin kohdeltu lapsi. Meillä ei ole varaa siihen, että näistä lapsista tulee sen lisäksi vielä näkymättömiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

17.12 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä tärkeästä keskustelualoitteesta.

Lastensuojelun kokonaisuudistus on käynnissä, ja on kuulunut huolia siitä, että siinä panostukset tulisivat siirtymään nimenomaan ennaltaehkäisystä ja kevyen tason huollosta sinne raskaampaan laitoshoittoon. On varmaan oikein kysyä, onko tämä suunta oikea.

Raskaammasta laitoshoidosta on kerrottu, että siinä rajoitetaan yhteyttä läheisiin, rajoitetaan oikeutta liikkua, myös fyysiseen koskemattomuuteen tulee rajoituksia ja sivistykselliset ja kulttuuriset oikeudet voivat jäädä toteutumatta näillä lapsilla. Jopa alle 12-vuotiaita saatetaan ottaa tällaisiin laitoksiin ja sitten pitää heitä 18-vuotiaiksi asti. Missään kansainvälisissä tutkimuksissa näistä suljetuista laitoksista ei ole hyvää näyttöä vaan pikemminkin kielteisiä vaikutuksia. Onko tämä oikeasti se suunta, [Puhemies koputtaa] johon meidän tulisi mennä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

17.13 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime aikoina olemme lukeneet medioista surullisia uutisia lasten ja nuorten todella vääristä kohtaloista, tarinoita siitä, mitenkä apu ei tullut ajoissa tai ei lainkaan. Nämä eivät ole yksittäisiä kohtaloita, vaan ne ovat seurausta järjestelmästä, jossa liian moni putoaa väliin. Meillä ei yksinkertaisesti ole varaa siihen, ei inhimillisesti eikä yhteiskunnallisesti. Jokainen lapsi, joka jää ilman oikea-aikaista tukea, näkyy kärsimyksenä, menetettynä luottamuksena ja kasvavina kustannuksina, mutta ennen kaikkea kyse on oikeudesta lapsuuteen, joka ei saa rakentua pelkästään selviytymiseen.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelun kuormitus kertoo yhdestä asiasta: apu tulee tällä hetkellä liian myöhään. Lastensuojelun kriisi ei ala huostaanotosta, se alkaa paljon aiemmin: silloin, kun perhe jää yksin, kun lapsen oireilu jää tunnistamatta, kun palvelut ovat liian hitaita tai liian kapeita. Lastensuojelu ei voi korjata sitä, mikä muualla jätetään tekemättä, ja sen takia olenkin erittäin huolissani hallituksen leikkauksista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

17.14 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustaja Suhosta tästä erittäin tärkeästä keskustelualoitteesta. Mehän eletään tällä hetkellä sellaisessa tilanteessa, että oikeistohallitus on erittäin monella tavalla heikentänyt lastensuojelun tilannetta. Siellä puhutaan suorista leikkauksista, kuten jälkihuollon ikärajan laskemisesta ja henkilöstön pätevyysehtojen heikentämisestä, mutta sitten myös siitä sotepolitiikasta, joka ajaa hyvinvointialueet leikkaamaan ennalta ehkäisevistä palveluista tällaisessa tilanteessa, missä rahat eivät oikeastaan riitä edes lakisääteisiin tehtäviin. Juuri tällä hetkellä kentällä ollaan hyvin epätietoisia, koska kaksi vuotta on pyöritelty tällaista sadan miljoonan euron leikkausta, jonka kohdentuminen sosiaalipalveluissa on edelleen epäselvää.

Kyllä se on, ministeri Rydman, teidän vastuullanne kertoa näille ihmisille, mistä te meinaatte tämän sata miljoonaa euroa repiä. Jos ei se lähde lastensuojelusta, niin lähtee se vanhuksilta vai päihdesairailta ihmisiltä? Teillä ei ole hyviä vaihtoehtoja tässä, ja minä kehottaisin kyllä perumaan tämän leikkauksen. Me ollaan pitkään vasemmistoliitossa ajettu sitä, että voitontavoittelu kiellettäisiin lastensuojelun sijaishuollossa, ja haluan tämän painavan viestin tuoda myös tähän keskusteluun. Se olisi yksi keskeinen tärkeä keino saada tätä [Puhemies koputtaa] asiaa toimivammaksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Bergqvist, varsågod.

17.16 **Sandra Bergqvist r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa käytämme vuosittain yli 1,2 miljardia euroa nuorten perhe- ja laitoshuoltoon. Kustannukset ovat kasvaneet 75 prosenttia kymmenessä vuodessa, vaikka huostaan otettujen lasten määrä on pysynyt suunnilleen samalla tasolla. Lapsen sijoittaminen perhehoitoon, jota voidaan useimmiten pitää parhaana mallina, maksaa keskimäärin 4 300 euroa kuukaudessa, kun taas laitoshuolto maksaa yli 13 000 euroa kuukaudessa.

On myös tullut tietoa, että joillakin hyvinvointialueilla perhehoidon vanhemmille on asetettu ikärajoja. Tämä sulkee pois kokeneita henkilöitä, jotka ovat vielä siinä iässä, että heillä itsellään voi olla alaikäisiä lapsia. Ruotsissa noin 70 prosenttia lapsista sijoitetaan perhehoitoon ja Norjassa jopa 90 prosenttia. Suomessa vastaava osuus on vain 40 prosenttia. Arvoisa ministeri, miten voimme nostaa perhehoidon käyttöä myös Suomessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

17.17 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle keskustelualoitteesta. On tärkeää käydä keskustelua näistä kaikkein heikoimmassa asemassa olevista pienistä ihmisistä. Lastensuojelulain kokonaisuudistus on tekeillä. Siitä osaa jo käsitellä valiokunnassa, ja on tärkeää, että myös ministeri Rydman on kuulolla, kun eduskunta käy tästä keskustelua.

Sen lisäksi, että uudistamme lastensuojelulakia, olisi tärkeää panostaa toimiin, joilla voidaan ehkäistä tarvetta turvautua lastensuojeluun. Nostan esiin alkoholipolitiikan. Meillä on 89 000 alaikäistä perheessä, jossa vanhemmalla on vakava päihdeongelma, ja sen tähden tulisi varoa sellaisia alkoholipoliittisia toimia, jotka lisäävät päihdeongelmia.

Nostan esiin myös kasvatus- ja perheneuvonnan. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä on ehdottanut sitä poistettavaksi sosiaalihuoltolaista. Toivottavasti näin ei käy, [Puhemies koputtaa] koska se on merkittävä osa ennaltaehkäisyä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

17.18 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelussa on kyse erityisesti lapsen oikeudesta turvalliseen arkeen ja pysyviin ihmissuhteisiin. Silloin, kun lapsi joudutaan sijoittamaan oman perheen ulkopuolelle, se on iso kriisi ja elämänmuutos niin perheen kuin myös lapsen näkökulmasta. Siksi lastensuojelu tarvitsee sijaisperheitä, joissa sijoitettu lapsi saa mahdollisuuden kasvaa osana perhettä ja saa turvallisen arjen sekä yhteisön, johon kiinnittyä. Silti vain noin 41 prosenttia sijoitetuista lapsista asuu sijaisperheessä, mikä on mielestäni aivan liian vähän. Sen lisäksi, että sijaisperhe on lapselle lähtökohtaisesti parempi vaihtoehto laitoshoidon sijaan, se on myös yhteiskunnalle edullisempaa. Laitohoito maksaa nimittäin keskimäärin yli kolminkertaisesti perhehoitoon verrattuna.

Meidän täytyykin lisätä sijaisperheiden valmennusta, tukea ja näkyvyyttä hyvinvointialueilla. Kyse ei ole siitä, että tällä haettaisiin säästöjä, vaan kyse on siitä, minkälaisen lapsuuden me haluamme tarjota sijoitetuille ja haavoittuvaisessa asemassa oleville lapsille: paikan osana perhettä vai paikan, jossa asuu laitoksessa [Puhemies koputtaa] vaihtuvien ohjaajien kanssa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

17.19 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos tästä keskustelualoitteesta edustaja Suhoselle. Se on erittäin tärkeä. Haluan tässä myös sanoa kiitokset kaikille niille lastensuojelun työntekijöille, jotka todella tekevät työtään sydämellä. Se on erittäin merkityksellistä työtä, mutta myös hyvin raskasta.

Kiitokset eivät toki auta sinänsä, vaan nämä työntekijät, jotka siellä tätä työtä lasten kanssa tekevät ja näiden perheiden kanssa tekevät, tarvitsevat sellaiset olosuhteet, missä he pystyvät tekemään työtään eettisesti ja heidän osaamistaan myöskin arvostetaan. Ministeri Rydman, kiitos vierailustanne Pirkanmaan aluevaltuustossa. Pidetne siellä hyvän puheen ja arvostitte siellä vaikuttavuutta ja tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja tietohallinnon hyödyntämistä. Mietinkin nyt tässä, että kun tulee tämä sadan miljoonan leikkaus ja tätä työtä on valmisteltu ja siellä ei ole kunnollisia esimerkiksi lapsivaikutusten arviointeja tehty, millä tavalla kommentoisitte tätä loppuraporttia. Mitä mieltä te siitä olette? Olemme keskustelleet myös ennalta ehkäisystä ja sen tarpeesta ja itse asiassa sen säästävästä vaikutuksesta. Nyt jos tätä loppuraporttia lukee, niin siellä nämä ennalta ehkäisevät toimet ovat nyt ehkä sitten hiipumassa. [Puhemies koputtaa] Voisitteko jollain tavalla kommentoida tätä? Lastensuojelusta ei voi enää leikata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

17.21 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on juuri niin vahva kuin miten se pitää huolta lapsistaan, erityisesti heikommassa asemassa olevista lapsistaan eli lastensuojelun asiakkaista. Ajattelen, että on huomionarvoista, että THL on tutkinut, että käytännössä vain kaksi hyvinvointialuetta täyttää lain kirjaimen. Asiakkaita on noin 48 lastensuojelun asiakasta per sosiaalityöntekijä tällä hetkellä Suomessa, ja käsittelyajat ylittyvät noin kolmasosalla asiakkaista — lapsista erittäin haavoittuvassa tilanteessa. Tilanne hyvinvointialueilla on karmiva. Tähän ovat tietenkin

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

vaikuttaneet hyvinvointialueiden massiiviset leikkaukset, mutta toki myös se, että palveluita on heikennetty.

Tarvitsisimme voimakasta toimintakulttuurin muutosta. Tiedän hyvinvointialueita, millä esimerkiksi perhehoidossa olevia lapsia on kotiutettu isoihin laitospöytäkirja PTK 29/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

17.22 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä tärkeästä keskustelualoitteesta, ja ennen kaikkea kiitos siitä, että annat kasvatusta sille, että sieltä voi ponnistaa pitkälle ja kauas. Se on monelle lapselle ja nuorelle jotain sellaista, jota voi olla sanoin kuvailemattoman tärkeää kuulla ja nähdä.

Lapsista ja nuorista, jotka ovat lastensuojelussa, suurin osa on nähnyt sellaisia asioita, joita kenenkään ei elämänsä aikana pitäisi nähdä. He ovat myös selviytyjiä, he ovat tulleet läpi melkoisten myrskyjen, ja he vaativat meiltä sitä, että joku kannattelee ja tarjoaa käden silloin jos vanhemmat eivät ole pystyneet auttamaan. Ei kukaan vanhempi ajattele, että haluan tilanteeseen, jossa minun lapseni joudutaan sijoittamaan tai jossa en pysty hänestä huolehtimaan, mutta tilanteet ja ongelmat ovat moninaisia. Mutta se, mikä on varmaa, on, että kyllä me epäonnistumme niin kauan kun meillä yksikin lapsi menehtyy tai vammautuu esimerkiksi häneen kohdistetun väkivallan seurauksena tai yksikin nuori päätyy päättämään elämänsä vaikka junaraiteelle, vaikka hän on ollut jo lastensuojelun piirissä. Näitä hautajaisia minäkin olen ollut viettämässä. Se on anteeksiantamatonta meille yhdessä, miten me emme edes silloin onnistu.

On onnistuttava vaikuttamaan ajoissa jo ennen kuin ongelmat kärjistyvät. [Puhemies koputtaa] Kysynkin ministeriltä: mitkä ovat ne konkreettiset toimet, joilla pyritte ehkäisemään sitä, että lapset ja nuoret edes tarvitsisivat lastensuojelun palveluita?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.23 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin sanotulla grooming-ilmiöllä tarkoitetaan tilannetta, jossa aikuinen valmistelee lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä luomalla lapseen luottamussuhdetta. Tämä voi lähteä esimerkiksi lapsen kehumisesta ja huomion antamisesta. Tekijät ovat usein hyvin taitavia manipuloinnissa, ja tästä syystä alaikäinen voi olla vapaaehtoisesti mukana luomassa suhdetta. Grooming ei ole uusi ilmiö, mutta erityisesti sosiaalisen median kautta se uhkaa yhä useampia nuoria. Siksi tähän ilmiöön on puututtava määrätietoisesti. Esimerkiksi lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten tietoa groomingin yleisyydestä tulee lisätä ja vahvistaa seksuaaliväkivallan puheeksiottoa esimerkiksi kouluissa ja sosiaali- ja terveyspalveluissa. Myös tietoisuutta netissä olevista matalan kynnyksen ilmoituskanavista tulee lisätä laajasti sekä lasten että aikuisten keskuudessa. Ministeri Rydman, tunnistaako hallitus grooming-ilmiön vaarallisuuden, ja mitä toimenpiteitä hallitus on valmis tekemään lasten suojelemiseksi? [Puhemies koputtaa] Usein on myös niin, että monet nuoret voivat olla toisten nuorten [Puhemies koputtaa] hyväksikäytön kohteena.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

17.25 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelussa on kyse aivan perusasiasta. Lasta pitää pystyä suojelemaan, kun hän on vaarassa. Joskus pitää pystyä suojaamaan myös muita, jos lapsi itse oireilee vakavasti, ja lasta tulee suojata myös häneltä itseltään mutta niin, ettei vaaranna muitten turvallisuutta.

Hatkalasten määrä on tässä yksi vakavimmista huolista. Kun lapsi lähtee luvatta sijoituspaikasta, riski joutua väkivallan, päihteiden, rikosten tai hyväksikäytön piiriin kasvaa hyvin nopeasti. Moni ajautuu yhä syvemmälle rikoskierteeseen, ja näissä tilanteissa aikuisten tai yhteiskunnan ei kuulu jäädä seuraamaan vierestä. Siksi on perusteltua, että hallitus nyt vahvistaa viranomaisten ja sijaishuollon mahdollisuuksia toimia nopeasti. Kyse ei ole kovista otteista vain niiden itsensä vuoksi, vaan siitä, että lapsi saadaan pois vaarasta. Olemme lukeneet liian monesta hyvin surulliseen lopputulokseen päätyneestä tapauksesta, joista jokainen on tragedia ja jokainen on liikaa. Lapsi ei ole ikänsä puolesta valmis, joten häntä pitää auttaa joskus myös keinoin, joita hän ei itse parhaakseen ymmärrä.

Hyvä ministeri, kysyisin vielä: miten henkilöstön turvallisuus [Puhemies koputtaa] tänä päivänä varmistetaan väkivaltatilanteissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Merinen on tainnut poistua. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

17.26 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun Keskusliitto ja 36 muuta järjestöä ovat erittäin huolissaan sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän ehdottamien uudistusten vaikutuksista lastensuojelun avo- ja jälkihuoltoon. Järjestöt ovat toimittaneet meille edustajille ja myös sinne ministeriöön muistion, jossa pyydetään, ettei sosiaalihuoltolain muutoksia tehtäisi kiireessä vaan kokonaisuutena ja huolellisesti. Oletteko te, ministeri, valmis huolelliseen valmisteluun ja myöskin kokonaisuuden tarkasteluun? Lapsi- ja perhejärjestöt näkevät uudistuksessa merkittäviä riskejä lastensuojelun avo- ja jälkihuollolle eivätkä näe, että kuvattuja säästöjä olisi ehdotetulla tavalla mahdollista saavuttaa. Jos lasten, nuorten ja perheiden varhaista tukea heikennetään, se siirtää ongelmia eteenpäin ja kasvattaa lastensuojelun kustannuksia entisestään. Lapsilla ja nuorilla on erityinen oikeus yhteiskunnan resursseihin ja tukeen, eikä sitä saa harkitseamattomasti heikentää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

17.28 **Timo Mehtälä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä tärkeästä keskustelualoitteesta lastensuojelun nykytilanteeseen liittyen. Kuten aloitteessa todetaan, lastensuojeluilmoitusten määrä kasvaa huolestuttavaa vauhtia. Monella perheellä Suomessa menee juuri nyt melko heikosti. Jos vanhempien asiat eivät ole kunnossa, se näkyy lasten elämässä ihan väistämättä. Työttömyys aiheuttaa taloudellista murhetta. On henkistä pahoinvointia, parisuhdeongelmia ja päihteitten käyttöä.

Valtion mittavat säästötoimet sosiaaliturvaan ovat kasautuneet samoille ihmisille, samoille perheille, mikä on osaltaan pahentanut ongelmia. Nyt, kun tulevina vuosina

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

joudumme säästämään valtavia summia, pitäisi erityisesti huomioida lapsiperheiden tilanne. Kysynkin ministeriltä: miten huolehdimme lapsiperheistä jatkossa niin, että lastensuojelun tarve vähenee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

17.29 **Rami Lehtinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vähävaraisuus ei automaattisesti tarkoita sitä, että perhe olisi lastensuojelutoimien kohteena. Olen siitä itse varsin hyvä esimerkki, koska olen elänyt vähävaraisessa perheessä, ja siitä huolimatta, vaikka joka päivä ei ollut rahaa ruokaan, koen, että minulla oli onnellinen lapsuus. Olen siitä kovin kiitollinen vanhemmille. Sen sijaan päihdeongelmat voi vetää yhtäläisyysmerkinä siihen, että lapsilla on merkittäviä ongelmia, ja siksi niille perheille, joilla on päihdeongelmia, mikään raha ei riitä siihen, että se raha menisi lapsille. Sen suhteen on tarkkailtava ja keskusteltava siitä, mikä on se oikea yhtäläisyysmerkki niihin ongelmiin suhteessa talouteen.

Hatkanuorten rajoitukset ovat tässä tilanteessa välttämättömiä. Nykytilanne on se, että poliisi juoksee koko päivän perässä, ottaa kiinni ja saa 15 minuutin päästä ilmoituksen, että se on lähtenyt uudelleen karkuun. Eli nykytilanne ei ole missään nimessä kestävä ja johtaa siihen, että nuori joko jatkaa rikoksia tai joutuu itse rikoksen uhriksi.

Ministerin osalta kysyisin: Jos 100 miljoonaa pitää saada säästöä, niin hyvinvointialueilla on johto- ja hallintoesikuntatehtävissä 25 000 henkeä varsin hyvillä palkoilla. Jos se 100 miljoonaa otettaisiin kasaan, [Puhemies koputtaa] niin noin seitsemän prosenttia tästä joukosta vähentämällä saataisiin säästö tehtyä. Olisiko tämä yksi mahdollinen kohde?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

17.30 **Hanna Laine-Nousimaa sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Lastensuojelun tehtävä on yksi yhteiskunnan tärkeimmistä, kuten tässä jo aikaisemminkin muissa puheenvuoroissa on tullut ilmi, ja myös siksi on erittäin tärkeää, että edustaja Suhonen on ottanut tämän keskustelualoitteen. Kiitos siitä.

Meidän on pystyttävä turvaamaan lapsille turvallinen elämä ja arki. Lastensuojelun kuormitus on kasvanut jo pitkään, ilmoitusten määrä on korkea, asiakasmäärät suuria ja työntekijöiden vaihtuvuus huolestuttavaa, koska tämä työ on erittäin raskasta. Lasten määrä per sosiaalityöntekijä voi alueilla olla hyvinkin suuri, vaihtelua on valtavasti. Lastensuojelulaki edellyttää lapsen edun ensisijaisuutta, riittäviä palveluja ja määräaikojen noudattamista. Tiedämme, että kaikilta osin näin ei tällä hetkellä ole. Päätöksiä viivästyy, asiakassuunnitelmia ei päivitetä ajallaan, ja lapsen osallisuus jää liian usein muodolliseksi. Tulevat muutokset ja ratkaisut eivät voi olla vain kosmeettisia. Tarvitaan riittävät resurssit mutta myös työn rakenteiden korjaamista.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Lapsen oikeus turvalliseen kasvuun ei ole neuvottelukysymys. Toivottavasti nämä viestit täältä otetaan huomioon lain uudistuksessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

17.32 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitokset kollega Suhoselle tästä aloitteesta. Varmasti olette täysin oikea henkilö ensimmäisenä allekirjoittajana tuomaan tämän tärkeän aloitteen tänne eduskuntaan.

Meillä on edelleen lastensuojeluilmoitusten määrä ollut kasvussa viime vuodet. Ammatillaiset tekevät tuolla kentällä tärkeää työtä eri alueilla. He ovat nostaneet ongelmana esiin muun muassa tämän palvelujärjestelmän jäykkyyden, mikä siirtää näitä palvelutarpeita lastensuojelun vastuulle.

Arvoisa puhemies! Haluan itsekkin nostaa vielä keskusteluun tätä perhehoidon mahdollisuutta, koska jos me verrataan kansainvälisesti Pohjoismaissa, niin Suomessa tätä perhehoitoa käytetään vähemmän. Siihen on monia syitä. Tietenkin siihen liittyy taloudellisia mahdollisuuksia, mutta se on myöskin inhimillinen hoitomuoto. Kysynkin ministeri Rydmanilta: mitä toimenpiteitä voisimme tehdä täällä Suomessa nostaaksemme tätä perhehoidon osuutta lastensuojelussa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

17.33 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin kiitos, edustaja Suhonen: äärettömän tärkeä keskustelualoite. Lastensuojelu on yhteiskuntamme turvaverkko kaikkein haavoittuvimmille lapsille, jotka eivät voi itse valita olosuhteitaan. Tämän päivän tilannekuva on huolestuttava: asiakasmäärät kasvavat, työntekijät kuormittuvat ja alueelliset erot palveluissa syvenevät. Samalla riskinä on, että lapsen etu jää resurssipaineiden varjoon. Hyvinvointialueiden vastuulla on varmistaa, että lastensuojelu toteutuu lain edellyttämällä tavalla, oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja yhdenvertaisesti. Tämä edellyttää riittävää rahoitusta, toimivaa johtamista sekä pysyviä, koulutettuja ammattilaisia.

Ennaltaehkäisyyn panostaminen on avain. Perheiden varhainen tuki vähentää raskaampien toimenpiteiden tarvetta. Samalla on vahvistettava valvontaa, jotta lasten oikeudet toteutuvat kaikkialla Suomessa. Kyse ei ole vain järjestelmästä, kyse on lasten elämästä ja tulevaisuudesta. Meillä ei ole varaa epäonnistua. Jokaiselle ihmiselle, jokaiselle lapselle, eritoten jokaiselle lapselle, on tärkeätä, [Puhemies koputtaa] että on läheisen turva ja välittäminen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.34 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos minunkin puolestani edustaja Suhoselle tärkeän asian esille nostamisesta. Hän toi avauspuheessaan esille omia kokemuksiaan lapsuudestaan, ja kyseinen historia on minulle tuttu mutta silti asian kuullessani aina yhtä vaikuttava.

Meidän tulee kaikille lapsille varmistaa, että jokaisella on turvallinen polku läpi lapsuuden ja nuoruuden. Mutta yhteiskunnan rakenteet ovat muutoksessa, ja yhä useampi perhe tarvitsee siihen tukea. Turvallinen polku voidaan mahdollistaa sillä tavalla, että meillä on tukirakenteet kunnossa. Turvallisen lapsuuden ja nuoruuden varmistamisessa viranomaisten lisäksi myös järjestöillä on iso rooli.

Puheenvuoron loppuun muistelen yhden yhteiskuntaa hyvin tunnevan henkilön toteamusta. Hän sanoi tavatessamme viestin meille päättäjille. Se kuului näin: jos ette mitään muuta tiedä, mitä teette, niin pelastakaa ainakin lapset ja nuoret.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

17.35 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Suhoselle tästä tärkeästä aloitteesta. Olemme toimineet tukiperheenä ja sijaisvanhempina, ja siitä on rapiat 15 vuotta, kun kävimme tässä talossa perhehoitokeskustelua, ja kysyin bonus-työltämme, että mitä pitäisi sanoa. Hän sanoi, että jokaisella lapsella pitäisi olla koti.

Vetoan vahvasti, että tästä 41 prosentista olisi Suomessa mentävä eteenpäin. Miten tähän voidaan päästä? Voidaan vähentää sijoituksia, kun nopeasti, ammatillisesti päästään yhdessä toimimaan ja tieto kulkee. Meidän pitäisi varmistaa konkreettinen tuki kotiin ennen sijoitusta, ehkä voida ehkäistä se, ja tuki myöskin sijoituksen jälkeen. Meidän tulisi päästä niistä kolmen kuukauden pätkäsijoituksista, mitä nyt tapahtuu hyvinvointialueilla, pidempiin sijoituksiin. Lapsi, joka on kokenut turvattomuutta koko elämänsä ja sitten pääsee johonkin, johon voi sitoutua, [Puhemies koputtaa] niin on karmeaa, jos hänet revitään sieltä pois.

Ja nämä hatka-asiat ja huumeaseulat sinne laitosasteen hoitoon. [Puhemies koputtaa] Ne ovat aivan oikeasti todella tärkeitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.37 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojeluilmoitusten määrä kertoo, että lapset ja nuoret oirehtivat nyt monin eri tavoin, ja sinänsä on erittäin hyvä, että lastensuojelun kautta pyritään saamaan apua niin nuorille kuin perheillekin. Suurempi huoli on se, että ongelmista vaietaan eikä perheen tilanteesta ole ajantasaista tietoa lastensuojelupalveluiden tarpeesta, ennen kuin on jo liian myöhäistä.

Poliisin työssäni ja läheisessä yhteistyössä koulujen kanssa oli tilanteita, joissa koulu oli tehnyt lukuisia lastensuojeluilmoituksia, tai huoltaja purkautui, kun ei saanut itse pyytämäänsä apua edes lastensuojelusta. Tämä siis kertoo, että tarvetta olisi enemmänkin puuttua lasten ja nuorten oireiluun lastensuojelullisin keinoin. Sijoituksia tehdään niitä todella tarvitsevien osalta liian vähän, liian myöhään ja lopetetaan aikaisemmin kuin olisi tarvis.

Monia syitä nuorten pahoinvoivaan käyttäytymiseen on, mutta edellinen lastensuojeluuudistus antoi lapsille vallan heidän omista asioistaan: esimerkiksi 12-vuotiaan terveystietojen kielto vanhemmilta, mistä olenkin tehnyt toimenpidealoitteen asian muuttamiseksi. Vanhemmuus on muutenkin kärsinyt auktoriteetin puutteen osalta monissa perheissä. [Puhemies koputtaa]

Tämän hallituksen lastensuojelulain uudistuksilla ja monilla muilla nuoria koskevilla lakiuudistuksilla [Puhemies koputtaa] moni asia menee parempaan suuntaan, mutta edelleen on paljon tekemistä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

17.38 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos myös minun puolestani edustaja Suhoselle tästä tärkeästä keskustelualoitteesta. Lastensuojelun tehtävä on lopulta hyvin yksinkertaisesti kiteytettävissä: se pelastaa lapsia ja nuoria

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

elämälle. Toimiessaan se pelastaa konkreettisesti henkiä mutta luo myös mahdollisuuksia päästä kiinni turvalliseen, vakaaseen ja terveeseen kasvupolkuun ja tulevaisuuteen silloin, kun lähtökohdat ovat haastavat, joskus jopa mahdottomat.

Tässä ajassa mielestäni meidän on hyvä muistaa, että lastensuojelun tarve kasvaa myös silloin, kun aikuisten pahoinvointi kasvaa. Ministeri Rydman, me kaikki tiedämme, mitä silloin tapahtuu, kun lastensuojelun resurssit ja palvelut pettävät, kun tehdään päätöksiä, jotka lisäävät köyhyyttä, pahoinvointia ja päihdeongelmia. Kun me tässä talossa päivittäin painiskelemme julkisen talouden haasteiden kanssa, niin toivoisin, että pitäisimme kiinni edes siitä, että tapahtuupa mitä tahansa, kaikkein heikoimmassa asemassa olevista lapsista ja nuorista me pitäisimme huolta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.39 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri, on erittäin arvostettavaa, että olette paikalla tässä tärkeässä keskustelussa. Lastensuojelu on keskeinen osa hyvinvointiyhteiskuntaamme, ja tavoitteenamme on turvata jokaisen lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön niin koulussa kuin kodissa.

Vuonna 2024 lastensuojeluilmoitusten määrä pysyi korkealla, ja alle kouluikäisten lasten kohdalla ilmoitukset ovat nousseet. Tämä korostaa tarvetta varhaiselle tuelle ja perheiden sekä vanhemmuuden tukemiselle.

Parhaillaan tehdään lastensuojelulain kokonaisuudistusta. Hallitus on edistänyt sekä avoimuutta että perhehoidon palveluita ja kehittää kuntouttavia suljettuja palveluja niille lapsille, joille mikään muu tuki ei enää riitä. Myös jälkihoito nuorille on järjestetty, jotta he saavat tarvitsemaansa tukea itsenäistymisen alkuvaiheessa.

Tärkeää on varmistaa, että lastensuojelun henkilöstöresurssit, koulutus ja moniammatillinen yhteistyö tukevat lapsen etua, pysyvyyttä ja yhdenvertaista palvelua koko maassa. Tiedonkulun ammattilaisten välillä on oltava sujuvaa, jotta lapsen asioita voidaan hoitaa viipymättä lapsen eduksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.41 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokainen lapsi on saatettava sillä tavalla elämän alkuun, että siitä voi hyvin lähteä liikkeelle. Nämä ovat erittäin vaikeita tilanteita, kun kodin ulkopuolelle sijoitetaan, tällä hetkellä vuositasolla sijoitetaan noin 17 000 lasta. Nyt kun katsotaan, miten sitä tehdään, niin kävin tuolta Pirkanmaan hyvinvointialueelta läpitte, että kun on laitoshoidossa, niin se on noin 600 euroa vuorokausi ja perhehoidossa noin 140 euroa vuorokausi. Valtaosa on kuitenkin sijoitettu yksityisiin, eli 80—85 prosenttia on yksityisissä hoidossa.

Arvoisa ministeri, oletteko antamassa STM:ssä ohjeita siitä, että tätä pitäisi ottaa enempi omaksi toiminnaksi, jolloin myöskin siihen hintatasoon pystytään vaikuttamaan? Markkina ei tällä hetkellä toimi, kun katsoo noita hintatasoja, missä tämän osalta mennään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

17.42 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Alkuun kiitos edustaja Suhoselle todella hyvän asian esille nostamisesta mutta myöskin omasta henkilökohtaisesta avautumisesta. Se oli varsin hieno tapaus.

Arvoisa ministeri, kiitos teille kovasti, kun vierailitte Pirkanmaan hyvinvointialueella meidän kokouksessamme, mutta haluaisin esittää teille vielä toisen vierailukutsun. Nimittäin aikanaan ennen eduskuntaa olin poliisina Tampereen pääpoliisiasemalla ennalta estävän toiminnan ryhmässä — meillä on ollut jo vuosikaudet tämä niin sanottu polysos-yhteistoiminta, elikkä poliisilaitoksen yhteydessähän on sosiaalitoimen työntekijöitä, ja meillä on jatkuvat aamupalaverit ennalta estävän toiminnan ryhmän ja sossun kesken, mutta mikä tärkeintä, myös heiltä löytyy aina ympäri vuorokauden päivystävä pari. Eikä ole ihan yksi eikä kaksi kertaa, kun itsekin olin jollakin kotihälytystehtävällä, missä ei välttämättä ollut kumpaakaan vanhempaa paikalla, mutta saattoi olla kaksi pientä lasta ja koira paikalla, [Puhemies koputtaa] ja oli aivan loistavaa, että me saimme sinne sosiaalitoimen väen paikalle pelastamaan nämä lapset tämmöisessä tilanteessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.43 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun tilanne hyvinvointialueilla vaikuttaa koko viranomaiskenttään. Kun lasten ja nuorten palvelujen saatavuus vaihtelee tai päätöksenteko viivästyy, vaikutukset näkyvät sekä perheiden arjessa että viranomaisten työssä.

Keskeistä on, että lastensuojelu pystyy vastaamaan tehtäviinsä oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti kaikilla alueilla. Viranomaisten välinen yhteistyö on yksi lastensuojelun onnistumisen edellytyksistä. Tarvitaan selkeitä vastuita, toimivat yhteydenpitokanavat ja yhtenäiset käytännöt siitä, miten lapsen tilanne arvioidaan ja miten tieto liikkuu eri toimijoiden välillä. Kun yhteiset toimintamallit ovat selkeät, myös perheiden kanssa toimiminen on johdonmukaisempaa ja turvallisempaa.

Lastensuojelu on viimesijainen turvaverkko. Kun se toimii hyvin, ongelmiin voidaan puuttua ajoissa, perheiden kuormitus vähenee ja lasten hyvinvointi vahvistuu. Siksi on tärkeää, että hyvinvointialueilla varmistetaan palvelujen laillinen ja yhdenvertainen toteutus, riittävät resurssit ja toimiva viranomaisyhteistyö, jotta jokainen lapsi [Puhemies koputtaa] saa apua silloin, kun hän sitä tarvitsee. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.45 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun tärkein tehtävä on turvata lapsen elämä yksinkertaisesti ja ilman ehtoja. Silti viime vuonna tehtiin lastensuojeluilmoitus yli 100 000 lapsesta, ja kaikkein pienimpien kohdalla nousu oli erityisen jyrkkää.

Kun näin moni lapsi päätyy järjestelmän piiriin, kyse on ennen kaikkea turvallisuusvajeesta. Hallituksen toimilla kavennamme tuota vaaran tilaa, annamme ammattilaisille mahdollisuuden puuttua luvattomiin poissaoloihin ja estää lapsen poistuminen laitoksesta silloin, kun lapsi ei enää kykene suojelemaan itseään.

Lapsen turvallisuus ei ole valinnainen. Turvallisuus ei saa olla kiinni siitä, onko paikalla riittävästi väkeä tai onko laissa aukko. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

17.46 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut. On syytä pohtia, mistä tämä kasvu kertoo. Onko kyse siitä, että lasten ja perheiden pahoinvointi on lisääntynyt, vai siitä, että ilmoituksia tehdään hyvin paljon päällekkäin ja ehkä herkemmin kuin ennen? Todennäköisesti tämä johtuu molemmista ja useista muista vaikuttavista tekijöistä.

Aikamme yksi suurimmista haasteista on sosiaalinen media ja päihheet. Teinit voivat tilata huumeita kotiovelle muutamilla viesteillä, anonymisti. Siinä vaiheessa, kun me aikuiset pohdimme täällä, mitä pitäisi tehdä, moni nuori on jo päihdekoukussa. Lastensuojelu onkin suuren haasteen edessä, ja tilanne on äärimmäisen vaikea.

Lastensuojelulakia ollaan päivittämässä, ja avainasemassa siinä on kuunnella alan työntekijöitä. Jos järjestelmässä tai toimintamalleissa on vikaa, niitä täytyy uskaltaa muuttaa. Ala kärsii myös työvoimapulasta, ja vaikka kelpoisuusvaatimuksissa joustaminen herättää huolta, meidän täytyy löytää ne keinot, joilla varmistamme, ettei yksikään lapsi jää ilman apua sen takia, ettei päteviä työntekijöitä ole riittävästi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

17.47 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Lainaan tässä yhden sosiaalityöntekijän viestiä, jonka sain, kun hän oli lukenut tämän STM:n raportin: ”Jokaisen, joka on kiinnostunut lapsiperheiden palveluista ja lastensuojelusta, pitäisi olla sydänjuuriaan myöten järkyttynyt siitä raportista, koska siinä ajetaan sosiaalihuolto täysin alas. Me sosiaalityössä ollaan ihan lamaan tunteita asiasta.” Meidän todellakin nyt pitää olla huolissamme, mutta onneksi meillä on ministeri täällä paikalla, ja nyt kuulemme teidän kommenttejanne siitä raportista. Siinä on ehdotettu kärjistettynä siis, että perheneuvolat lakkaisivat nykyisessä muodossaan, asiakasmitoituksesta luovuttaisiin, lastensuojelun koko käsitettä ja rakennetta muokattaisiin siten, että lastensuojelusta tulisi käytännössä vain sijaishuoltoa, ja lakisääteisistä tukitoimista saatettaisiin luopua, esimerkiksi lastensuojelun perhetyöstä. Emme voi tehdä näin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

17.48 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hamarin puheenvuoro äsken oli erittäin pysäyttävä, ja olen tismalleen samaa mieltä esimerkiksi perheneuvoloiden ja lastensuojelun perhetyön merkityksestä. Ne pitää ehdottomasti pitää voimissaan.

Olen jo vuosia ihmetellyt sitä, miten paljon meillä on kiireellisiä sijoituksia. Mielestäni se on erittäin kriittinen mittari. Nimittäin silloin kun lapsi sijoitetaan kiireellisesti, voidaan sanoa, että ollaan jo epäonnistuttu, koska kyllähän nämä tilanteet monesti pystytään ennakoimaan etukäteen, ja riittävällä ennalta ehkäisevällä tuella, perhekeskusten, neuvoloiden ja esimerkiksi perheneuvolan tuella, pystytään tuomaan tukea riittävän aikaisin.

Päihdehuolet: Tällä hetkellä hallitus edistää alkoholin kotiinkuljetusta. Mielestäni siinä pitäisi tehdä kriittisesti arvio siitä, edistääkö se lapsen edun ensisijaisuutta, johon Suomi on

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

lapsen oikeuksien sopimuksessa sitoutunut. Me tiedämme, että tällä on suhde lastensuojeluasiakkuuksiin.

Arvoisa ministeri, millä tavalla te arvioitte näitä vaikutuksia lastensuojelun asiakkaiden näkökulmasta? Nyt on paljon muutoksia menossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.49 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on poikkeuksellinen huostaanottojen ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrässä. Sijoitukset kestävät pitkään niin lasten kuin perheiden näkökulmasta, ne ovat usein myös rankkoja koko perheelle, ja ne tulevat myös yhteiskunnallisesti kalliiksi. En tarkoita sitä, etteikö niitä joskus tarvittaisi, mutta minkä vuoksi meillä niitä tehdään tilastollisesti näin paljon? Ensisijaisesti pitäisi vahvistaa perheiden varhaista tukea, kotipalveluita, perhetyötä, neuvolayhteyttä ja matalan kynnyksen palveluja sekä turvata järjestöjen tarjoamat palvelut. Pitäisi panostaa avohuoltoon, turvata päteviä sosiaalityöntekijöitä ja kohtuullinen asiakasmäärä, vahvistaa mielenterveys- ja päihdepalveluja, jotta lastensuojelu ei joudu korvaamaan näitä puuttuvia hoitoja sekä tunnistaa nepsy-lasten ja -perheiden tarpeet ja samoin monikulttuuristen perheiden tarpeet. Mitkä näistä toimista etenevät nyt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

17.50 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on ollut mielestäni tosi hyvää ja tasapainoista keskustelua ja myös keskustelua hatkanuorten tilanteesta. Itse näen, että on tosi tärkeätä myös, että meillä on tutkimustietoa hatkaavista nuorista. Esimerkiksi Pesäpuu teki kolmevuotisen tutkimushankkeen, jossa yksi tulos oli se, että nuoret olivat hatkassa sen takia, koska ei ollut turvallisia aikuisia, joihin luottaa, kun ammattilaiset myös resurssipulan vuoksi vaihtuvat niin tosi usein. Me tiedetään myös, että hatkaavat nuoret ovat erittäin haavoittuvassa asemassa. He ovat alttiita väkivallalle ja hyväksikäytölle, ja heillä myös teetetään rikoksia aikuisten nuorten toimesta, joten on tosi tärkeätä, että heidän tilanteeseensa nyt kiinnitetään huomiota.

Edustaja Niemi nosti täällä erittäin hyvän esimerkin poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyöstä, ja Helsingin poliisissakin tätä työtä on pitkään tehty nuorisoryhmien muodossa. Nyt kun ministeri Meri on täällä paikalla ja olen siinä käsityksessä, että nuorisoryhmien työtä on itse asiassa ajettu valtakunnallisesti alas, kun sen suunnan pitäisi olla ihan eri, [Puhemies koputtaa] niin jos voitte vähän avata sitä tilannetta, miten tällä hetkellä toimivat nämä poliisin nuorisoryhmät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

17.52 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan jatkan tästä poliisin ja sosiaalityöntekijöitten yhteistyöstä. Se on äärettömän tärkeää, ja toivonkin, että se olisi melkein pakollista jokaisessa poliisilaitoksessa, 24/7-päivystys ennalta estävien asioitten puolesta. Omalla työpöydälläni pyörivät paljon konsultaatiopuhelut ja ylipäättään päätökset siitä, mitä tehdään hatkanuorten kanssa, mutta myöskin nämä ennalta estävät tavallaan avunsaannin pyynnöt, että kun huomataan oireita, niin miten niissä pitäisi toimia.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Tämä on yksi semmoinen keino, että meidän pitäisi löytää näihinkin ihan selkeät tavallaan rytmitykset, miten nämä tehdään.

Mutta myöskin haluan vielä palata edelliseen puheenvuoroon työntekijöistä näissä lastensuojelulaitoksissa, joissa lasten tämänhetkinen aines on hyvin haastavaa moninaisten oireitten ja päihdeasioitten johdosta. Tosiaan henkilöstön kuormittavuus ja resurssipula näkyvät siinä, että he ovat väsyneitä, eivät jaksakaan tehdä työtään, mutta on myös se, että lapset käyttävät todella jo väkivaltaa siellä [Puhemies koputtaa] ja kohdataan paljon tätä väkivaltaa, ja näitä ilmoituksia tulee tänä päivänä hyvin paljon. Mitä tälle asialle tosiaan aiotaan tehdä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

17.53 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt kun ministeri on paikalla, niin käytän tilanteen hyväkseni siltä osin, että kerron siitä, kuinka tässä muutama vuosi takaperin erään kollegani kanssa todistimme tämmöistä tilannetta, jossa tämmöistä itkevää, huutavaa, potkivaa hatkanuorta, nuorta tyttöä, poliisiautoon, sinne takaosaan, nostettiin. Päädyttiin siinä sitten käymään keskustelua siitä, mihinkä ylipäätään tämä kasvava pahoinvointi tässä yhteiskunnassa johtaa, miten se säteilee lasten ja nuorten elämään ja miten tärkeää ylipäätään on pitää huolta siitä, että vanhemmuutta tuetaan ja perheitä tuetaan. Tämä minun kollegani sitten totesi minulle näin, että se nyt vain on niin, että kaikkia ei voida pelastaa. Jäin tätä mielessäni miettimään — itse asiassa olen sitä muutaman vuoden tässä miettinyt — ja ajattelin kysyä teiltä: kun te nyt katsotte tätä lastensuojelun kokonaisuutta, tätä kenttää, ja kun te pohditte mahdollisia leikkauksia, niin miten te ajattelette, ajatteletteko te, että on aina niitä, joita ei loppuviimein voida pelastaa, [Puhemies koputtaa] vai ajatteletteko te, että lähtökohtaisesti aivan joka ikinen tulee yrittää pelastaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen vastauspuheenvuoro, keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Suhonen. Sen jälkeen vastauspuheenvuoro ministeri Rydmanille. — Olkaa hyvä.

17.55 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitän kaikkia edustajia todella hyvästä ja rakentavasta keskustelusta tämän vakavan asian äärellä, ja kiitän myös ministeriä, että olette paikalla tässä keskustelussa.

Päätän oman puheenvuoroni viestiin kansalaiselta, joka kyllä minusta kiteyttää hyvin tämän asian osaltaan: ”Toivon, että lasta ja nuorta kuunnellaan kasvavana, hauraana ihmisenä, ei kulueränä tai asiakkaana. Toivon, että lasten ja nuorten pahoinvointia ei nähdä ongelmana vaan avunhuutona ja että ratkaisuksi ei esitetä rangaistuksia vaan tukea. Toivon, että nuorisokodeista ei rakenneta kilpailutettuja tuotantolaitoksia, joissa voittoa tuottava elementti on pahoinvoiva lapsi. Toivon, että vanhemmat myös kodeissa löytävät aikaa kuunnella lapsia, ja toivon, että jokaisella on joku, joka ottaa kädestä kiinni, kun pelottaa.” — Kiitos, puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Suhonen. — Ministeri Rydman, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

17.56 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman: Arvoisa herra puhemies! Haluan itsekin yhtyä niihin lukuisiin kiitoksiin, jotka on esitetty edustaja Suhoselle tämän ajankohtaiskeskustelun ottamisesta esille, koska tämä on todella akuutti, vakava ja tärkeä yhteiskunnallinen kysymys. Haluan kiittää myös siitä henkilökohtaisesta panoksestanne, jonka annoitte tälle keskustelulle tuomalla esiin oman taustanne. Se oli hyvin koskettavaakin kuultavaa.

Tästä yhteiskunnallisesta ilmiöstä on todettava se, että tämä on valitettavasti kasvava ongelma, se, mitä meillä lastensuojelussa tapahtuu tai kuinka me saamme kiinni sellaisista lapsista ja nuorista, jotka suojelun tarpeessa olisivat. Lisäksi tällä on sekin vaikutuksensa, että kustannukset, mitä lastensuojelun kokonaisuudesta syntyy, ovat mittavat ja ne ovat kasvamaan päin. Myöskin asiakkuuksien ja huostaanottojen määrä on kasvussa. Paitsi että nämä ovat tietysti merkittäviä kustannuksia, nämä ovat kaikki myöskin inhimillisiä tragedioita, ja meillä on sen takia kaikki syyt ottaa nämä kysymykset aivan erityisen vakavasti, miettiä sitä, millä tavoin pystymme tekemään lastensuojelun paremmin, tehokkaammin ja fiksummin. Lastensuojelu ei saa olla bisnes. Sen pitää olla ennen kaikkea jotakin sellaista, jolla suojelemme ja pelastamme niitä lapsia. Lähtökohdan tosiaan tulee olla se, että yksikään ei jää apua vaille ja että kaikki saadaan pelastettua, jos se vain suinkin on mahdollista.

Täällä on kuultu paljon arvokkaita puheenvuoroja, joitakin ehkä sellaisia, joista olisi syytä tehdä muutamia täsmennyksiä ehkä ennen kaikkea liittyen tähän palvelu-uudistustyöryhmään ja sen raporttiin. Siinähan on pitkälti kyse siitä, että sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välillä on aika paljon synkronoimatonta. Näiden kahden lain heikko keskustelevuus keskenään on johtanut siihen, että meillä on myöskin päällekkäisiä palveluita, päällekkäisiä hallinnollisia prosesseja ja hyvin sekavia palveluketjuja, mikä sitten johtaa pitkälti siihen, että avun tarpeessa olevat perheet, lapset ja nuoret tulevat heitellyiksi vähän viranomaiselta toiselle, mikä ei tietenkään ole suotavaa ja mikä on paitsi tehotonta kustannusmielessä myöskin haitallista sille avun saamiselle, koska on äärimmäisen tärkeää, että palvelupolut myöskin toimivat. Tästä raportista täytyy todeta, että viimeksi eilen kävin siitä erinomaisen hyvän keskustelun lapsiasiavaltuutetun kanssa, joka oli vahvasti sitä mieltä, että tämä on juuri sitä, mitä pitääkin tehdä, ja luotan kyllä vahvasti hänen arvioonsa sen osalta. Se työryhmän raportti tarjoaa aika hyvän pohjan. Siitä, toteutetaanko siitä kaikkea ja millä aikataululla, varmaan käydään poliittisia keskusteluita vielä, mutta osa näistä päällekkäisyyksien purkamisista tuottaa säästöjä. Ne ovat sinänsä sellaisia toimenpiteitä, että ne kannattaisi tehdä siinäkin tapauksessa, että ne eivät tuottaisi säästöjä, mutta tässä tapauksessa hyvä puoli on se, että sen lisäksi, että ne ovat järkeviä toimenpiteitä itse lastensuojelun kannalta, hallinnollisten päällekkäisyyksien purkaminen synnyttää myöskin säästöjä, ja ainakin osa tälle sektorille suunnitelluista sopeutustoimenpiteistä pystytään kattamaan tätä kautta.

Hallitus tosiaan toteuttaa myöskin lastensuojelun kokonaisuudistuksen, josta ensimmäinen osa täällä eduskunnassa on jo käsittelyssä, ja toinen osa tulee toivottavasti mahdollisimman pian tänne. Tähän liittyy vahvasti myöskin useissa puheenvuoroissa esille nostetut hatkanuoret. Näitä saamme lukea uutisista traagisen usein, eli tällaisia tapauksia lapsista, jotka ovat karanneet sijoituspaikastaan, ja valitettavasti usein käy todellakin niin, että melkein jo samana iltana ollaan sitten jossakin epämääräisessä asunnossa, jossa tarjotaan huumeita, jossa tapahtuu hyväksikäyttöä ja kaikkea mahdollista tällaista. Sen takia ne toimenpiteet, joita hallitus on esittänyt sen hyväksi, että hatkanuoret

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

pystyttäisiin saamaan nopeammin kiinni ja siten myöskin säästettyä traagisemmilta toimenpiteiltä, ovat erittäin tarpeellisia.

Vielä muutama huomio:

Ensinnäkin, luonnollisestikin on niin, että mitä varhaisemmassa vaiheessa päästään näihin asioihin kiinni, sitä pienemmillä sekä taloudellisilla että inhimillisillä kustannuksilla selviämme. Toivon, että pystymme siirtämään painopistettä sieltä jälkihuollosta pikemminkin sinne varsinaiseen lastensuojeluun, mahdollisimman varhaiseen puuttumiseen, ja siten saamme myöskin tätä ikävässä kasvusuunnassa ollutta ilmiötä hillittyä.

Raskaammista rajoitustoimenpiteistä on syytä todeta se, että se koskee ennen kaikkea näitä nuoria, jotka oireilevat erittäin vahvasti rikollisuuden tai huumeiden kanssa ja joiden oman ja muiden turvallisuuden kannalta on parempi, että he ovat raskaampien rajoitustoimenpiteiden piirissä.

Kuten monessa puheenvuorossa tuli todetuksi, niin ilman muuta perhehoito on parempi vaihtoehto kuin se, että sijoitetaan jonnekin perhehoidon ulkopuolelle tai laitoksiin. Se on myöskin edullisempaa, se on inhimillisempää. Haasteena meillä on se, että vapaaehtoisia perheitä ei ole ollut ihan niin paljon käytettävissä kuin vaikkapa Norjassa, mutta tähän pyrimme löytämään ratkaisua, millä perheitä pystyttäisiin paremmin siihen kannustamaan. Ja toden totta on niin, että ensisijaisesti mieluummin sukulaisen luokse kuin jonnekin ulkopuolelle.

Haluan kiittää eduskuntaa erinomaisen hyvästä keskustelusta ja edustaja Suhosta tämän aiheen esille ottamisesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten vielä ministeri Meri, kaksi minuuttia.

18.02 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän puolestani minäkin myöskin. — Tämä on iso ja laaja yhteiskunnallinen asia, ja se ei siiloudu vain sosiaali- ja terveysministerin hallinnonalalle, vaan koko yhteiskuntaan. Jos ajatellaan niitä syitä, miksi perheessä on huonovointisuutta, niin se voi johtua vanhempien ongelmista tai sitten se voi johtua lapsen ongelmista, ja siihen on monenlaisia työkaluja. Yksi kaikkien meidän tuntema varmaan on lasten kasvatukseen ja kehitykseen erikoistunut psykologian emeritaprofessori Keltikangas-Järvinen, joka on kirjoittanut hyvin paljon siitä, että vanhemmuus on hukassa ja vanhemmat kysyvät lapselta, mitä meidän tulisi tehdä. Meidän täytyy tukea vanhempia myös tässä vanhemmuudessa, koska kaikki ei tietenkään voi olla niin, että me täältä kerromme, miten ja millaisilla viranomaismenettelyillä asioita hoidetaan, vaan tuetaan sitä vanhemmuutta, jotta saadaan se vanhemmuus takaisin.

Kun tähän kokonaisuuteen kuuluu myös se, että ihmiset eroavat ja on lasten huoltokysymyksiä ja siitä tulevia pahoinvointitilanteita ja riitatilanteita niin vanhemmille kuin lapsille, niin lasten tapaamisoikeuslakiahan uudistettiin joitakin vuosia sitten, ja meillä on nyt oikeusministeriössä selvitys menossa siitä, miten tämä toimii, eli ollaanko voitu ehkäistä vieraannuttamista ja entä onko vahvistettu tuomioistuinkäytännössä tapaamisoikeuksia myös isovanhemmille.

Sitten jos ymmärrän tuon kysymyksen oikein, mitä edustaja Honkasalo kysyi näistä toimenpiteistä: Nuoris- ja jengirikollisuusohjelmassa on 43 toimenpidettä, ja niistä

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

merkittävin osa on eri hallinnonaloille erilaisia ennaltaehkäisy- ja yhteistoimintatoimenpiteitä, ja siellä on esimerkiksi rikosentorjuntaneuvosto, joka antaa näitä ohjeita hyvinvointialueille — jos sitä tarkoittitte. Sitten tietysti sisäministeriön hallinnonalalla on poliisin toimenpiteitä, kuten esimerkiksi koulupoliisi ja muut. — Mutta nyt loppuu tuo aika. Kiitos omasta puolestani.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 26/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.04 Oikeusministeri Leena Meri (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Oikeusrekisterikeskus perii rahamääräiset tai muuhun omaisuuteen kohdistuvat seuraamukset, kuten sakot ja erilaiset hallinnolliset seuraamusmaksut. Perinnässä noudatetaan sakon täytäntöönpanosta annettua lakia, joka on yli 20 vuotta vanha. Jo aiemmin tällä hallituskaudella on uudistettu osa tästä laista. Tässä hallituksen esityksessä uudistetaan loput lain vanhentuneesta säätelystä. Oikeusrekisterikeskuksessa on myös parhaillaan käynnissä hanke, jossa uudistetaan seuraamusten perinnässä käytettäviä tietojärjestelmiä. Ehdotetut lainmuutokset liittyvät osaltaan tähän tietojärjestelmähankkeeseen.

Hallitusohjelman tavoitteena on oikeusprosessien sujuvoittaminen. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain uudistamisella edistetään myös tätä hallitusohjelman tavoitetta. Ehdotettujen lainmuutosten ja tietojärjestelmä uudistusten tavoitteena on tehostaa ja sujuvoittaa seuraamusten täytäntöönpanoa. Muutoksilla edistetään Oikeusrekisterikeskuksen valmiuksia huolehtia täytäntöönpanotehtävistään nykyistä tehokkaammin. Samalla selvennetään muidenkin täytäntöönpanoon osallistuvien viranomaisten tehtäviä ja toimivaltuuksia.

Esitys on laaja ja sisältää erilaisia pieniä muutoksia täytäntöönpanomenettelyä koskevaan säätelyyn. Lausuntokierroksella esitystä kannatettiin laajasti. Nostan tässä keskeisiä ehdotuksia, joista tuon kolme esille:

Ensinnäkin uudistetaan maksuajan myöntämistä koskeva säätely, kun Oikeusrekisterikeskus perii rahamääräistä saatavaa. Ehdotukset mahdollistaisivat nykyistä

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

laajemmin automaattisen päätöksenteon silloin, kun maksuvelvolliselle myönnetään maksuaikaa, eli tulee myönteinen päätös. Tämä sujuvoittaisi maksamista niin Oikeusrekisterikeskuksen kuin maksuvelvollistenkin kannalta.

Toiseksi uudistettaisiin sakon muuntorangaistuksen määräämis- ja täytäntöönpanomenettelyt. Tältä osin keskeisin muutos liittyy siihen, että muuntorangaistusasioiden käsittely muuttuisi sähköiseksi. Tätä muutosta tuettaisiin lainmuutoksin. Muuntorangaistuksen täytäntöönpanovaiheessa Ulosottolaitoksen tehtävät vankilaan määräämisestä siirrettäisiin Rikosseuraamuslaitokselle. Näillä muutoksilla parannettaisiin muuntorangaistusmenettelyn sujuvuutta.

Kolmanneksi uudistettaisiin menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevat säännökset. Merkittävimmät muutokset koskisivat viranomaisten tehtävänjakoa, jota muutettaisiin siten, että Ulosottolaitos huolehtisi jatkossa vaikeasti realisoitavan omaisuuden täytäntöönpanotehtävistä, mihin sillä on paremmat edellytykset kuin esitutkintaviranomaisilla. Lisäksi lakia täydennettäisiin esimerkiksi säännöksillä viranomaisten toimivaltuuksista etsiä ja ottaa haltuunsa menetetyksi tuomittua omaisuutta.

Tällä hallituksen esityksellä saatetaan päätökseen yli 20 vuotta vanha sakon täytäntöönpanolain kokonaisuudistus. Samalla toteutetaan Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmäudistus, joka tukee näitä ehdotettuja lainmuutoksia. Uudistuksen tavoitteena on tehostaa seuraamusten täytäntöönpanoa, sujuvoittaa oikeusprosesseja hallitusohjelman mukaisesti sekä selkeyttää eri viranomaisten tehtävänjakoa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitos ministerille esittelystä. — Sitten menemme puhujalistaan. Edustaja Strandman.

18.09 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys uudistaa sakon muuntorangaistusmenettelyä, menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa sekä rahamääräisten saatavien maksuajan myöntämistä. Esitys liittyy hallitusohjelman tavoitteeseen sujuvoittaa oikeusprosesseja ja tehostaa omaisuuden kohdistuvien seuraamusten täytäntöönpanoa. Uudistukset mahdollistavat sähköisten välineiden laajemman hyödyntämisen, selkeyttävät eri viranomaisten tehtävänjakoa ja vähentävät merkittävästi manuaalista työtä. Sakon muuntorangaistusasioiden käsittely muuttuu sähköiseksi, mikä poistaa nykyisen manuaalisen paperityön ja parantaa tietojen saatavuutta. Ulosottolaitoksen tehtävät vankilaan määräämisessä siirtyvät Rikosseuraamuslaitokselle, ja menettämisseuraamusten osalta Ulosottolaitos vastaa jatkossa eräiden omaisuuserien, kuten kiinteistöjen, täytäntöönpanosta.

Nykyisin muuntorangaistuksen määrääminen on hidasta ja vaatii useiden viranomaisten työpanosta, mutta esityksen uudistukset selkeyttävät prosessia ja mahdollistavat sähköisen käsittelyn kautta nopeamman ja ennakoitavamman toiminnan. Lisäksi maksuajan myöntäminen rahamääräisissä saatavissa voidaan automatisoida nykyistä laajemmin, mikä nopeuttaa prosessia ja tuo ennakoitavuutta kansalaisille.

Arvoisa rouva puhemies! Vuonna 2024 saapuneista täytäntöönpantavista asioista suurin osa oli liikennevirhemaksuja ja rikosuhrimaksuja, mutta merkittävä osa muodostui myös sakkomääräyksistä, tuomioistuimen määräämistä sakkorangaistuksista sekä valtiolle tuomituista korvauksista. Rahamääräisesti suurimmat kokonaisuudet olivat sakkomääräykset ja rangaistusmääräykset sekä erilaiset korvaukset ja

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

menettämisseuraamukset. Nykyjärjestelmässä tiedonkulussa ja prosessinhallinnassa esiintyy ajoittain haasteita erityisesti tilanteissa, joissa omaisuuteen kohdistuu pantti- tai vakuusoikeuksia. Esityksen uudistukset selkeyttävät vastuuta ja mahdollistavat tehokkaamman, yhdenmukaisen ja oikeudenmukaisen täytäntöönpanon kaikissa tapauksissa.

Arvoisa rouva puhemies! Kokonaisuudessaan esitys viimeistelee yli 20 vuotta vanhan sakon täytäntöönpanolain uudistuksen, tuo järjestelmät nykyaikaan ja säästää pitkällä aikavälillä sekä viranomaisten resursseja että kansalaisten aikaa. Moderni sähköinen käsittely parantaa läpinäkyvyyttä ja turvallisuutta, tehostaa päätöksentekoa ja vahvistaa oikeusjärjestelmän luotettavuutta. Haluan kiittää oikeusministeriä hänen johdonmukaisesta ja määrätietoisesta työstään tämän merkittävän esityksen suhteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.12 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä saatetaan puhua sakoista, menettämisseuraamuksista ja viranomaisprosessista, mutta tosiasiassa kyse on myös paljon suuremmasta, nimittäin Suomen kokonaisturvallisuudesta ja siitä, mikä on valtion kyky toimeenpanna lakia arjen tasolla. Kokonaisturvallisuus rakentuu kyvystä ehkäistä rikollisuutta, puuttua siihen nopeasti ja varmistaa, että rikoksella saadut hyödyt saadaan minimoitua. Tällä hetkellä täytäntöönpanossa on aukkoja, jotka ovat syntyneet vanhentuneen ja pirstaleisen sääntelyn seurauksena. Tästä syystä hallitus esittää nyt sääntelyn selkeyttämistä ja vahvistamista tavalla, joka tukee valtion turvallisuustehtävää.

Arvoisa puhemies! Haluamme vahvistaa viranomaisten kykyä reagoida rikoshyötyyn ja rikosentekovalineisiin nopeasti. Nykyinen järjestelmä on paikoin niin manuaalinen, että menettämisseuraamusten toimeenpano voi viivästyä tai jopa keskeytyä tiedonkuluongelmien vuoksi. Tämä on turvallisuusriski, ja juuri siksi siihen nyt puututaan. Uudistus antaa toimivaltaiselle viranomaiselle selkeämmät ja ajantasaiset mahdollisuudet puuttua ongelmaan. Samalla se varmistaa, että valtiolle menetetty omaisuus, olipa se sitten arvokasta omaisuutta, kiinteistö tai ajoneuvo, voidaan ottaa haltuun, myydä tai hävittää viivytyksettä. Tämä kaventaa rikollisen toiminnan hyötyjä. Järjestelmällinen rikoshyödyn pois ottaminen on keskeinen keino torjua talousrikoksia ja järjestäytyneitä rikollisuutta. Lisäksi esitys vähentää riskiä, että omaisuus jää realisoimatta tai katoaa prosesseihin. Tämä on yksi kokonaisturvallisuuden kulmakivistä. On meidän tehtävämme varmistaa, että yhteiskunnan kriittiset prosessit eivät pysähdy ja että väärin toimimisesta ei hyödy.

Arvoisa puhemies! Kokonaisturvallisuus ei synny yhdestä suuresta ratkaisusta vaan tuhansista arjen toimista, jotka toimivat niin kuin niiden pitää. Tämä esitys varmistaa, että kun tuomioistuin määrää seuraamuksen, valtion viranomainen pystyy tehokkaasti ja oikeusturvaa kunnioittaen panemaan sen täytäntöön. Kyse on ennen kaikkea Suomen kyvystä suojata kansalaisia, torjua rikollisuutta ja ylläpitää luottamusta oikeusjärjestelmään. Siksi pidän tätä esitystä tärkeänä ja sen vaikutusta kokonaisturvallisuuteemme aidosti vahvistavana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

18.16 **Mira Nieminen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä kyse on oikeastaan aika yksinkertaisesta asiasta eli siitä, miten meidän järjestelmämme toimii niin kuin sen pitää: sujuvasti, järkevästi ja tämän päivän vaatimusten mukaisesti.

Arvoisa ministeri, pidän kaikista esityksistä, missä viranomaisprosesseja sujuvoitetaan, ja kiitos tästä esityksestä. Nykytilanne ei ole kaikilta osin juurikaan tätä sujuvuutta tarjonnut. Esimerkiksi sakon muuntorangaistusmenettely on edelleen monelta osin käsityötä. Tietoja ei saada järjestelmistä suoraan, vaan niitä joudutaan selvittämään puhelimitse, kaivamaan välillä ties mistä, ja kankeaa viranomaistoimintaa ja -menettelyjä on monenlaisia. Tämä tietysti vie aikaa ja hidastaa prosesseja ja sitoo turhaan viranomaisten resursseja.

Mittakaava on aika iso. Vuosittain käsitellään valtava määrä erilaisia maksuja ja seuraamuksia. Pelkästään liikennevirhemaksuja tulee yli 150 000. Kun järjestelmä toimii hyvin, asiat hoituvat nopeasti ja tehokkaasti ja tosiaan ilman viiveitä. Nyt tämä esitys vastaa tähän ja antaa meille hyvät eväät tähän menettelyyn ja toimintoihin: Näitä menettelyjä digitalisoidaan, tiedonkulkua parannetaan ja viranomaisten rooleja selkeytetään. Sakon muuntorangaistusasioiden käsittely siirtyy sähköiseksi, mikä poistaa paljon turhaa manuaalista työtä. Tehtävät järjestellään uudelleen, ja kukin viranomainen hoitaa niitä asioita, joihin sillä on parhaat valmiudet. Myös omaisuuteen kohdistuvien seuraamusten täytäntöönpanoa tehostetaan. Lisäksi maksujen myöntämistä voidaan hoitaa aiempaa sujuvammin, ja selkeissä tilanteissa päätöksiä voidaan tehdä jopa automaattisesti.

Nämä ovat ihan konkreettisia vaikutuksia, ja työ kevenee ja käsittely nopeutuu. Arvioiden mukaan pelkästään tämän menettelyn uudistaminen voi puolittaa siihen käytettävän työajan. Tosiaan kiitos ministerille esityksestä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.18 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan uudistuksia sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin ja siihen liittyviin lakeihin. Tavoitteena on ajantasaistaa lainsäädäntöä ja varmistaa, että rahamääräisten seuraamusten täytäntöönpano on selkeää, yhdenmukaista ja viranomaisten kannalta toimivaa.

Esityksen mukaan sääntelykokonaisuutta ei ole tarkasteltu kokonaisuutena pitkään aikaan, mikä luo tarpeen lainsäädännön päivittämiseksi. Nykytilanteessa täytäntöönpano perustuu useisiin erillisiin ja osittain hajanaisiin säännöksiin. Esitys yhtenäistäisi maksuajan myöntämistä koskevat periaatteet ja selkeyttäisi menettelyjä, mikä helpottaa sekä seuraamusten kohteena olevia henkilöitä että täytäntöönpanosta vastaavia viranomaisia.

Sakon muuntorangaistusta koskeva sääntely on ollut pitkään lähes muuttumaton. Nyt esityksessä ehdotetaan sen täsmentämistä, jotta menettely olisi johdonmukaisempi ja ajanmukainen. Tämä parantaisi oikeusturvaa ja vastaavuutta käytännön tarpeisiin.

Menettämisseuraamusten täytäntöönpano on nykyisin osin pirstaleista. Esityksen tavoitteena on selkeyttää sääntelyä, yhdenmukaistaa käytäntöjä ja varmistaa, että viranomaisilla on selkeät perusteet seuraamusten täytäntöönpanoon. Esitys kytkeytyy myös käynnissä olevaan tietojärjestelmä uudistukseen. Oikeusrekisterikeskuksen Rajsa-järjestelmä on elinkaarensa päässä, ja lainsäädännön päivittäminen tukee uuden järjestelmän käyttöönottoa. Muutosten on tarkoitus tulla pääosin voimaan keväällä 28.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Arvoisa puhemies! Esityksen kokonaisuus pyrkii vahvistamaan täytäntöönpanolainsäädännön selkeyttä, ennakoitavuutta ja toimivuutta. Tavoitteena on nykyaikainen ja yhdenmukainen säädöspohja, joka tukee muuttuvia seuraamusjärjestelmiä ja viranomaisten työtä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.20 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Varmasti on hyvä, että 20 vuotta vanhaa lainsäädäntöä päivitetään ja huomioidaan tämä sähköinen mahdollisuus tehdä näitä asioita, ja ne ovat varmasti kehittyneet todella paljon sinä aikana.

Tässä on pari kolme kysymystä, jotka tässä väistämättä nousevat esiin. Täällä nytten siirretään, annetaan maksuaikaa, joka on hyvä asia tietyissä tilanteissa, ja sitten muuntorangaistuksia tehdään, vankilaan määrääminen menee Rikosseuraamuslaitokselle ja annetaan Ulosottolaitokselle näitä vaikeasti realisoitavia asioita. Ne ovat kaikki varmaan sellaisia kysymyksiä, jotka tehostavat niitä toimia. Kun katsoo sitten tämän lain perusteluissa olevaa sakkujen perintäprosenttia, niin siellä liikutaan 90 prosentissa, ja sitten mitä vaikeampaan tilanteeseen mennään, niin perintäprosentit tippuvat 70—80 prosenttiin, ja sitten prosentit putoavat todella pieniksi, 20—30 prosenttiin, kun mennään valtiolle vahingonkorvausten ja muitten osalta tuomittaviin juttuihin. Tämä koko ajan menee siihen suuntaan. Ja sitten tätä toimintaa myös viedään siihen suuntaan, että vankilaan määrääminen menee Rikosseuraamuslaitokselle. Katsoin tässä, että on 3 000—4 000 tapausta, joista 2 000 saadaan sinne vankilaan.

Kysyisin nyt näistä. Miten hyvin tämä muutos auttaa myös näitten perintätoimien osalta, koska niitten rangaistusten tarkoitushan on myöskin muistuttaa väärin tekemisistä ja muista, että myöskin huomataan se tilanne? Miten tämä perintäprosentti toimii? Sitten on tämä vankilaan määrääminen: kun nämä lukumäärät ovat näin isoja ja meidän vankilat ovat melko täynnä tällä hetkellä, niin paljonko niistä vangeista on tällä hetkellä näitä sakkorangaistuksessa olevia? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

18.22 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Myöskin minä haluan kiittää jälleen ministeriä siitä, että tuodaan tänne lakiesitys, joka sujuvoittaa prosesseja ja parantaa nykyisiä menettelytapoja. Sinällään oma kokemukseni virkamiehenä 20 vuoden aikana on se, että Oikeusrekisterikeskus on tähänkin asti ollut varsin lutvikas toimija. Nimittäin pääosin ohjeeni, jonka sanoin aina sakon saaneelle, kun kysyttiin maksuaikaa, oli se, että kannattaa olla toki yhteydessä Oikeusrekisterikeskukseen sopiakseen siitä, mutta pääosin niillä ohjeilla, että aloittaa maksamisen ajoissa, maksaa vähintään yhden euron joka kuukausi ja huolehtii siitä, että sakko tulee viimeistä euroa myöden loppuun maksetuksi, ei ole ollut ongelmia, enkä kertaakaan kuullut, että näin toimien olisi ollut ongelmia. Eli varsin joustava menettely tässä nykyisellään on ollut. Tämä meidän virkamiestenkin tekemä päätöksenteko oli ehkä osittain automaattista päätöksentekoa, mutta on hyvä jatkossa, että siihen saadaan virallinen päätös sitten sitä pyydettyäessä. Ihan hyvä kehitys.

Muutoinkin automaattinen päätöksenteko näissä asioissa ja sähköiseen malliin meneminen vaikkapa muuntorangaistuksien osalta, joissa harkintavaltaa on suhteellisen vähän eikä ole käytännössä käytettävissä, on hyvä suunta ja vapauttaa sitten virkamiehiä

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

muihin tehtäviin, samoin kuin se, että menettämisseuraamusten osalta oikea viranomainen, jolla on parhaimmat kyvyt ja keinot toimia, on sitten siinä toimivaltainen. Kaikin puolin hyviä uudistuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida tähän lopuksi?

18.23 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos! Arvoisat edustajat! Hyvä keskustelu. Tosiaan, kuten esimerkiksi edustajat Strandman ja Hänninen totesivat, tämä on vanhentunut ja pirstaleinen lainsäädäntö, ja on hienoa, että siihen saadaan muutoksia.

Tämän tietojärjestelmäuudistuksen osalta, kuten esimerkiksi edustaja Rintamäki toi esille, onhan se nyt kerta kaikkiaan hienoa, että me saadaan tämä niin sanottu Tapsa-hanke Oikeusrekisterikeskuksessa nyt vietyä eteenpäin, että päästään siihen sähköiseen maailmaan, ettei enää papereiden kanssa tarvitse pyöriä. Kuten edustaja Nieminen toi hyvin esille — hänellä on poliisina tästä kokemusta — sujuvoitetaan tätä toimintaa ja siirretään niitä sinne, missä niitä on järkevintä hoitaa.

Edustaja Lyly kysyi näistä vankipaikoista ja muunnoista. Tämä laki ei lisää millään tavalla nykytilanteeseen verrattuna sitä, että henkilöt menisivät tai joutuisivat vankilaan, mutta tokihan se pelote täytyy olla, koska jos on määrätty rangaistus ja sakkoja, niin jos ei olisi koskaan muuntomahdollisuutta, sehän olisi kuin vapaalippu elikkä rangaistuksetta selviäisi. Mutta täällä on arvioitu, että lisää vankeja ei tällä menettelyllä tule, eli tämä ei lisää sitä, että joku ei maksaisi, vaan odotusarvona varmaankin on, että joku mielellään maksaisi. [Lauri Lyly: Paljonko niitä on?] — Ne varmaan löytyvät sieltä, en ulkoa nyt jaksa kaikkia lukuja muistaa... Täältä katsoin, että sakon muuntorangaistuksen määräämiseksi oikeudenkäynteihin haastetaan noin 10 000—11 000 henkilöä vuodessa ja kuitenkin vain ihan pieni osa lopulta istutaan vankilassa. Elikkä siinä matkan varrella kyllä, kun se lähenee ja lähenee — senhän saa maksaa vaikka vankilan portilla — maksuhalukkuus monilta löytyy. Tässä ovat nämä luvut, mitä on. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle Rikosseuraamuslaitoksen organisaation ja rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 25/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Meri, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Keskustelu

18.26 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Yritän olla yskimättä. Rupesi äsken kutittamaan kurkkua, älkää sitä sitten ihmetelkö. — Lähdetään liikkeelle.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Rikosseuraamuslaitoksesta annettua lakia ja annettavaksi uusi laki rikosseuraamusalan tutkinnosta. Lisäksi tehtäisiin rikosseuraamusten täytäntöönpanosta annettuihin eräisiin lakeihin lähinnä virkanimikkeitä koskevia muutoksia. Lainsäädäntömuutokset perustuvat Rikosseuraamuslaitoksen eli Risen laajapohjaiseen valmisteluun.

Uudistuksen keskeiset elementit ovat Risen organisaatiouudistuksen toisen vaiheen toteutus rikosseuraamuskeskuksissa, risealan koulutus uudistus ja Risen mahdollisuus hankkia palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta tukemaan ja avustamaan toimintaansa. Vuonna 2022 toteutettiin Risen organisaatiouudistuksen ensimmäinen vaihe, ja tämä on nyt kakkosvaihe. Tuossa ykkös vaiheessa kehitettiin Risen rakenteita niin, että aikaisempaa paremmin pystytään vastaamaan johtamisen ja ohjauksen tarpeisiin. Nyt uudistus ulotetaan rikosseuraamuskeskustasolle eli vankiloihin ja yhdyskuntaseuraamustoimistoihin. Tavoitteena on Risen ydintehtävien hoitamisen tukeminen, yhdenmukaisten toimintatapojen varmistaminen ja esihenkilötyön edellytysten kehittäminen. Tässä yhteydessä myös selkiinnettäisiin virkanimikkeitä. Esimerkiksi nykyiseen yksikön päällikön virkaan palautettaisiin vankilanjohtajan ja yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajan nimikkeet.

Mitä tulee koulutusjärjestelmän uudistamiseen, sillä varmistetaan, että Rikosseuraamuslaitos saa riittävästi koulutettuja vartijoita vankiloihin eri puolilta Suomea jatkossakin. Rikosseuraamuslaitoksen toimintaympäristö on muutoksessa, ja henkilöstön osaamisvaatimukset ovat kasvaneet. Uusien vankipaikkojen myötä, joita hallitus on hankkinut ja rahoittanut, tarvitsemme tietysti myös lisää vartijoita ja muuta Risen henkilökuntaa.

Nykyisin joudutaan palkkaamaan ja on pitkään jouduttu palkkaamaan määräaikaisiin enintään kahden vuoden virkasuhteisiin niin sanottuja epäpäteviä vartijoita, joiden osuus vartijoista on jo noin 13 prosenttia. Siksi esityksessä ehdotetaan, että Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen järjestämän vartijakoulutuksen rinnalle otetaan käyttöön työssäoppimismalli, jossa vartijatutkinnon voisi suorittaa työn ohella opiskellen. Tämä mahdollisuus olisi henkilöillä, jotka ovat jo suorittaneet ammatillisen tutkinnon ja jotka jo toimivat Risessä vartijan tehtävissä tuossa määräaikaisessa työsuhteessa ja jotka on arvioitu alalle soveltuviksi. Kyse olisi erityisesti esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan tai turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneista. Tuon tutkinnon tuomasta osaamisesta olisi paljon hyötyä rikosseuraamusalan työssä. Näille toisen asteen tutkinnon suorittaneille annettaisiin työn ohella opiskellen asianmukaiset valmiudet toimia rikosseuraamusalan valvontatehtävissä. Kyse on esimerkiksi vankien kohtaamisesta ja voimakeinojen käytössä tarvittavasta osaamisesta sekä rikosseuraamusalan lainsäädännön tuntemisesta.

Tällä työssäoppimismallilla lisättäisiin opiskelun saavutettavuutta ja joustavuutta. Nykyisinhän rikosseuraamusalan tutkinnon voi suorittaa ainoastaan täällä Uudellamaalla Vantaalla Tikkurilassa. Tämä on osoittautunut ongelmaksi esimerkiksi Pohjois-Suomessa asuville, joita ala kiinnostaisi mutta jotka esimerkiksi perhesyiden vuoksi eivät halua kokonaan muuttaa ja lähteä toiselle paikkakunnalle.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Uudessa ehdotetussa työssäoppimismallissa työpaikkaohjaajilla on tärkeä tehtävä. He ohjaavat opiskelijaa tämän suorittaessa rikosseuraamusalan tutkintoa työn ohella opiskellen. Rise resursoi tämän toiminnan asianmukaisesti eli varmistaa, että työpaikkaohjaajat koulutetaan koulutuskeskuksessa, että heitä on tarpeeksi, että he saavat tästä vaativasta lisätyöstä asianmukaisen korvauksen ja että ohjaustyöhön on käytettävissä riittävästi työaikaa.

Lausuntokierroksella kannettiin huolta siitä, että tämä työssäoppimismalli ja sen käyttöönotto rikosseuraamusalan vartijoiden osaamisen osalta voisivat heiketä, ja siitä, pystyvätkö työpaikkaohjaajat asianmukaisesti tekemään vaativaa opiskelijanohjaustyötä. Lausuntojen perusteella esitystä on täsmennetty muun muassa työpaikkaohjaustehtävän resursointia, alan tutkintokoulutuksen järjestämisen yhteyttä korkeakoulutukseen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä koulutukseen sisältyviä turvallisuus- ja perusoikeuspainotusta koskevilta osilta. Risen tehtävä on uudistuksen yksityiskohtia valmistellessaan ja toimeenpannessaan ottaa nämä huolet tarkasti huomioon. Rise vastaa rikosseuraamusten täytäntöönpanon lainmukaisuudesta, ja on selvää, että asianmukaisesti koulutettu vartijahenkilöstö on lainmukaisuuden toteuttamisessa keskeinen tekijä. On välttämätöntä varmistaa riittävä koulutettujen vartijoiden määrä ja laatu.

Risen mahdollisuus hankkia palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta on eräs näistä uudistuksista. Rise hankkii jo nykyisin toimintaansa tukevia ja avustavia toimintoja yksityisiltä palveluntuottajilta. Kyse on esimerkiksi vankilan ruokahuollon järjestämisestä ja päihdehuollon järjestäjien tuottamista päihdehuollon palveluista. Näiden järjestelyjen ansiosta Rise voi keskittyä ydintehtäviinsä. Kyse voi olla myös toiminnoista, joissa tarvitaan sellaista erityisosaamista, jota Risellä itsellään ei ole, esimerkiksi tietystä rikoksettoman elämän valmiuksien parantamiseen tähtäävien toimintaohjelmien järjestämisestä. Rise valvoisi ja ohjaisi näiden palveluiden toteutusta ja tarvittaessa puuttuisi toimintaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Sitten edustaja Strandman.

18.33 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Hallitus esittää merkittäviä uudistuksia Rikosseuraamuslaitosta koskevaan lainsäädäntöön. Tärkein muutos liittyy koulutusjärjestelmän uudistamiseen, jonka tarve on selkeä ja kiireellinen. Nykyinen koulutusmalli tuottaa liian vähän osaavaa henkilöstöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Vankimäärä on kasvussa, ja samaan aikaan henkilöstön vaihtuvuus ja eläköityminen lisäävät rekrytointipainetta merkittävästi. Tulevina vuosina arvioidaan tarvittavan noin 200 uutta vartijaa vuosittain, kun taas tutkintokoulutuksesta valmistuu keskimäärin noin 154 vartijaa. Tämä näkyy jo käytännössä lisääntyneenä kuormituksena, kouluttamattomien osuutena ja henkilöstön työkuormana.

Uudistuksen tärkeä osa on työssäoppimisen väylän käyttöönotto nykyisen tutkintokoulutuksen rinnalle. Sen avulla muun ammatillisen tutkinnon suorittaneet voivat täydentää osaamistaan työn ohessa ja päteviytyä rikosseuraamusalalle. Tämä mahdollistaa olemassa olevan osaamisen tehokkaan hyödyntämisen ja nopeuttaa uusien työntekijöiden kouluttautumista. Samalla nykyistä tutkintokoulutusta kehitetään joustavammaksi ja saavutettavammaksi. Verkko-opintoja lisätään merkittävästi, koulutus alkaa jatkossa kahdesti vuodessa, ja opiskelijoiden aiemmin hankittu osaaminen tunnustetaan ja

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

tunnustetaan nykyistä paremmin. Käytännön taitoja vaativat osa-alueet, kuten tarkastustoiminta, voimakeinojen käyttö, ensiapu ja palo- ja pelastuskoulutus, säilyvät lähiopetuksessa, mikä takaa koulutuksen laadun. Työssäoppimisen ohjausta vankiloissa kehitetään ja opetushenkilöstölle tarjotaan mahdollisuus päivittää käytännön taitoja säännöllisten työskentelyjaksojen avulla.

Uudistuksen myötä voidaan varmistaa, että eri puolilla Suomea on riittävästi koulutettua ja pätevää henkilöstöä. Tämä vahvistaa rikosseuraamusalan toimintakykyä, lisää turvallisuutta ja tukee henkilöstön työhyvinvointia. Kyse on käytännön ratkaisuisista, jotka turvaavat alan tulevaisuuden ja varmistavat, että tehtävät hoidetaan osaavasti ja turvallisesti. Siksi uudistus on tarpeellinen ja sen toteuttaminen on kiireellistä.

Kiitos, oikeusministeri Meri, tästäkin esityksestä koko Suomen parhaaksi. On erittäin arvokasta, että meillä on Suomessa tällä hetkellä oikeusministeri, joka tuo viikoittain lakiuudistuksia sujuvoittamaan ja järkevöittämään oikeudellisia toimia maassamme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.36 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Rikosseuraamuslaitoksen työ on yksi yhteiskuntamme tärkeimmistä turvatehtävistä. Sen on pidettävä huolta siitä, että rangaistukset pannaan täytäntöön lain mukaan, mutta myös siitä, että vankiloissa pysyy järjestys ja että henkilöstö voi tehdä työnsä turvallisella mielin.

Tänä päivänä vankiloissa eletään tilanteessa, jossa väkeä on aiempaa enemmän ja tilat ovat monin paikoin täynnä. Kun vankiloissa on tiukkaa, turvallisuus korostuu kaikessa toiminnassa. Tässä esityksessä ehdotetaan muutoksia, jotka selkeyttävät johtamista ja arjen työnjakoa. Kun jokainen tietää, kuka vastaa mistäkin, myös turvallisuus paranee.

Arvoisa puhemies! On myös todettava, että rikosseuraamusala tarvitsee paljon uusia työntekijöitä. Vartijoiden tarve kasvaa, mutta koulutus ei ole pysynyt mukana. Siksi on tärkeää, että alan tutkintoa voidaan jatkossa suorittaa myös työn ohessa. Se auttaa meitä saamaan lisää osaavia ihmisiä valvonta- ja ohjaustehtäviin — sellaisiin tehtäviin, joissa ei riitä pelkkä yleinen koulutus vaan tarvitaan rikosseuraamusalan omaa erityistä osaamista. Tämä tuo joustavuutta arkeen. Lisäksi se tuo kaivattua selkeyttä siihen, miten palveluja voidaan hankkia esimerkiksi päihdekuntoutukseen tai vankien arkitaitojen vahvistamiseen. Tätä tehdään jo nyt, mutta lainsäädäntö ei ole ollut kaikilta osin ajan tasalla. Jatkossa varmistetaan, että jokainen ulkopuolinen toimija toimii viranomaisten ohjauksessa, noudattaa salassapitoa ja tekee työnsä tavalla, joka tukee turvallista arkea vankiloissa ja yhdyskuntaseuraamuksessa.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys ei ole vain hallinnollinen uudistus. Sen ydintä on turvallisuus. Kokonaisuudessa keskeistä on turvallisempi työympäristö henkilöstölle, turvallisempi arki vangeille ja loppujen lopuksi turvallisempi maa meille kaikille. Siksi pidän esityksen tavoitteita oikeina ja perusteltuina ja toivon sille huolellista valiokuntakäsittelyä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

18.40 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Vartijan työ on vaativaa monella tasolla. Se on jatkuvaa valppautta, ihmisten kohtaamista ja turvallisuuden ylläpitämistä

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

tilanteissa, jotka voivat muuttua nopeasti. Samalla työssä ollaan lähellä ihmisiä, usein vaikeissa elämäntilanteissa, mikä tekee siitä myös henkisesti kuormittavaa. Kuormitus näkyy arjessa. Epäsäännölliset työajat, henkilöstövaje ja turvallisuusriskit kasaantuvat helposti samoille ihmisille. Kun väkeä on liian vähän, jokaisen työmäärä kasvaa, palautuminen jää vähäiseksi ja jaksaminen on koetuksella. Tämä ei ole vain työhyvinvointikysymys, vaan se vaikuttaa suoraan myös vankilaturvallisuuteen. Turvallisuus syntyy ennen kaikkea ihmisistä: siitä, että paikalla on riittävästi koulutettua ja kokenutta henkilöstöä. Jos henkilöstöä on liian vähän tai osaaminen puutteellista, riski ongelmatilanteisiin kasvaa väistämättä.

Arvoisa rouva puhemies! Tällä hetkellä suunta on ollut huolestuttava. Vankimäärä kasvaa, ja uusia paikkoja rakennetaan, mutta samaan aikaan alalta poistuu jatkuvasti väkeä. Nykyinen koulutus ei tuota riittävästi uusia vartijoita vastaamaan tähän tarpeeseen. Se näkyy myös siinä, että kouluttamattoman henkilöstön osuus on kasvanut. Siksi koulutusjärjestelmän uudistaminen on perusteltua. On tärkeää, että alalle saadaan lisää tekijöitä ja että koulutus joustaa paremmin erilaisiin taustoihin. Työssäoppimisen malli voi olla hyvä keino tuoda alalle ihmisiä, joilla on jo valmiiksi sopivaa osaamista. Samalla kuitenkin on pidettävä kiinni siitä, että koulutuksen laatu säilyy. Vartijan työ ei ole tehtävä, johon voi tulla puutteellisilla valmiuksilla. Osaaminen on keskeinen osa turvallisuutta sekä henkilöstön että vankien näkökulmasta. On tärkeää, että koulutuksesta ja sen sisällöstä pidetään kiinni.

Tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa on se, miten tästä työstä tehdään sellainen, jossa ihmiset haluavat myöskin pysyä. Se tarkoittaa edelleen, että meillä on riittävästi henkilöstöä, työolot ovat kohdillaan ja että työssäjaksamiseen panostetaan aidosti.

Arvoisa rouva puhemies ja ministeri! Toimintaympäristön muutokset asettavat paljon haasteita ja vaatimuksia tälle alalle. Ne on otettava huomioon, ja siksi tosiaan tätä uudistamista tarvitaan.

Haluan vielä tähän lopuksi nostaa ministerin esittämän asian päihdehuollon tärkeydestä, josta ainakin itse usein työssäni saan palautetta, etenkin sen toimimattomuudesta. On äärettömän tärkeää, että siihen panostetaan ja tämä ulkoinen mahdollisuus ostopalveluihinkin mahdollistetaan tämän esityksen myötä. — Kiitos ministerille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.43 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Hallituksen esitys tuo eduskunnan käsittelyyn merkittävän kokonaisuuden, jolla uudistetaan Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiota ja rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmää. Esitys rakentuu laajalle valmistelulle ja jatkaa organisaatiouudistuksen toista vaihetta, jonka tavoitteena on vahvistaa Rikosseuraamuslaitoksen ydintehtävän suorittamista, yhdenmukaistaa toimintatapoja ja parantaa esihenkilötyön edellytyksiä. Keskeinen muutos koskee koulutusjärjestelmää. Nykyisen tutkintokoulutuksen rinnalle ehdotetaan työssäoppimisen mallia, joka mahdollistaa tutkinnon suorittamisen esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan tai turvallisuusalan koulutuksen pohjalta samalla, kun henkilö työskentelee määräaikaisena vartijana Rikosseuraamuslaitoksessa. Tämän muutoksen tavoitteena on turvata riittävä ja osaava henkilöstö tilanteessa, jossa toimintaympäristö muuttuu ja vartijatarve kasvaa uusien vankilapaikkojen myötä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Arvoisa puhemies! On tärkeää avata lyhyesti, miten uusi malli eroaa aiemmasta. Aiemmin rikosseuraamusalan tutkintokoulutuksen saattoi suorittaa käytännössä vain Rikosseuraamuslaitoksen omassa koulutuskeskuksessa, jonka alueellinen keskittyminen pääkaupunkiseudulle, resurssien niukkuus ja koulutusväylien rajoittuneisuus vaikeuttivat riittävän henkilöstön saatavuutta. Malli oli siis yksikanavainen ja vahvasti keskitetty. Uusi esitys tuo nykyisen tutkintokoulutuksen rinnalle vaihtoehtoisen väylän, jossa jo muun ammatillisen tutkinnon suorittaneet voivat pätevöityä työn ohessa. Tämä mahdollistaa aiempaa monipuolisemman rekrytoinnin, hyödyntää laajempaa osaamis pohjaa ja avaa alan myös henkilöille, joilla on jo valmiiksi tehtävään soveltuva tutkinto, kuten turvallisuus- tai sosiaali- ja terveysalan koulutus. Uusi malli on siten joustavampi, saavutettavampi ja paremmin työelämälähtöinen kuin aikaisempi, yksiraiteinen koulutusjärjestelmä.

Esitys myös selkeyttää sääntelyä yksityisiltä hankittavista tukipalveluista, jotka eivät sisällä merkittävää julkisen vallan käyttöä mutta tukevat Rikosseuraamuslaitoksen ydintehtävää esimerkiksi ruokahuollon ja päihdekuntoutuksen muodossa viranomaisen valvonnassa.

Arvoisa puhemies! Uudistus vastaa selkeään tarpeeseen. Nykyisellä mallilla Rikosseuraamuslaitos ei saa riittävästi pätevää henkilöstöä ja koulutuksen keskittyminen sekä resurssipula ovat olleet merkittäviä rakenteellisia haasteita. Esitys tarjoaa konkreettisia ratkaisuja näihin ongelmiin ja vahvistaa rikosseuraamusjärjestelmän toimivuutta pitkälle tulevaisuuteen. Kannatan esityksen etenemistä. Se vahvistaa yhteiskunnan turvallisuutta, luo toimivampia rakenteita ja parantaa viraston mahdollisuuksia rekrytoida osaavaa henkilöstöä koko maahan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

18.46 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Alkuun pitää todeta, että vartijan ammatti on vaativa tehtävä, jossa on paljon oikeuksia ja mahdollisuuksia rajoittaa ihmisten arkea. Siksi onkin erityisen tärkeätä, että nyt kun tämä uudistus tehdään, niin pohjatutkinto on aidosti soveltuva siihen uuteen tehtävään, mikäli ne opinnot tehdään etänä ilman laajempaa tutkintokoulutusta.

Eriyksen tarkkaan tässä pitää huolehtia siitä, että koulutuksen laatu säilyy tasaisena — siis se, että jokaisessa yksikössä annetaan samansisältöistä koulutusta yhtäläisillä taidoilla. Siinä on ehkä ikään kuin riskin paikka tässä uudistuksessa, kun se eriytyy laajasti ympäri Suomea.

On vaikeaa nimittäin oppia — ihan omasta kokemuksestakin voin sanoa — kirjekurssilla tai etäopintoina käytännön taitoja, eikä saa ikään kuin vertaistukea muista opiskelijoista, mikä on tietyllä tapaa sen tutkintomuotoisen mallin hyvä puoli. Mutta toisaalta ymmärrän sen, että nykytilanteeseen nähden, jossa on täysin kouluttamattomia vartijoita, tämä on huomattava parannus. Siinä mielessä olen tämän kanssa kyllä samaa mieltä.

Esimerkiksi poliisin puolellahan on tällä hetkellä tällainen yksikanavainen malli yhdessä paikassa Suomessa, ja sielläkin on ajoittain ollut vaikeuksia saada soveltuvia hakijoita riittävästi. Ymmärtäkseni varmaan sama on ollut myöskin tässä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa, että sinne ei ole riittävästi ollut hakijoita. En tiedä, onko myöskin niin, että ei ole riittävästi ollut paikkoja siihen tarpeeseen, mitä vartijoita tarvitaan.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Myöskin se tässä olisi hyvä huolehtia, että joku väylä näillä uusilla opiskelijoilla olisi sitten verrata niitä omia taitoja ja käytänteitä ympäri Suomen muissa vankiloissa toimivien kanssa, vaikkapa joku yhteinen kokoontuminen tai muu, mikä myöskin lisäisi sitä ryhmäytymistä, mikä monesti on tärkeää lähiopinnoissa. Monessa viranomaistoiminnassa on sellainen malli, että jos toimii jossakin toisessa yksikössä tai vaikka toisessa poliisilaitoksessa, niin ne toimintakulttuurit ja toimintatavat ovat hyvin erilaisia. Jos ikään kuin oppii vain yhden mallin tai yhden tavan, niin se ei välttämättä ole aina hyvä asia siinä kokonaisuudessa. Siksi olisi hyvä, että varmistetaan se, että tämä laatu pysyy mahdollisimman korkeana. En tiedä, oliko se tieto täällä tausta-aineistossa, mutta onko se isoin ongelma tällä hetkellä ollut se, että ei ole hakijoita, vai se, että ei ole riittävästi kapasiteettia?

Joka tapauksessa hyvä uudistus, että saadaan meille osaavia vartijoita lisää töihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.49 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin ministeri Meri täällä hyvin totesi, tässä vankimäärä on kasvanut. Se taitaa olla kolme ja puoli tuhatta tällä hetkellä ja 200 enemmän kuin edellisvuonna. Tässä ollaan isossa haasteessa henkilökunnan ja tilojen osalta, ja 13 prosenttia on sellaisia, joilla ei ole aikaisempaa tutkintoa tähän työhön.

Kannan aivan samaa huolta kuin edustaja Lehtinen, joka tuossa aiemmin puhui osaamisesta. Kun kuuntelin tässä yksi päivä radiota, niin tästä oli myöskin radio-ohjelma, jossa henkilökunnan edustajat olivat aika huolissaan siitä, pysyykö tämä osaamistaso riittävän hyvällä tasolla, koska lausuntopalautteenkin mukaan täällä pidetään Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskuksen antamaa opetusta laadukkaana ja hyvänä.

Nyt, kun mennään työn ohessa oppimiseen, siinä on monta tekijää. Edustaja Lehtinen puhui eri toimipaikkojen ja vankiloiden omista käytännöistä ja kulttuureista. Ne vaihtelevat ympäri Suomea, niin kuin varmasti hyvin tiedetään, mutta erittäin tärkeä rooli tulee olemaan myöskin työpaikkaohjaajilla, heidän ammattitaidollaan, kuinka tätä ohjausta tässä tehdään. Siihen pitäisi kiinnittää erittäin paljon huomiota.

Sitten vielä tämä lähiopetuksen määrä, kun se on aika pieni tässä — käytännössä ei ole. Sanoisin, että se ehkä sitten toisi sitä tasavertaista laatua ja osaamista ympäri Suomen paremmin. Ehkä lopussa pitäisi miettiä, pitäisikö tässä olla perässä joku ammattitutkinto, joka sitten määritteli työn ohessa oppimisen tason ja osaamisen kaiken kaikkiaan. Itseäni tässä esityksessä huolestaa nimenomaan tämä, että me ei oikein tiedetä nyt sitten, minkälaista osaamista me saadaan vankiloihin. Se on kuitenkin sellainen työtehtävä, joka vaatii korkeata ammattitaitoa. Tämä on ehkä tämän esityksen ongelmallisin kohta, ja jotenkin toivoisin, että tähän tätä seurantaa tulisi ja ruvettaisiin miettimään sitä, miten tämä työn ohessa opittu voidaan sitten vertailtavalla tavalla todentaa ympäri Suomen samanlaisilla mittareilla ja asioilla. Siihen suuntaan pitäisi mennä. Silloin me voidaan olla varmoja siitä, että meillä on ammattitaitoinen porukka tekemässä tätä erittäin tärkeitä työtä tuolla vankiloissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri käyttää viimeisen puheenvuoron?

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

18.52 **Oikeusministeri Leena Meri** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan otan kiinni koulutuksesta ja sen sisällöstä. Vuonna 22 viime hallituskaudella käsitelimme oikeudenhoidon selontekoa, ja jo silloin tuli esille se, että joko koulutuspaikkoja ei ole riittävästi tai sinne ei saada riittävästi koulutettavia ja vankiloissa työskenteli jo silloin hyvin paljon niin sanottuja ammattialan tutkintoa suorittamattomia henkilöitä niin kuin nyttenkin. Tilanne on nyt siis se, että siellä on ihmisiä, joilla ei ole riittävä koulutusta. Silloin eduskunta hyväksyi tämän näkemyksen, että pitää lähteä selvittämään näitä koulutuksen kehittämistarpeita ja että koska tarvitaan lisää vartija- ja ohjaushenkilökuntaa, niin tämä koulutus uudistus pitää tehdä. Sinänsä on ihan positiivinen asia, että tälle alalle on työpaikkoja ja koulutuspaikkoja, joita nyt tällä hetkellä myös lisätään. Siellä on ollut ennestään vajausta, jota lähdetään täyttämään.

Mitä tulee sitten koulutuksen sisältöön, niin totta kai Rikosseuraamuslaitoksen ja tämän koulutuskeskuksen tulee opintosuunnitelmassa ja oppitehtäväjaossa määritellä nämä etäopiskelut ja opiskelun sisällöt. Tässä luodaan sille raamit, niin että me emme suinkaan täällä niin sanotusti tee sitä opintosuunnitelmaa, vaan se kuuluu Rikosseuraamuslaitoksen lakisääteisiin tehtäviin. Mutta niin kuin täällä hallituksen esityksessä todetaan, esimerkiksi voimankäyttö ei ole sellainen, mitä voidaan etänä suorittaa.

No, edelleenkin on siis mahdollista, jos haluaa, mennä Vantaan Tikkurilaan opiskelemaan. Sehän jatkuu siellä, ihan kuka vain sinne haluaa, niin että sitä ei poisteta, mutta tässä tuodaan nimenomaan toisen asteen koulutuksen saaneille määräaikaisessa työsuhteessa oleville nyt niin sanotusti epäpäteville henkilöille mahdollisuus saada se vartijan tutkinto. Tietysti tässä opintosuunnitelmassa vahvistetaan, mitä kaikkea siellä pitää olla, ja totta kai on äärettömän tärkeää, että se on tasalaatuista. On Rikosseuraamuslaitoksen tehtävä huolehtia, että se on tasalaatuista. Lakivaliokunnassa kaikki ideat ovat tervetulleita seurantaan ja muuten, mutta olisi ihan hienoa, että saisimme nyt ympäri Suomenmaata vartijoita innostumaan tästä tehtävästä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

10. Lakialoite laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

Lakialoite LA 5/2026 vp Kimmo Kiljunen sd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Tässäkin asiassa keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Edustaja Kiljunen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Keskustelu

18.55 **Kimmo Kiljunen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen yhdessä lähes 30 kansanedustajan kanssa tehnyt lakialoitteen, että perusterveydenhuollon piiriin luotaisiin seniorineuvolajärjestelmä. Perusterveydenhuollon vastuutahohan ovat luonnollisesti hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki. Lakialoitteen taustalla on tietysti voisiko sanoa suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän yksi kirkkaimmista tähdistä, kansainvälisestikin ihailtu neuvolajärjestelmä, joka synnyttiin Arvo Ylpön aloitteesta toisen maailmansodan jälkeen suurten ikäluokkien syntyessä. Tämä äitiysneuvolajärjestelmähän on niin menestyksekkäs ollut, että yhtenä tekijänä tämän neuvolajärjestelmän vuoksi muun muassa imeväis- ja lapsikuolleisuus on Suomessa maailman alhaisinta. Onhan siinä muitakin tekijöitä, mutta totta kai neuvolajärjestelmä ennalta ehkäisevänä järjestelynä on poikkeuksellisen paljon vaikuttanut juuri tähän lopputulokseen. Nyt suuret ikäluokat ovat eläkkeellä, olleet jo toistakymmentä vuotta suurin piirtein, ja alkavat olla siinä kunnossa, että olisi viimeistään tässä vaiheessa syytä luoda ikäihmisille vastaavan tyyppinen neuvontapalvelu perusterveydenhuoltoon, ja siitä sikiää tämä seniorineuvolaidea.

Sen lähtökohtana olisi se, että kun ihmiset enää eivät ole eläkkeelle siirtyessään työterveydenhuollon piirissä, 65-vuotiaasta eteenpäin, niin silloin täyttäessään 65 vuotta kaikille, jotka eläkkeelle siirtyvät, tehtäisiin kaiken kattava perushyvinvointitarkastus, terveystarkastus, jossa mitattaisiin erilaiset arvot, tarkastettaisiin yleiskunto, annettaisiin ohjeistusta elämäntavoista ja elämäntilanteista. Se toimisi ennalta ehkäisevänä. Muun muassa PSA-testit miesten osalta tai diabetestestit tehtäisiin, jolloin pystyttäisiin ennalta ehkäisevästi torjumaan sellaisia sairauksia, jotka muuten saattaisivat jäädä piiloon. Tässä ei ainoastaan luoda neuvontajärjestelmää tämän ympärille, vaan neuvolajärjestelmän puitteissa voisi myöskin muulla tavalla kertoa kunnan ja yhteiskunnan tarjoamista palveluista, jotka ovat tärkeitä ikäihmisille. Siihen saattaisi jopa liittää ajatuksen siitä, että digineuvontaa voitaisiin keskittää tämän tyyppisen neuvontapalvelun piiriin.

Tämä on tässä se perusidea, säännönmukainen terveystarkastus, joka on tietysti vapaaehtoinen, mutta lähtökohtaisesti sen ideana on se, että ihmisen ei tarvitse olla sairas kohdatessaan sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan, ja tätä kautta se nimenomaan olisi ennalta ehkäisevä luonteeltaan. Meillä on omalääkärijärjestelmää tässä rakennettu Suomessa, ja jotkut ovat todenneet, että se voisi korvata juuri tällaisen seniorineuvolatyyppisen järjestelyn. Kyllä, osaltaan se voisi korvata sitä, mutta siinä on ongelmana, että aina kun mennään lääkärille, ollaan sairaita. Tässä tapauksessa ollaan terveitä, mutta mennään ennalta ehkäisemään sairauksia. Kuten kaikki me hyvin tiedämme, ennaltaehkäisevyys on kustannustehokkainta terveydenhuoltoa, jolloin tämä on tietysti tässä erittäin tärkeitä. Tehokkaampaa on tietysti hoitaa terveitä ihmisiä ennalta ehkäisevästi kuin hoitaa sairauksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

18.59 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lakialoitteen tarkoituksena on vahvistaa ennakoivaa terveyden edistämistä seniorineuvolamallin avulla. Tavoitteet liittyvät toimintakyvyn tukemiseen sekä sellaisten palvelujen kehittämiseen, jotka tukevat hyvää arkea pitkälle ikään. Samalla on tärkeää tarkastella, millä tavoin edetään kestävästi

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

talouden ja rakenteiden kannalta. Hyvinvointialueilla on jo lainsäädännön mukainen vastuu ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisestä, ja jokaisella alueella on mahdollisuus muotoilla toimintamalli omien olosuhteiden mukaan. Esimerkiksi Etelä-Savon hyvinvointialueella Eloisassa on jo käytössä ikäneuvola, jossa painottuu ennalta ehkäisy, varhainen tuki ja ongelmien tunnistaminen, ja tämä toimii erittäin hyvin.

Ikäystävällinen kunta tarkoittaa arjen sujuvuutta, osallisuutta, liikkumisen mahdollisuuksia, yhteisöllisiä ympäristöjä sekä helposti saavutettavia harrastuksia ja kohtaamispaikkoja. Ikääntyneet tukevat kuntien elinvoimaa monella eri tavalla — vapaaehtoisina, kulttuuritoimijoina, lastenlasten arjen apuna sekä monien yhdistysten ja yhteisöjen aktiivisina jäseninä, ja he käyttävät paikallisia palveluja ja osallistuvat yhteisen ympäristön rakentamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Teknologian kehitys vahvistaa terveyden seurantaan ja toimintakyvyn tukemista. Tekoäly, etäpalvelut ja ikäteknologia mahdollistavat ennakoivaa toimintaa, jossa terveysriskit tunnistetaan ajoissa. Näiden ratkaisujen avulla tuetaan myös turvallisuutta sekä arjen sujuvuutta ilman raskaita lisärakenteita. Samaan aikaan on tärkeää hyödyntää ikääntyneiden osaamista ja kokemusta entistä laajemmin. Sukupolvien yhteistyö, yhteisölliset asumisratkaisut, senioriyrittäjyys sekä osaamisen jakaminen vahvistavat paikallista työvoimaa ja alueiden elinvoimaa.

Arvoisa puhemies! Suomen väestörakenne muuttuu, ja muutos tuo mukanaan uusia mahdollisuuksia. Ikäihmiset muodostavat merkittävän voimavaran, joka rakentuu tiedosta, kokemuksesta ja yhteisöllisestä sitoutumisesta. Näiden vahvuuksien avulla rakennetaan elinvoimaista sekä kestävää tulevaisuutta. Kuntien strateginen suunnittelu hyötyy siitä, että ikääntyneiden panos tunnistetaan osaksi kehitystyötä palvelutarpeiden rinnalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.01 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Suomen väestö ikääntyy nopeasti, ja tämän kehityksen seuraukset näkyvät jo nyt sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä kuntien arjessa. Ikääntyneiden hyvinvointi ei ole vain tulevaisuuden haaste, vaan tämän päivän kysymys, johon meidän on vastattava. Lakialoite ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista pyrkii vahvistamaan rakenteita, jotka turvaavat hyvän ja arvokkaan vanhuuden jokaiselle suomalaiselle. On selvää, että toimintakyvyn tukeminen ajoissa on yksi tehokkaimmista tavoista edistää terveyttä ja ehkäistä raskaampien palveluiden tarvetta. Kotona asumisen mahdollistaminen, turvallinen arki ja oikea-aikainen tuki ovat paitsi inhimillisesti tärkeitä myös pitkällä aikavälillä kestäviä ratkaisuja yhteiskunnalle. Tämän vuoksi on olennaista, että lainsäädäntö tunnistaa toimintakyvyn ja kuntouttavan otteen merkityksen nykyistä vahvemmin.

Lakialoite korostaa myös palveluiden selkeyttä ja yhdenvertaista saatavuutta. Ikääntyneet ja heidän omaisensa tarvitsevat järjestelmän, josta tietää, mitä palveluja on mahdollista saada ja millä perusteilla. Selkeät oikeudet ja velvoitteet auttavat varmistamaan, että tuki on johdonmukaista ja että se vastaa todelliseen tarpeeseen.

Arvoisa puhemies! Ikääntyneiden määrän kasvu ei ole uhka, vaan osa suomalaisen yhteiskunnan kehitystä. Se edellyttää kuitenkin järjestelmää, joka on valmis vastaamaan kasvaviin ja monimuotoistuviin tarpeisiin. Kyse on siis seniorineuvolapalveluiden järjestämisestä, josta keskustelimme viimeksi eilen tässä salissa. Tuon lakialoitteen olin

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

allekirjoittanut, mutta valitettavasti tämä edustaja Kiljusen lakialoite on mennyt silmiäni ohi. Se, millaista vanhuutta haluamme tukea ja millaisen turvan haluamme taata suomalaisille myös elämän myöhemmissä vaiheissa, on mielestäni arvovalinta. Kiitän edustaja Kiljusta tästä lakialoitteesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.04 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitän myös edustaja Kiljusta lakialoitteesta ja asian esille nostamisesta. — Meillä on hyvinvointialueilla monenlaisia palveluja, ja esimerkiksi Pirkanmaalla Pirhan toimesta Tampere-lähtöisesti on tällainen Kotitori-palvelu, jossa vanhukset kohtaavat toisiaan ja saavat vastauksia kotihoidon ja muiden palveluiden palveluista, kriteereistä ja hinnoista ja näistä, ja sitten heitä autetaan myös palveluvaihtoehtojen valinnassa ja keskustellaan niistä, mikä voisi olla hyvä. Nyt edustaja Kiljusen esitys lähtee siitä, että tätä tavallaan lisätään myös tänne terveydenhoidon tarkastustoiminnan puolelle, ja siinä mielessä ollaan sellaisella alueella, että voidaan ennalta ehkäistä asioita, ja se on varmasti hyvä asia.

Arvoisa rouva puhemies! Kaiken kaikkiaan tärkeätä olisi, että silloin kun ihmiset eivät ole vielä 65-vuotiaana vanhuksia mutta sanotaan jo jääneet työelämästä pois, kohtaamiset ja osallistuminen erilaisiin asioihin pitäisi saada järjestymään, koska se on nimenomaan mielen virkeyttä ja yhdessäoloa ja sitä kautta pystytään pitämään henkilö aktiivisena ja harrastusten piirissä. Nyt sitten kun ajatellaan toimia, mitä voisi yhteiskunta tehdä, niin itse ajattelen, että tällaiset niin kuin Kotitori tai muut äsken mainitut hyvinvointialueitten palvelut voisivat olla niin, että niihin lisätään joitain elementtejä, jotka liittyvät esimerkiksi näihin tiettyihin terveystarkastuksiin, verikokeita ja verenpainetta ja tämäntyyppisiä asioita, joita hyvin voisi ajatella, että säännönmukaisesti tehdään. Tämä on sellainen asia, että kun ihminen jää yleisistä palveluista vähän sivuun, niin jää sitten myöskin tämä asia, ja sitten tilanne voi pahentua huomaamatta.

Tässä on sellainen lakialoite, jota kannattaa kehittää ja viedä tältä osin eteenpäin ja yrittää löytää tästä ratkaisua, miten se tässä tilanteessa saataisiin tehtyä. Myös kannattaisi miettiä tämän osalta, kuinka paljon tämä sitten auttaisi semmoista tervettä ikääntymistä ja sen tuomia hyötyjä noin hänelle itselleen mutta myöskin yhteiskunnalle, kun päästäisiin tätä etukäteen tekemään. Siitä toivoisin, että edustaja Kiljunen nyt sitten jonkin verran vastaillee, minkä tyyppisiä asioita tältä osin on ajateltu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.07 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluan kiittää edustajia Strandman, Rintamäki ja Lyly arvokkaista täydentävistä puheenvuoroista, jotka te teitte. Itse asiassa on harmi, ja olin tietoinen, että teknisistä syistä oli myöskin eilen keskustelu tästä seniorineuvolaideasta, vähän toisesta kulmasta, mutta samaa tarkoitusta nämä molemmat palvelevat, niin kuin edustaja Rintamäki tässä jo totesikin. Itse asiassa soisin sen, että kun toivottavasti valiokunta ottaa nämä käsittelyyn, se sitten tekee omat johtopäätöksensä ja käyttää hyväksi molemmissa aloitteissa olevaa perusideaa. Idea on perustaltaan sama: ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa tulee edistää.

Edustaja Strandman sanoi minusta erinomaisen hyvin, kun hän totesi, että ikäihmiset ovat voimavara, [Anne Rintamäki: Kyllä!] ja edustaja Rintamäki ilmaisi sen niin päin, että

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

eivät ikääntyminen ja ikäihmiset ole uhka. Se on järkyttävä tilanne, että ikäihmisiä pidetään taakkana tässä yhteiskunnassa. Hyvinvoinnin kasvun tuloksena on se, että meillä keskimääräinen elinikä on noussut 25 vuodella toisen maailmansodan jälkeen. Se on saavutus, ja me ikäihmiset — ainakin minä luen itseni ikäihmiseksi, mutta ehkä täällä kollegat eivät sitä ole, edustaja Lyly kylläkin lähestyy sitä, tiedän, ja keskenämmekin puhumme näistä asioista — olemme myöskin voimavara yhteiskunnassa, emme ainoastaan me täällä, vaan me ikäihmiset kaiken kaikkiaan. Tämä on hienoa puhetta, mitä täällä nyt juuri käydään, että me emme leimaa yhtä väestönosaa tässä yhteiskunnassa toisen luokan kansalaisiksi.

Minusta oli tärkeätä, mitä edustaja Strandman kertoi Etelä-Savosta. Olipa kiinnostavaa kuulla tuo tilanne, että teillä on tämän tyyppinen kokeilu tai toimintamuoto jo olemassa. Hyvinvointialueethan ovat tässä suhteessa itsenäisiä, ja ne voivat nimenomaan näin toimia. Olen hyvin tietoinen, että Raahessa on ollut jo pidempään seniorineuvolajärjestelmää, jota on viety eteenpäin, ja itse asiassa omassa kotikaupungissani Vantaalla oli parikymmentä vuotta sitten kokeilu myöskin tietyissä kaupunginosissa tämän seniorineuvolan osalta. Mutta tässähän tietysti on tavoitteena juuri se, minkä edustaja Rintamäki toi esille: yhdenvertaisuus koko maassa. [Jaana Strandman: Juuri näin!] Peruspuitelainsäädäntöähän tässä tavallaan rakennetaan, luotaisiin se kehikko, jonka puitteissa itse hyvinvointialueet sitten voivat soveltaa sitä parhaalla mahdollisella tavalla ja omia resurssejaan huomioiden ja omia tarpeitaan huomioiden, mutta ideana on juuri tämä, että meillä olisi myöskin senioriväestö säännönmukaisessa terveystarkastuskierteessä sen oman elinkaarensa aikana, jolloin he saavat näitä ohjeistuksia, niin kuin työssäkäyvät ihmiset työterveysjärjestelmän puitteissa ja lapset, niin kuin viittasin jo äitiysneuvolajärjestelmään. Tämän kaltainen menettelytapa olisi myöskin tässä taloudellisessa tilanteessa, missä julkinen talous on, aivan loistava. Kuten me tiedämme, ennaltaehkäisevyys on hinnaltaankin ja myöskin yksilötasolla kaikkein parasta terveydenhuoltoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.10 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun tein tämmöistä eläkejärjestelmään liittyvää kirjoitusta ja kävin tätä ikäryhmää 60—64 vuotta läpi, niin 66 prosenttia on työllisyysaste jo siinä ikäryhmässä. Se on noussut 40 prosenttiyksikköä 2000-luvulla. Se on valtava määrä, mitä tässä on ollut. Sitten se, minkä takia pyysin puheenvuoroa, liittyy siihen, että 65—69-vuotiaitten työllisyysaste on nyt jo noin 20 prosenttia. Sitten 70—74-vuotiaitten työllisyysaste on kymmenen prosentin luokkaa jo. Täytyy muistaa, että työkyvyttömyyseläkkeelle on jäänyt jo ennen alinta eläkeikää noin 30 prosenttia kaikista, jotka tulevat eläkejärjestelmään. Tässä mielessä keskimääräisen eliniän kasvu on tuonut myöskin sitä työllistymistä pitempään, ja siinä mielessä kun tässä on aika kategorinen tietty ikäraja, minkä jälkeen näitä palveluja saadaan, meidän kannattaa tämäkin näkökulma huomioida, kun tätä mietitään eteenpäin.

Sitten toinen asia, joka tässä on tärkeää muistaa, on, että meillä on sitten eläkejärjestelmässä tilanne sellainen, että kaksi kolmasosaa meidän eläkkeellä olevista on työeläkkeen piirissä ja saa työeläkettä, viisi prosenttia on pelkän kansaneläkkeen varassa ja sitten se loppu, 29 prosenttia, saa työeläkettä ja kansaneläkettä yhdessä. Noin 1 600:n alapuolella olevat eläkkeet ovat sellaisia. Tässä mielessä myöskin se eläkeläisten tulotaso

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

on hiukan noussut koko ajan tässä vuosikymmenten aikana suhteessa aikaisempaan aikaan, ja tämä antaa tietyn mahdollisuuden myöskin siihen, että he pystyvät näitä erilaisia palvelujakin hommaamaan myöskin itse. Keskimääräinen eläke on vain 2 100 euroa tällä hetkellä, ja toivoisinkin, että nyt kun näistä indekseistä ja kaikista muista tässä käydään erittäin voimakkaasti keskustelua, kuinka eläkejärjestelmä osallistuu talouden tasapainottamiseen, niin täytyy muistaa, että eläkejärjestelmän indeksi on toisella tavalla rakennettu kuin nämä muut indeksit. Siellä on se työuran aikainen ansio taustalla 80-prosenttisesti, ja sitten täällä eläkkeelläoloaikana 80-prosenttisesti hinnat vaikuttavat eläkkeen kehittymiseen. Tässä mielessä kun näitä asioita viedään eteenpäin, niin tässä kokonaisuudessa kannattaa olla myöskin tämä näkökulma, että työskennellään pitempään ja sitten turva on myöskin tällä tavalla rakennettu koko työuran aikaisen ansion perusteella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.13 Kimmo Kiljunen sd: Edustaja Lyly laajensi vähän tätä keskustelua, ja ehkä tässä voi ihan nopealla tahdilla sanoa muutaman asian — tärkeitä huomioita, erittäin tärkeitä huomioita — koskien eläkejärjestelmäämme:

Todellakin 95 prosenttia kaikista yli 65-vuotiaista, eli vanhuuseläkkeemme on nimenomaan työeläke. 95 prosenttia saa työeläkettä, ja siellä on pieni siivu kansaneläkettä sillä tietyllä prosenttiosuudella, minkä edustaja Lyly tässä jo kertoikin meille. Eli tämä työeläkejärjestelmämme on hyvin keskeinen ihmisten tulonmuodostuksen kannalta, ja se on rahoitukselliselta kestävyydeltään maailman huippuluokkaa. Se on kansainvälisessä vertailussa todettu, että suomalainen eläkejärjestelmä on todella toimiva ja monella tavalla erinomainen. Tämä on tärkeä huomio.

Sitten tämä huomio eläkkeiden kasvusta pitää sekin paikkansa. Jos otetaan vuodesta 95 vuoteen 2022, mitkä luvut ovat nyt selkeämmät, koska tässä on tapahtunut reaalieläkkeissä niin kuin reaali-palkoissakin laskua sen jälkeen — itse asiassa reaalieläkkeissä ei niinkään paljon kuin reaali-palkoissa — niin 95—2022 aikana eläkkeet reaalisesti ovat nousseet prosenttia, kun palkat ovat nousseet 38 prosenttia, kiitos taitetun indeksin. Tämähän tietysti tarkoittaa, että hyvinvoinnin kasvusta eläkkeensaajat eivät ole samalla tavalla päässeet osallisiksi, mutta kyllä, edustaja Lyly on oikeassa, ostovoima on eläkkeissä säilynyt, koska tämä eläkejärjestelmä on kuitenkin elinkustannusindeksiin sidottu primäärisesti.

Mutta ehkä se isompi huomio, minkä edustaja Lyly tässä teki, ja se on minusta arvokas huomio, on tämä keskustelu aktiiviväestöstä ja passiiviväestöstä. Ikään kuin 65-vuotiaista ylöspäin ihmiset olisivat passiiviväestö tässä yhteiskunnassa — huoltosuhde kuulemma heikkenee edustaja Lylystä ja edustaja Kiljusesta johtuen, me heikkennämme siis huoltosuhdetta tilastollisesti tässä maassa — ja tähän ei pidä paikkaansa. Meillä on jo työllisyysaste yllättävän korkea yli 65-vuotiailla. On laskennallisesti todettu, että yli 65-vuotiaista kolmannes — yksi kolmannes tästä porukasta — on joko täyspäiväisessä työssä, niin kuin edustaja Lyly ja edustaja Kiljunen täällä, tai osa-aikatyössä, ja vielä yksi kolmannes siihen päälle, kun meillä melkein 30 prosenttia yli 65-vuotiaista on halukkaita osallistumaan työelämään tai onkin siinä jo mukana.

Tämä on itse asiassa voimavara, joka meidän pitäisi käyttää, ei niin päin, että eläkkeelle ei pääsisi silloin kun se oikeus eläkeikäen on. Meillä on paljon ammatteja ja yksilöllisiä tarpeita päästä eläkkeelle, mutta meillä on myöskin aivovuoto eläkkeelle. Osaamista

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

menee eläkkeelle täysin tarpeettomasti tuonne golfkentille ja etelän aurinkorannikoille ja muualle, ihmisiä, jotka mielellään haluaisivat antaa vielä panoksen tähän yhteiskuntaan, ja sille pitäisi antaa suurempi tila. Japanissa, missä on siis maailman korkein keskimääräinen elinikä, yli 80 vuotta reilusti, yli 70-vuotiaista kolmasosa on työelämässä kiinni — kolmasosa. Siellä jopa lähemmäs satavuotiaat ihmiset tekevät töitä. Se on erikoinen yhteiskunta juuri siinä mielessä, että se ei pidä vanhenemista uhkana tai ongelmana, vaan siellä puhutaan pitkän elinkaaren yhteiskunnasta, ja siihen suhtaudutaankin pitkänä elinkaarena, [Puhemies koputtaa] jossa myöskin yli 65-vuotiaat ihmiset, jotka meillä siirtyvät eläkkeelle, ovat aktiiviväestöä siinä yhteiskunnassa. Tämä on juuri se, mistä myöskin edustaja Lyly täällä arvokkaalla tavalla puhui.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

19.16 **Merja Rasinkangas ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Olen ihan innolla ja ilolla kuunnellut tätä keskustelua tässä. Meillä Pohteellakin, Pohjois-Pohjanmaalla, on ikäneuvola, mutta siellä se astuu voimaan sitten kun täyttää 68 vuotta. Minusta tämä sopii hyvin rinnakkain tämän omalääkärimallin kanssa, ja mitä tuossa on tullut keskustelussa, niin osallistaminen ja liikkuvuus ja kohtaamiset ovat todella tärkeitä. Tässä samalla sanon, että tärkeää on myös se, että kun hyvinvointialueet myös itse valvovat ikäihmisten palveluita, niin tätä valvontaa minusta voisi tehostaa, koska on tullut paljon näitä ilmoituksia siitä, miten ikääntyneet ovat kokeneet kaltoinkohteluita tai jääneet vaille riittävää hoivaa. Tämmöisten takia toivoisin, että myös hyvinvointialueet tehostaisivat sitä valvontaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.18 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Minun on pakko vielä tästä, että ikääntyneet ihmiset osallistuvat enempi työelämään, ja itse käyttäisin sanontaa, että he ovat kuluttaneet nuoruutta vähän enempi ja sen takia jaksavat tätä tehdä pitempään, niin kuin täällä nyt ollaan.

Eläkejärjestelmästä täytyy sanoa se, että siellä on aika hyviä kannusteita, jotka jäävät aina taka-alalle. Esimerkiksi jos työskentelee alimman eläkeiän ylitse vaikka vuoden, niin 2 000 euron eläkkeestä saa jokaista kuukautta kohti, kun työskentelee, 0,4 prosenttiyksikköä eläkkeeseen nousua, ja jos on vuoden, niin se on kahdeksan euroa kuussa eli 96 euroa vuodessa, ja sitten työskentelyajalta kertyy eläkettä, eli jos olisi vaikka kolmella tonnilla töissä, niin yhteisvaikutus näillä olisi, että 140 euroa nousisi pysyvästi eläke — 140 euroa tällä vuoden työskentelyllä — ja sitten jos ajatellaan, että elää 20 vuotta, niin 240 kertaa tämä 140, siitä tulee yli 30 000, 33 000—34 000 euroa eläkeajalle lisää rahaa, ja siitä käteen jää 26 000 noin pyöreästi, riippuen vähän veroprosentista. Tavallaan mikään veroporkkana ei pysty tällaiseen kannusteeseen, ja minua harmittaa erityisen paljon, että ei markkinoida enempiä tätä, että ihmiset työskentelisivät pitempään ja samalla nostaisivat omaa eläkettään merkittävästi tällaisella työskentelyllä. Aika moni on sen huomannut ja käyttää sitä hyväksi, ja se on meidän eläkejärjestelmän yksi hienoimpia piirteitä.

Tämä järjestelmä on sillä tavalla hyvä, että se kuitenkin syö pois sitä elinaikakertoimen vaikutusta, ja sillä tavalla se pääoma on laskettu. Kun elinikä on kasvanut, niin siellä

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

vaikuttaa sitten se elinaikakerroin siihen, ja se pienentää sitä, kun ollaan vähemmän aikaa eläkkeellä todennäköisesti, kun ollaan töissä vähän aikaa siitä. Eli tämän tyyppiset asiat siellä taustalla ovat. Sitten kun meidän keskimääräinen elinikä nousee, niin noin lyhyesti voi sanoa, että jos keskimääräinen elinikä nousee vuodella, niin kaksi kolmasosaa siitä siirtyy eläkeiän nousuun ja yksi kolmasosa ollaan eläkkeellä. Nämä ovat niin kuin tämmöisiä nyrkkisääntöjä tässä eläkejärjestelmässä.

Tämä eläkejärjestelmä on sinänsä, niin kuin edustaja Kiljunen hyvin tässä toi esiin, erittäin hyvä järjestelmä kansainvälisesti vertailtuna. Me ollaan siellä viiden joukossa kansainvälisesti, avoimuudessa ihan ykkösiä, ja harvalla järjestelmällä on tällaista avoimuutta kuin meillä tässä järjestelmässä on. Siitä kruununjalokivestä meidän kannattaa pitää kiinni, ja sitä toimivaa eläkejärjestelmää ei kannata rikkoa — tämä on viestini tälle salille — koska se on sellainen järjestelmä, joka on vuosikymmen kerrallaan aina uudistettu, [Puhemies koputtaa] ja sitä ei ole huutokaupattu erilaisissa tilanteissa, vaan sitä on kehitetty koko ajan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa loppua tähän varattu aika tällä erää, mutta ainakin edustaja Strandman vielä ehtii puhumaan. Riippuu tietenkin puheenvuorojen pituudesta.

19.21 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvää keskustelua tältä viideltä edustajalta tänään salissa. Toivon, että tämä keskustelu saataisiin tästä hyvin tallennettua.

Tulen Etelä-Savosta, joka tunnetaan ikääntyneenä maakuntana. Ikärakenne on poikkeuksellinen, eli yli 65-vuotiaiden osuus on maan korkeimpia, ja väestöennusteet kertovat, että kehitys jatkuu. Tämä nähdään monesti haasteena, mutta itse olen halunnut tämän nyt nostaa vahvuutena esille niin kaupunkien kuin kuntienkin strategioissa. Ikääntyneiden suuri määrä tarkoittaa, että meillä on laaja joukko myös aktiivisia, osaavia ja elämäkokemuksella varustettuja ihmisiä, jotka ovat valmiita osallistumaan alueen kehittämiseen, ja tämä näkyy. He tekevät vapaaehtoistyötä, tukevat järjestötoimintaa, auttavat lapsiperheitä ja vahvistavat yhteisöllisyyttä tavoilla, joita mikään järjestelmä ei pysty korvaamaan. Sen vuoksi olisi tärkeää, että monet maakunnat, joissa tämä sama ikääntyminen on näkyvissä, profiloituisivat ikäystävällisiksi maakunniksi. Ikäystävällinen maakunta houkuttelee myös osajia ja perheitä, jotka arvostavat toimivaa, turvallista ja yhteisöllistä ympäristöä. Se on imagotekijä mutta myös taloudellinen mahdollisuus palvelujen, asumisen ja hyvinvointiteknologian kehittämiseen — voi syntyä alueilla uutta työtä ja yritystoimintaa.

Haluan tähän lopuksi vielä sanoa sen, että jos olisi työmahdollisuuksia eläkeaikana ja siinä verotuksen keventäminen, me pystyttäisiin myös tätä meidän työvoimapulaa sitten handlaamaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä edustaja Kiljunen, mutta sen jälkeen, jos tulee lisää puheenvuoroja, ne siirtyvät sitten seuraavan asiakohdan jälkeen. — Edustaja Kiljunen.

19.23 Kimmo Kiljunen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Kun olen aloitteen tekijä tässä ollut, niin arvostan tätä, mutta olen lyhyt juuri sen takia. — Kiitokset minunkin puoleltani. Arvokas keskustelu, tosi arvokas keskustelu. Tässä on tullut aika monipuolisesti monia

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

kulmia, ja myöskin nyt tuli se positiivinen tilanne, että tästä salin eri laidoilta, niin kuin me nyt olemme, me pystyttiin jakamaan tämä yhteinen tavoite, mikä tässä koskee iäkkäitä ihmisiä.

Yksi pieni huomio, ja sitten lopetan oman puheenvuoroni, liittyen edustaja Lylyn tärkeään seikkaan, joka tuotiin jo aikaisemmin esille, että Suomen eläkejärjestelmä on todella kilpailukykyinen kansainvälisesti. Siellä tehdään säännölliset vertailut kansainvälisesti vuosittain, ja Suomi on todella ollut usein neljäs, kolmas tai viides, siinä sijaluvussa Suomi on koko ajan ollut näissä vertailuissa, ja keskeisin tekijä on tämä rahoituksellinen kestävyys. Meidän eläkejärjestelmä on poikkeuksellisen kestävä tässä rahoituksellisessa muodossa, mukaan lukien tietysti eläkerahastot, jotka tässä ovat tietysti taustalla. Toinen suuri tekijä on se, mikä on tärkeä seikka, minkä edustaja Lyly myöskin toi, että tämä on harvinaisen avoin järjestelmä. Eläketurvakeskus ja Tela pystyvät kokoamaan tiedot koko eläkejärjestelmästä, minkä takia me voidaan hyvin asiantuntevaa keskustelua käydä Suomessa eläkkeistä, mitä muissa maissa ei voida tehdä, kun se järjestelmä on hyvin hajautettu eikä ole koottua yhteistä tietoa.

Se ainoa heikkous, mikä Suomen järjestelmässä on kansainvälisesti huomioitu, on, että meillä on pienituloisia eläkkeensaajia enemmän kuin monissa muissa maissa. Itse asiassa mediaanieläke on 1 850 euroa, joka on se keskimmäisen eläkkeensaajan eläke, ja keskimääräinen eläke on se, minkä edustaja Lyly täällä totesi, 2 100 ja vähän päälle. Eli meillä on paljon pienituloisia eläkkeensaajia, ja 1 500 euron alla, joka on se köyhyysraja, on 30 prosenttia eläkkeensaajista, eli se on edelleen iso joukko meillä, jotka ovat hyvin hyvin hyvin pienillä tuloilla. Sen takia älkäämme koskeko eläkkeisiin, jos halutaan tasapainottaa valtiontaloutta. Mieluummin nostetaan eläkkeitä, koska se näkyy suoraan kulutuskysynnässä ja se helpottaa itse asiassa silloin alijäämien ratkaisemista. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

11. Lakialoite laiksi perusopetuslain 11 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 8/2026 vp Jaana Strandman ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan. — Keskustelu alkaa. Edustaja Strandman.

Keskustelu

19.26 **Jaana Strandman ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän aluksi kaikkia, jotka ovat allekirjoittaneet tämän aloitteen ja tukeneet sen käsittelyä, ja erityisesti kiitän edustajia Rintamäki ja Rasinkangas, jotka ovat täällä myös keskustelemassa tästä lakialoitteesta.

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

Tekemäni lakialoite ehdottaa, että nykyinen käsityön oppiaine jaetaan kahdeksi erilliseksi oppiaineeksi: tekninen työ ja teknologia sekä tekstiilityö. Nykyinen yhdistelmä ei enää palvele opetuksen tavoitteita, sillä tekninen työ ja tekstiilityö vaativat erilaisia oppimisympäristöjä, työmenetelmiä ja pedagogista asiantuntemusta. Oppilaiden on saatava perustiedot materiaaleista, valmistuksesta, koneiden ja laitteiden käytöstä sekä teknisten järjestelmien toiminnasta.

Arvoisa rouva puhemies! Teknologian merkitys Suomen taloudelle on suuri. Valtaosa teollisuuden jalostusarvosta perustuu teknisiin aloihin, ja yli puolet viennistä ja työllisyydestä rakentuu näille osaamisalueille. Perusopetuksessa annettava teknologinen perusosaaminen muodostaa tärkeän jatkumon peruskoulusta toiselle asteelle ja korkeakouluihin ja sitä kautta työelämään. Varhaiset kokemukset teknisestä työstä voivat vaikuttaa oppilaiden kiinnostukseen tekniikan aloja kohtaan ja valmiuksiin tulevaisuuden työelämässä.

Lakialoitteessa ehdotetaan perusopetuslain 11 §:n 1 momentin muuttamista siten, että käsityön oppiaine korvataan kahdella erillisellä oppiaineella. Muutos voidaan toteuttaa nykyisen tuntijaon puitteissa. Oppiaineiden erottaminen mahdollistaa opetuksen paremman suunnittelun ja teknisen työn opettajankoulutuksen uudelleenorganisoinnin. Opettajilla tulee olla riittävä koulutus ja sen tulee kohdentua yliopistoihin, joissa on jo tekniikan ja pedagogian osaamista.

Arvoisa rouva puhemies! Teknisen työn ja teknologian opetuksen tavoitteena on, että oppilaat saavat käytännön kokemuksia, oppivat ongelmanratkaisua, luovuutta ja projektityöskentelyä ja tutustuvat turvallisesti eri teknisiin aloihin. Selkeät, erilliset oppiaineet auttavat myös varmistamaan yhdenvertaiset oppimismahdollisuudet eri puolilla Suomea ja tukevat teknologiaosaamisen jatkumoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.29 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme edustaja Strandmanin laatimaa aloitetta, jonka itsekin olen allekirjoittanut. Aloitteen tavoitteena on siis käsityön oppiaineen korvaaminen kahdella erillisellä oppiaineella: teknisellä työllä ja teknologialla sekä tekstiilityöllä. Nykyinen yhdistetty oppiaine ei enää palvele opetuksen tavoitteita, sillä tekninen työ ja tekstiilityö vaativat erilaisia oppimisympäristöjä, erilaisia työmenetelmiä ja erilaista pedagogista asiantuntemusta.

Kannatan aloitteen ideaa, sillä teknisen työn ja teknologian opetusta olisi todella syytä lisätä koulujen opetusohjelmiin. Teknisen työn asema on harmillisesti heikentynyt kouluissa. Esimerkiksi yläkoulussa pakolliset opinnot ovat vähentyneet muutamassa vuodessa jopa 67 prosenttia ja valinnaisuus 43 prosenttia. Moni oppilas jää vaille mitään käsitystä niistä tiedoista ja taidoista, joita tällainen työskentely edellyttää.

On myös syytä huomata, että teknologinen merkitys Suomen taloudelle on aivan keskeinen. Suomen teollisuuden jalostusarvosta suurin osa perustuu teknisiin aloihin. Se on siis myös vientimme selkäranka.

Menoja tällainen esitetty muutos ei kuitenkaan lisäisi, sillä tarkoitus on toteuttaa muutos nykyisen tuntijaon puitteissa.

Arvoisa puhemies! Käsillään tekeminen on monelle oppilaalle todella mielekästä ja tarjoaa parhaimmillaan onnistumisen kokemuksia, ja sitä kautta voi löytyä mielenkiinto, joka voi tulevaisuudessa jalostua ammatiksi tai mielekkääksi harrastukseksi. Kaikki

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

oppilaat eivät samalla tavalla syty kirjojen pänttäämisestä ja tunneilla kuuntelemisesta. Heidän potentiaalinsa voi hyvinkin olla jossain käytännön läheisemmässä. Tarjotaan heille hyvät mahdollisuudet jalostaa tällaisia kykyjä jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa riittävästi.

Itseni pelasti aikoinaan käytännönläheinen poliisikoulutus, kun huomasin, että laskentatoimi ei ollut se aihe, johon olisin sitoutunut loppuiäksi. Annetaan siis jokaiselle nuorelle mahdollisuus koulussa oppia kädentaitoja. Se on sijoitus tulevaisuuteen. Yhteiskuntamme tarvitsee käsillä tekemistä. Robotit eivät voi korvata kaikkea. — Kiitos. [Jaana Strandman: Erinomainen puhe!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

19.32 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on edustaja Jaana Strandmanin lakialoite, jossa esitetään, että käsityön oppiaine korvataan kahdella eri oppiaineella: tekninen työ ja teknologia sekä tekstiilityö. — Kiitos edustaja Strandmanille aloitteesta.

Teknisen työn asema on heikentynyt jo vuosia, ja kyse on Suomen kilpailukyvyn kannalta hyvin merkittävästä asiasta. Suomen teollisuuden jalostusarvosta valtaosa perustuu teknisiin aloihin. Myös yli puolet Suomen viennistä ja työllisyydestä rakentuu näille aloille. Pidän tärkeänä, että kädentaitoa vahvistetaan kahdella eri oppiaineella, kuten oppitunnit ovat olleet aiemminkin erillisinä.

Nykyinen käsityön oppiaine yhdistää kaksi toisistaan sisällöllisesti erillistä alaa. Tämä yhdistelmä ei enää palvele kenenkään tavoitteita ja rapauttaa sekä teknisen työn että tekstiilityön osaamisen tasoa peruskouluissa. Uskon myös, että nuoret pitäisivät siitä, että voisivat erikoistua käsityössä siihen, mistä pitävät enemmän.

Arvoisa puhemies! Suomalainen kädentaito edistää myös kulttuuriperinteen säilyttämistä. Suomalaisen teknisen työn ja käsityön kautta on lisätty myös Suomi-brändin näkyvyyttä maailmalla. On tärkeää, että esimerkiksi suomalainen muotoilu ja käsityö näkyvät tulevaisuudessakin myös muualla maailmalla. Nykyisen oppituntien yhdistämismallin on kouluissa laajasti koettu heikentävän osaamista ja kädentaitoja. Käsityön opettaminen tukee laajemminkin osaamisen kehittymistä, ongelmanratkaisua ja innovointia, myös arjen tärkeisiin taitoihin saa osaamista, muun muassa korjaamiseen ja huoltamiseen.

Arvoisa puhemies! Suomen tulevaisuuden kannalta käsityöopetukseen vaaditaan muutos nykytilaan, ja siksi tämä aloite, jossa eriytetään tekninen työ ja teknologia sekä tekstiilityö omiksi aineiksi, on kannatettava ajatus. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.34 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan nostaa tämän lakialoitteen käsittelyssä myös kädentaitojen, käsityön opetuksen ja käsityöperinteen merkityksen.

Tutkimukset osoittavat selkeästi, että käsillä tekeminen ei ole vain mukavaa puuhastelua. Se on neurologisesti erittäin vaativaa ja kehittäväää. Kädentaidot aktivoivat samanaikaisesti useita aivoalueita, mukaan lukien motoriset alueet, aivokuoren suunnittelukeskukset ja tunteita säätelevät osat. Käsityöt parantavat keskittymiskykyä, koska käsillä tekeminen sitoo huomiota ja vaatii rauhallista tarkkaavaisuutta. Se vahvistaa

Pöytäkirja PTK 29/2026 vp

ongelmanratkaisutaitoja, kun oppilas suunnittelee, kokeilee ja korjaa. Kädentaidot kehittävät käden ja silmän yhteistyötä, mikä on tärkeää myöhemmissä opinnoissa ja ammateissa aina teknologian käyttöön saakka. Kädentaidot edistävät luovuutta ja mielikuvitusta, kun materiaaleista syntyy jotain konkreettista. Kädet ovat aivojen jatke, ja kun kädet toimivat, aivot aktivoituvat.

Arvoisa puhemies! Käsityö motivoi erityisesti monia poikia. Kouluissa näemme toistuvasti, kuinka käsityön tunneilla moni poika syttyy oppimiselle tavalla, joka ei näy aina teoreettisissa aineissa. Käsityö tarjoaa konkreettisen toiminnallisen oppimisympäristön, mahdollisuuden oppia tekemisen kautta, mikä on monille pojille luontaisin tapa oppia. Käsityöt tarjoavat selkeitä, näkyviä tavoitteita ja lopputuloksia, jotka vahvistavat onnistumisen kokemuksia, tavan oppia myös matemaattisia ja luonnontieteellisiä taitoja käytännössä: mittaamalla, arvioimalla, suunnittelemalla. Kun nuori kokee olevansa hyvä jossain, hänen itsetuntonsa vahvistuu ja se heijastuu positiivisesti myös muihin oppiaineisiin ja koulumyönteisyyteen.

Elämme maailmassa, jossa luova ongelmanratkaisu, tekninen ymmärrys ja kyky yhdistää käsin tekeminen digitaaliseen ajatteluun ovat yhä tärkeämpiä taitoja. Käsityön opetus tarjoaa juuri näiden taitojen perustan. Kun vahvistamme käsityön opetusta, me voimme odottaa parempia koulutuloksia, ja me rakennamme kokonaisvaltaisesti tasapainoisempia, motivoituneempia ja taitavampia nuoria.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 27.3.2026 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.37.

Pöytäkirjan vakuudeksi: